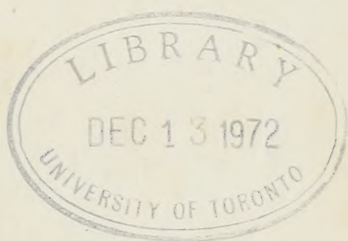

Mahmud Celaleddin Paşa
Damad Halil Paşa zade Damad
Mahmud Paşaniñ eş'ari

LIBRARY
DEC 13 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

❊ بر شاعر مشهورك تقريظی ❊

باق نه عاليدر جناب آصفك ديوانه
نكته لر ديوان طورر طوعاً علو شانه
خسرو معنا سرير نظمی تزيين ايلمش
معرفت بر يانه گچمش ، ادب بر يانه
مثنوی ، قطعه ، غزل ترتيب ديوان ايلمش
قائم اولمشدر رباعيلرده چار اركانه
بكر مضمونی مثال قاصرات الطرفدر
لؤلؤ منثوری بكزر جنتك غلمانه
پر معاليدر قصائد ، مجلس آرا سوز دگل
مدح شاهی بكزه مز شهنامه نك دستانه

پر حقیقت جمله سی از جمله اول « انطاق حق »
حق تعالی نك گوزل تفسیردر قرآننه

« حزب بحر » لـ ذوقی، طبع مستقیمی جوشدیرر
چاره در اما سقامت ذهنك طوفانه

اهل انصافك اوسوزلر نغمهٔ شادیسیدر
اعتراض اربابنك لکن اذاندر جاننه

(آصف) لـ قولی مآل نفخهٔ جبریلدر
کندی بکزر حضرت پیغمبرك حسّانه

اویله بر آصف که هر لحظه سلیمان خیال
پیش دیوانده گردنداده در فرمانه

نکتهٔ توحید، اسرار رموز الغیب ایله
عادلانه شاهد اولمش علمنه، عرفانه

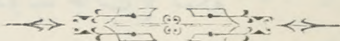
پك یقین ایلر خفایای حقیقت انکشاف
بر نگاه ایتسه لـ اوزاقدن پرتو ایقانه

نور بینش آنده در ، آنسز قرانلقدر جهان
عین انسان بلکه‌ده عینك بدل انسانه

منفذ روح القدسدر اول دهان در فشان
هر دمی بکزر خدانك نفخهٔ رحمانه

« شانی توصیفدن عاجزسك ای ... فقط »
عجزینی عفو ایتمه‌مك دوشمز او ذاتك شانه

استانبول — فی ١٥ مارت سنه ١٣١٤

﴿ بر شاعر نکته پرورکدر ﴾

تقریضه

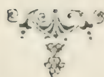
خیالاً گوروندی بکا انوری
او صاحب قران جهان دری
دیدم : سویله ، کیم محرز نامدر ؟
بو گون کیم سزاوار اکرامدر ؟
کیمك فکریدر روشن وتابناك ؟
کیمك کلکی ایلر سنی غبطه ناك ؟
اشارت ایدوب جانب پاککه
بو یولده خطاب ایتدی فتراککه :
سروش سپهر آستان سخن !
همای بلند آشیان سخن !

سنکدر بو کون ملك دانشوری
سنکدر سریر سخن پروری
ألکده قلم آتش افروزدر
کهر ریز وجانبخش ودلدوزدر
او کلکك بعینه نیام قضا
نکات دفینی حسام قضا
ویا بر کزین مرغ خوش فالدر
او کافکر پرورده شهبالدر
ایدرسه بنانکده تحریك پر
اولور کاخ اندیشه زیر وزبر
اوله یدی بو کون زنده دانای طوس
اولوردی سکا مطلقا پایبوس
او محمودی رسوای عام ایلدی
سنك خامه‌ك ابقای نام ایلدی

او « حزب » گزیده‌لك . او « انطاق حق »
سرنامهٔ فکرت ماسبق
عربدن ، عجمدن گلن شاعران
ایشتمشمی هیچ بویله بر داستان ؟
کلامك خوش اسلوب ودلجویدر
چمنزار طبعك‌ده خوش بویدر
ستایشگر کدر زبان عموم
سنکله مباهات ایدر ملك روم
سکا یاور اولسون دبیر فلك
محامد گذارك‌ده تیر فلك
جهانده یاشا خوشدل وشادگام
مسخر یدکده حصول مرام
بو .... سکا بر کمین بنده در
عنایاتکه قارشی شرمنده در

یا کامکار کرم گسترم!
خدادن اوزون بر عمر ایسترم
که حالك ایلیم اوج مهر اوستنه
نطاق قویم سپهر اوستنه
خصال دلارا و دلبندیکی
مزایای بی مثل و ماندیکی

چاملیجه — فی ٥ تشرین ثانی سنه ١٣١٤

﴿ مقدمه ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

هر حمد و ثنا خدايه مخصوص
اول خالق كبريايه مخصوص

احسانى عميم ، لطفى چوقدر
لطف ايلهسنده بخلى يوقدر

هر نعمتى پر قيود منت
هر منتى كائناته نعمت

وحدت عظمت درنده مملوك
مملوكنه كائنات متروك

بردر ، نه شى يوق ، نظيرى يوقدر
ملكنده آنك نصيرى چوقدر

بر خالق لایزالدر اول
مستولی وذو الجلالدر اول
عالمده اودر ولیّ اکبر
عالم آکا لا شریك لك دیر
هر پرده وجودی حیرت افزا
هر دلده درودی نفخه بخشا
هم ظاهر وهمده ذاتی پنهان
هم شمع فسرده هم فروزان
بر شاهد کاشن تجلی
باقدقجه نگاه ایدر تعالی
وارلق هپ آنکله در نمایان
انکارینه قادر اولماز امکان
یر گوك یدِ غالبنده لاشی
بیك چرخی یاپار یقار پیاپی

بر در نظرنده مور وآدم
وارمی آکانسبة معظم
قانوننه قارشی گیتمك اولماز
سر چشمه‌ده اویله دستی طولماز
احکامی بتون بتون عدالت
ایلر قیلی قرق یاروب حکومت
هر ذرّه ده حکمی امری جاری
بر ذرّه بولنماز آندن عاری
ایمانك اگر قویسه کل اوی
اویماز ایسه‌ك ایلمه تکاپوی
یازمقلغه حقه آلتم بن
بر واسطهٔ رسالتم بن
اول اشرف کائنات احمد
اول سرور انبیا محمد

بیك تصلیه ذاتنه بجادر
بیك ترضیه آلنه سزادر
اصحابنه هم سلام واجب
آنلردر اولان نجوم ثاقب
بی دعوئ سلطنت او ذی شان
لاهوته، زمینه اولدی سلطان
سیفی بر آووج دمیردی اما
انوارینه جان وبرردی دنیا
چکدکجه اولوردی خلق آکا رام
آنسز اولهمازدی امر حق تام
مرآت اله ایدی لقاسی
آندن گورینور ایدی خداسی
مغبوط جهان حبیب حقدی
حق پیغمبرء ادیب حقدی

پیغمبر آخر الزماندی
گرچکدن مفخر جهاندی
اوصاف گزیـنی مجتمعدی
معراج کماله مرتفعدی
اخلاقی کریم . ذاتی عالی
علویت ایله درونی مالی
عرفانی ، حیاسی ، حلمی اکمل
بر کامل ومکمل ومکمّل
فقری ایله افتخار ایتدی
دار الوری باجدار ایتدی
احسان وعدالت امر ایدردی
بر موجب وحی حق گیدردی
شیرازه کش کتاب رحمان
سرمایه ده حساب سبحان

رحمت ایدی عالمینه ذاتی
دنیانك ما به الحیاتی
اسلام غریبدر ، دیمشدی
محوی قریبدر . دیمشدی
حق دیدیکی ظهور ایتدی
شمس عظمت زواله یتدی
مشرقده اولان او شمس رخشان
مغربده ایمش بو گون درخشان
هر قول جلیلی در حقیقت
هر وعد امینی محض صحت
اول سایه‌ده مستظل بولندم
اول قولنه بن قبول اولندم
لطفندن آنك تسأل ایتدم
اللّهه شکر تکمّل ایتدم

بن گرچه مشیر ومستشیرم
باب نبویده بر فقیرم
اول درگهه التجا ایدنلر
بر موجب معدلت گیدنلر
وجداناً پادشاه اولورلر
اخراده جهانپناه اولورلر

ای بلبل هوشیار دیکله
آهنکمه باقده سنده ایکله

بر گلشن نوزمین آچدم
بیك درلو چیچك بو یولده صاچدم
شهراه بقاده منزل آلدم
منزلده فقط فرید قالدم
روح ایتدی عروج لامکانه
یوکسلدی فراز آسمانه

اسرار درونی ایتدم اظهار
سودای غریبم اولدی درکار
آیینه‌مه باقده عبرت آل بر
کنجینه‌مه طالده همت آل بر
هر نغمه و نالشم الهی
اولمازمی بونکله دل مباهی
بن سویلمدم بو حقدن انطاق
حقا که حق ایتدی حقی احقاق
کاشانهٔ عشق روشن اولدی
ویرانه ده ذوق کلشن اولدی
هجران طبقاتی دسته دسته
یازدم سکراتی جسته جسته
پیمانهٔ چله طولدی طاشدی
سیلاب بلا باشمدن آشدی

عرفان گبی بر سرایه گیردم
دوران ایله بیك بلایه گیردم
عرفان ایله یك سلاله چیقدم
اما که زمانه دن ده بیقدم
پنجاهه تقرب ایتدی سالم
یاقلاشمه ده ساعت زوالم
ییللر ییلی عرض خدمت ایتدم
هر شیئی بیانه جرأت ایتدم
تفهیم مرامه چوق چالیشدم
خسران جهانه ده آلیشدم
تعظیمده خیلی ایتدم اطرا
اطرا ایله عقلی ، نقلی احیا
صاندم که مرام اولندی اسماع
حق مشعله سی ایدلدی الماع

آنجق ایشیدن قولاق آغیرمش
حیفا که فلك مگر صاغیرمش
صاورولدی امکارم هوایه
هپ چیقدی نتیجه لرهبایه
یاخودکه هوالریدی غالب
کیم اولمدیلر گناهه تائب
بدعادت اولان نکول ایتمز
قرآنی بیله قبول ایتمز
بریرده‌کی جهان حکمرانْدر
اول پرده ضیای حق نهاندر
الك صوکرده چکیلدم انزاویه
کالدم بوگون ایشته اوروپایه
هرنه‌یسه اولانلر اولدی سابق
لایق یاخودکه غیر لایق

احواله باقرب تلهف ایتدم
چکمش عمره تأسف ایتدم
ایتمشدم خیلیجه نصایح
هم یازمش ایدم نیجه نوایح
قالدی، اونو تولدی هپ وطنده
بر خیلی مآثر گزیده
برلکده گتیردیکم اثرلو
باری نظر عمومه مظهر
اولسون دیو طبعه همت ایتدم
تمثیلنه صرف غیرت ایتدم
ای قارء نوکتاب عفو ایت
ایتدمسه خطا صواب عفو ایت
مقصود دکلدی شعر وانشا
مطلوب ایدی وقت وحالی ایما

بیلمز دکلم قصوری بن
هم عجزمی ، هم فتورمی بن
لکن بوقدردر اقتدارم
بوندن اوته یه یوق اجتسارم
« آصف » طلب ایلرم شفاعت
پیغمبردن دم قیامت

داماد
محمود

—<> ⁄⁄⁄⁄ <>—

﴿ ندای عبرت ﴾

آه سحرگله مسخّر ایدییورسك بنی سن
کیمه شکوا ایده‌یم حیله‌لر کدن سنی بن؛
ناصل احکام نویس فلکاتك اوله‌یم؛
مه دگل زهره دگل بشقه بر آفتسك سن
چوزمه گیسولریکی، سوزمه گوزل گوزلریکی
التفات ایله بر آز قلب حزین اولسون شن
روزگارك تبع تابعی‌یم دیرسه‌ك اگر
ای صباخیز دیمك یاندی دل مستأمن
سنده مرآت صفا، بنده تجلئ جفا
جلوه‌گر بر برینه صورت شادی وحزن

بر بلا گیتسه باشمدن بیکی مطلق درپی
جند اعدا گبی قارشومده طوتارلر مکمن

طولاشیر عالمی ، بر یرده همایی گورەمم
گوردیگم ساحهٔ فطرتده بتون زاغ وزغن

نیستی جنت اعلا گبی مأمندی بکا
خواب راحتده ایدم کندمی بن بیلمز ایکن

بن ده بیلمم نه یه گلدم خبرم اولمیەرق
بویله بر عالم تقییدده طوتدم مسکن

خیر وشر صنعت یکدستی ایکن خلاقك
برینه خوش دیدیلر دیگرینه مستهجن

بو تغیر ، بو تکثّر نه ایچون ساحه پذیر
نه دیمك درّ عدن ، ملك یمن ، چین وختن ؛

نه ایچوندر شب وفردا ، نه ایچون صیف وشتا ؛
نه ایچون نور ایله ظلمت ، نه ایچون برف وچمن ؛

بر وجود ازلیدن چیقوب اولمق ابدی
صوکره دیمك بو عربده، بو عجمدر، بو پشن
بد منش، بدعصبه، بد ملکه، بد طینت!
اولایم بن ده بو گردونه بر آز نفرین ـ زن
جسم یکپارهٔ یکسونه‌یه چوقدر بوقدر
اختلاف صور وسیرت واذواق ومحن
بو قسمه افسانهٔ یك فورهٔ یك نفخه میدن
بو تخلّف، بو تکلّف، بو اولانلرله بیتن؟

آه!.. ای کنهنی درك ایتمدیگم استیلا
قدرتك مسئله‌سی خارج ادراك وفطن

بربرندن متعالی طبقات ودرجات
بربریله متفاخر بتون اوقات وزمن
خندهٔ سر تسرکدن متبسّم اکوان
زیر وبالا متجلّی، بتون اشیا مشئن

ذرّه‌لر ، كوكبه‌لر ، كنگره‌لر ، هاويه‌لر ،
فتنه‌لر ، فائده‌لر ، جمله‌سى يارب سندن
اقتدار كله دونر دائرهٔ كون ومكان
گورونن باصره‌ده سن ، گورن اما ينه سن

« اى محيط كرمك قطره‌سى عمان وجود »
بحر جوشكده فلكلر يوزييور مثل سفن

ظاهر وباطنى سنسك بو قضا وقدرك
بو قسمه بن ممكن اولورميدى ، اولورميدم بن ؟
نور ذاتك سنى اخفا ، سنى اظهار ايدييور
بو نه اعجاز وخبايا ، بو نه آيين ومزن ؟

اولمه آصف اوقدر پرده شكاف ملكوت
اولمسون لوحهٔ برجستهٔ نظمك مطعن

ينه درياى خيالك اوليور موجاموج
آچمه كشتىٔ مقاله بو هواده يلكن

اشتداد ایتمه ، هبوبك یتر ای آه درون
اولمسون تا کاکل آشفته لری برهمزن
گتیر ای ساقیٔ دلکش بکا بر جام عدم
اولهیم عالم هستی یه بر آز قهقهه زن
چاه هستی طولو چرکاب ایله ، امّا خوشبو
دوشمسون بویله بر آفتگهه نه مرد ، نه زن
ایدهیم مطلع مخصوص ایله تهلیل مزید
فیضان اوزره یه سینهده فیض ذوالمن

وارلغم یوقلغمه شاهد اعجاز افکن
یوقلغم وارلغمه شعبده آموز علن

نه بدایت ، نه نهایت متصور تمه
بو معاجه مساوی گورونور نوله کهن
گرچه طاحونهٔ صورت اوگودر دانه‌مزی
صاقلار امانه هرگوشه‌ده بیك تخم بدن

اعتقادمجه بنم نیك وبد عالم بر
مایه بر، شانشنه بر، صورت وسیرت یکتن
گیرمش لوحهٔ کینونته بر زائد رنك
یوك استاد ایشیدر چونکه بو عالی ارسن
کهنه طاق فلکك فیض خدا دادینه باق
آری یمی غیری یوق: جمله سی هم ـ اوج پرز
بو شبستان وجودك ده سرا پرده سی وار
لکن ادرا کنه قندیلده لابد روغن
گورملك ایسترسه‌ك اگر مشعله‌یی گل سیرایت
یازدیغم منقبهٔ عالیهٔ مستیقن
سرفرو برده سبکسر گبی قارشیمده قضا
برکشم پنجهٔ پرزورینه یوقدن آهن
بر خشب پارهٔ ناچیز ایله قطع ایلیورم
قوجه عمّان وجودی نه دیرك وار، نه دومن

پنجهٔ شیر ژیان محو ایده‌مز بر تلی
عنکبوتك نه قدر اولسه‌ده بیتی اوهن
بر یره گلسه جهان جسمی نابود ایده‌مز
جوشنم زرهٔ عدم، تیغلرم تار کفن
بکا امید سلامت ویرر آفات اجل
زیر رانمده طوتار رایض موتم توسن
گونه منّت ایده‌مم بن ده کأن لم یکنم
بر وجودم که عدم اولدی بتمله یکتن
لامکانه اولورم خنده زن استخفاف
بو نظرگاهده آیین بقا گریه ایکن
پای ـ لغزیده‌یم امّا وطنمدن، برگون
ینه دلشاد اوله جقدر دونوشمدن مدفن
بعد صحرای قضا . نا متناهی امّا
او فضایی بچیبور اهل نظر گیج، ایرکن

دوربین آلسه‌ده اعمی الینه فرق ایده‌من
دین وایمانی خوارج نه بیلور ایتسه‌ده ظن :
جوهر جنس، طبیعتده گر کدر، یوقسه
سمی انسان ایله هیچ استر اولورمی توسن
ذمت طاق معلای بنای عرفان
کشف اولنماز یوغیسه الده ترازو ورسن
گلشنم چونکه نظرگاه خواص اولمشدر
بوکا صیغماز نه عوام ونه هوام ونه دیکن
زلف مرغولهٔ یه بیگانه قالورتار دراز
چوق گلیر یوسف نازك بدنه پیراهن
صافدر مرکز سینه مده طوران جوهر جان
ژنکدار اولسه دخی مصقلهٔ جسم وبدن
خاك وافلاك بتون نعره زن یاحی در
صیغمیور السنهٔ عالمه لفظ مردن

خالقه اظهار کرامت در کا تمدندر
بکا اخلاق الهی یتر اعجاز حسن
متحیر قالیرم بن ده بو رسم وطرزه
ناصل اولمش بر آووج خاك، سماوی معدن
خاك اجزامی گوروب پازده، ظن ایتمه تنی
ازلیت ابدیت ایله در آبستن
قلب مخزون گبی بر خازن عرفان اولماز
جمع ایدر جوهر اندیشه یی مخزن مخزن
آدمك ازلاك بحر یوزینه آچمش باق
سر معمار قضا جمله کونی روزن
باغبان قدرك سایه سیدر کیم چیقدی
قد طوبا ایله بر بوی، چمندن سوسن
فکرمی حاصلی بر حیرت ایدر استیلا
حیرتمدن قالیرم جامد ولال والکن

اونه حیرت حکم آموز خفایای امور
که حضورنده اولور غیب فلك مستیقن
اونه حیرت که اینر تا ملاء اعلادن
قوندیغی ساحهٔ ویرانه‌یی ایلر گلشن
اونه حیرت که خیابان املدن طوپلار
لالهٔ داغ دل کهنه‌می دامن دامن
اقتطاف ایلدم آندن ثمرات بی‌حد
بولدم خرمن تحقیقده برتك ارزن
می گتیر تا که بو مهمانمه اکرام ایدهیم
ساقیا غیری اوزون سوردی بودستان محن
بو غریب ایلده یتشمزمی مسافر اکمز
گوچه‌لم موطن اصلی یه . شتاب اوزره تردن
« شعرمی پیشکش ایتدم نظر حیرتمه »
بس بو صحبت، بوحکایت، بو درازیٔ سخن
فی ۱ تشرین ثانی سنه ۱۳۱۲

داماد محمود

❁ انطاق دعی ❁

الهی سن سلامت ویر دونمای همایونه
خلافتدن امانت جمله‌سی سن ذات بیچونه
باذن الله « بسم الله مجریها ومرسیها »
دیوب عزم ایلسونلر تاحدود چین وماچونه
کلید البحری سن مفتاح توفیقکله آچ یا رب
عزیمت ایلسونلر باقسونلر صیف وکانونه
الهی عون حقّك طالعه ایتسون استقبال
گیدوب گلسون ظفرلرله خلیج سعد مقرونه
بو کشتیلر برر برق ظفردر اهل اسلامه
برر برق بلا اندازدر کفار ملعونه

عواصف بونلرك امريله پويان سرسرى سياح
دكزلر جنبش چرخيله صاعد جو گردونه
دكل كشتى دميردن هر بريسى بر كوه پارچه
يرلردن اوينايور طاغلر ، باقكدى سحر وافسونه
خوارقدن صايارلر بونلرى يونانليلر مطلق
قاليرلك چوق اساطير غرايب چرخ وارونه
يا مسعوديه ، اورخانيه اژدردر ، غضنفردر
دگر بيك كره بيك يونان گبى خنزير ملعونه
نه حدى دشمن دينك تقرب ايتمسى ، زيرا
باكه قارشى چيقمق گوچ گلير روباه دونه
بلنمز بونلره برق قضا گر اولسه‌ده خاطف
صيغنمش جمله‌سى الله ! نه دهيب صرصاى ملعونه
بو كينونت ، بو هيئت نه قادردر ، نه قاهردر
شاشار باقدقجه انسان اندرونه ، برده بيرونه

دڭزلر خلق اولنه‌لدن اولمامشدر بويله تجهيزات
باقكدى لوحهٔ رسم دونمای همايونه

بو ترسيمات وتصويراته گوزطالديجه ؛ دير انسان
رافائه‌ل شمدى گلمشدر بو صنعتگاه مشئونه

نصل ترسيم اولنمشدر بو اوراق حوادثده
هزار احسنت رسام شهير صنعت افزونه

دونمای همايونڭ شو كاغدلرده‌كى رسمى
تحير بخش يدر يرنده‌كى بحرده مدفونه

بو دلكش تابلولر شعر فضوليدن مؤثردر
باقارمى ديده‌لر افسانهٔ ليلا ومجنونه :

بو رسم دلكشلر انفس آثار دولتدر
خياليله گلير بيك شوق وشادى قلب محزونه

يدرسه ادعاى شاعريت پك موافقدر
عجم اشعارينى مشق ايلمك آداب اكنونه

نه تصویر حقایق مرتسمدر دلده، گورسه بدلك
بونك وار حقی دیردك اویمسه حتی كه قانونه
حقیقت شاعر بر محرم ایستر ایسه‌م بالفرض
سمایی ایندیرر جوال طبعم ارض مادونه
كذلك عكسنی ایستر ایسه‌م، یوكسلتیرم البت
زمین سفله‌یی تا اوج علیون محصونه
باقك دقت ایله شاهد بو دعوامه بو نظممدر
نصل قلب ایلدم مغشوش وناموزونی موزونه
قلم خاكی، بدن خاكی؛ فقط فكرم سماویدر
چویردم سنكلاخ چرخی مروارید مكنونه
قلم خاكی، فقط استاد هر فن طبیعتدر
باش اگمم لاف ارضیونه، حكم هیئویونه
بنم سیرانگه روحم سماوات الهیدر
تنزل ایلمم دار نعیمه، ارض مسجونه

بو گون سحرمله تسخیر ایلدم اقلیم معنایی
نه افسونلرله اوقوتدم غمزهٔ جادوی مفتونه
تفاخر بسدر آرتق؛ ای تعالی پرور خامه‌م
قاپیلمه اول قدر یلك انسجام نظم ومضمونه
صدد پرورسك (آصف) گل دگیشدیر غیری موضوعی
مشیر مشتری تدبیری تقدیم ایت فلاطونه
وزیر جنك دریاکیم حسن پاشای ذیشاندر
مسببدر شو احوال دوتتمای همایونه
حضورنده دکزلر بر کوچك سرمایهٔ بازار
او مالکدر بو گون اموال بی‌پایان قارونه
کریم وکامراندر، زبدهٔ کار آشنایاندر
همای آسماندر، آنجق ایتمش عاداده نه
مطارق بزم ورزمنده نصل بر پیله یه دوتمز؟
شدیدالبطش دریادر غضنفر — پنچه هر گونه

صداقتدن عبارت بر مجسم هیکل ثروت
دو تمثال همایونی چویردی خالص آلتونه

صداقتله چالیشدی سایهٔ شاهانه‌ده . الحق
ظهیر ملکن باقی ظفریاب اولدی میلیونه ، تیر یلیونه

زلال همتیله ارتکاب وارتشا بیتدی
نقود دولت اولدی غیری بر مخزنده مخزونه

نه چوق ده حسن خدمت ایلمشدر دین و دولتده
سراسر صدری غرق اولمش نشانلرله مه داییونه

دکز شمدی امین اولدی قضالردن ، بلالردن
نه لازم خضر والیاس مخیّل بحر مأمونه

هنرکارا ، ارسطو حکمتا : اوصافکی چوقدن
دیلردم ، لیك تعلیق ایلمشدم وقت مرهونه

بوگون ایشته ، موفق اولدی خامه‌م حمدالله کیم
ندایی دن ایچون چوق یاردم ایتدی طبع مدیونه

سنك وصفكده محمود السير در خامه. شكر اولسون
جواهر صاچدی فرق عالم ناسوت ومسكونه

زهی صاحب كرمّش طبعه آلسور دورمدی اصلا
درون دلده كی كنجينهٔ لؤلوی مكنونه

سنك مدحكله مسكی ختام اولسون شو اشعارم
قصيدم تا كه دونسون چهرهٔ خوبان ممنونه

بو كون جنكاور بحری جنابكدر. نظيرك يوق
مرجحسك حقيقت انكليز مشهور نيلسونه

بهادرسك. دلاورسك. او عسكر اوغلی عسكرسك
بحاری ضبط ايدردك ناظر اولسه يدك ناپوليونه

چرخك باربا روسلردر : هلاك ايتمكده كفاری
مشابهدر وجودك درد بی درمان طاعونه

او آنده طوغايدك آفتاب آسا بو وجهكله
طايان قالمازدی البته ونوسلرله آپولونه

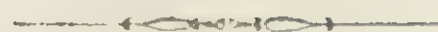
قدومك برج منحوسه تصادف ايتمه‌ده بالفرض
همان تحويل ايدرسك عقرب مشئومى ميمونه
صداقتدن ، شجاعتدن ، درايتدن مركبسك
سنك وصفك صيغيشمز عقله ، فكره ، نقطه ، مضمونه
بيوكدر اول قدر مجموعهٔ اخلاق و حسانك
نه دريايه صيغار حجمى ، نه اذهانه ، نه هامونه
« شجاعت سنده ، همت سنده ، علم و معرفت سنده »
بونى ذاتك ايچون يازمق كركدى نغمهٔ ثنا كونه
تلاطم حاصل اولدى اول قدر بحر خيالمده
ضرورى دوشدى خامه ساحل اوصاف مشحونه
خصوصا سويلمشدم خاكپايه نيت مدحى
رعايت ايلمك لازم كوروندى عهد و پيمونه
چكن اون بش سنه دريادە تجهيزاتى ترك ايتدك
جهان تشبيه ايدردى ذات پاكك شخص مغبونه

مگر مغبون اولاز عالمیش ذاتك دكلمشسك
بلندی زرهلیلر صولت صالنجه دشمن دونه
قازاندك بر گوزل شهرت مبراتكله دنیاده
اونو تماز حق وخلق البت یازار تاریخ گردونه

دعای دولت واقبالكی ورد زبان ایتسه‌م
بجادر مسجد ومیخانهٔ هستیده یكسونه
طوراغك روزگاراولسون، اوطاغك موج اوقیانوس
وجود دولتك پیرایه صالسون حوت ذو النونه

فی ١١ مایس سنه ١٣١٣

داعاد
محمود

حزب البحر

سوزونجه دیدهٔ عبرتله زیر وبالایی
تفکر ایتملی ذات علیّ الاعلایی

نه قدرت وعظمت حکمران استیلا
نه مکنت وجبروت ایامکده دارایی

نه رتبه عالی وسامی، نه رتبه لوح بدیع
شو احتشام الهی، شو چرخ مینایی

او اختران منورله طاق براقی
گورونجه دیده، سرایلر سجود پیمایی

یتون نجوم وسما استوا پذیر کمال
مهندس فلك ایتمش عجیب دانایی

سپهر نامتناهی ، حدود نامحدود
تکوّنات قبول ایتمیور مبادایی

عدم دیدکاری بر امر باطل ومبهم
وجود حاکمی ضبط ایلمش سراپایی

ظهوره گلممش اصلا جهانده امر عبث
گورك شو مغرب ومشرقده کی تجلایی

حیات برق بقادر ، ممات روح افزا
فنا ، بقا متساوی بیلك معنایی

مکوّنات بر آیینهٔ مصفّادر
ایچنده سیر اولنور شیوهٔ دلارایی

تجلّلات وفیوضات وجه گونا گون
بو ممکنات ومحالات شئن ـ پیرایی

وله رسان اولیور آدمه مطالعه سی
نه‌در بو وسعت وقدرت ؟ نه‌در بو بالایی ؟

حركتده بيلمين آثارد بر مؤثر وار
نه‌در او؛ كيمدر او؛ بر قدرت اقتضائي
زمان، مكان ايسه تعبير ناپذيرادر
گورورده گوز، نه گورمزلنير بو رؤيائي
نه ابتدا، متصور نه انتها معقول
ازل، ابد لغتی شرح ايدر بو معنائي!
اگرچه صورت وسيرت مجامع اضداد
غريب گورمه فقط، بعد ايله تولائي
تجليات صفات اختلاف فرمادر
صفات بويله بويارر رنك اشيائي
بو اقتدار خدادر، محاله امكان يوق
محال گوستريلير بر شريك مولائي
تلون ايلمين ذات بحت حقدر بر
على الدوام وبر ركائناته پيدائي

تأملاتی بر آز قاصر اولسه‌ده عقلك
ينه نبی بشره آكلاتير عز بالی
على الخصوص بو مقصدله انبيا مبعوث
تعدد ايلديلر مبرهات اخرى
شوله حبيب الحق ، محمد عربى
بيان بيوردى بتون وقت حق او وحيى
آچوب سرار اعجازى مثال آيينه
عيون عالمه ايديردى حق تماشايى
بو اثرده تابع اولوب صوكره اولياء ، علما
روايت ايلديلر خيليجه قضايايى
دلائل علما يك قوى ، يك اعلادر
ايدر بو طرز ايله اثبات ذات مولايى
اوزمره خالقه مخلوق ، مقتضى ديرلر :
كيمك نه حدّى وار انكاره بويله دعوايى

ونك تتمه‌سی مخلوقه خالق الزمدر
کسر، آثار نتیجه وهم وخیال بیجایی
صور، سیر دیلاز امر لازم وملزوم
دیین اولورمی بدیهیٔ مطلقه لایی
نتیجه‌لر بتون اثبات ایدر خلافتی هم
نصل که آیت قرآن ویردی فتوایی
دگلمیدرکه « جعلناك » نص قاطع حق
بو انتقال ایله بول اسمدن مسمایی

جناب حضرت عبدالحمید خانکه انك
ایدر خلافتی تأیید شرع غرایی

وجود دولتی ظلّ ظلیل رب غفور
شعار شوکتی آباد قیلدی دنیایی
زکای فطرتی اعجاز پرور دوسدا
سرای دولتی مبنای عقل سینایی

اریكهٔ شرفك آفتاب رخشانی
سمای سلطنتك بدر پرتو افزانی
ارادهٔ قدرك برگزیده سلطانی
چكر سبیكهٔ خورشیده رسم طغرانی
عباد سایهٔ عدلنده مستریح ونخور
زلال لطفی ایله گوردی خلق مأوانی
تشبثات شواهد نمای عمرانی
جهانده ایلدی احیا رسوم احیانی
جهان جهان اوله‌لی گورمدی آنك گبی شاه
تصرف ایلدی هم برّی هم ده دریانی
شعاع ساحه‌سی آفتاب ایله همرزد
ضیای ماهچه‌سی سوندورر ثریانی
امید اولنماز ایکن لمحة البصرده بوزوب
طاغیتدی لشکر اعدای بی محابانی

آتار ، طوتاردی فتوحاتدن دهلی یانی

دهلی فیشك گبی آرتیرمش ایدی سودایی

آیلدی صفدره فروشانه عرصهٔ رزمه

قولای صانیردی غضنفرله تلکی غوغایی

آلای آلای یوریوردی پرس قسطنطین

صون آتش اك هاله چشمنده یوقدی بینایی

بو نیجه ضربهٔ اولانی آچدی گوزلرینی

تماشا ایتمش حالات غضنفر آسایی :

دلالت دوشیاك آریوردی ، گورونجه موشك سان

دلاوران جهانبان هیبت — افزایی

مجال قالمدی ، هر یرده گوردی مات و ممات

مقاومت باشنه قیلدی تنك صحرایی

جنود خاسری « این المفر » دیوب قاچدی

گورونجه عسکر تکبیر خوان هیجایی

ظفر اولورسه‌ده انجق بو رتبه حاصل اولور
کمال فوز ایله قهر ایلمك اشرایی

پادشه ظفر آرا غزا مبارك باد
غزاکز ایلدی راضی خدای یکتایی

سفرهٔ ظفرله سویندیردك اهل اسلامی
تمام منهزم ایتدك عدوی خود رایی

نیجه ممالك مشئومه‌دن خلاص ایتدك
سریر سلطنتی ملت و رعایایی

سنك جمال و جلالك بتون الهیدر
ایدر اداره عدالتله پیر و برنایی

توجهات جلیله‌کله مفتخر عالم
تعطفاتکه موقوف فیض و رعنایی

کرامتك برکاتیله اویدی قویدی باشه
تحدثات مخالف برات ابرایی

مصالحه يله ازان جمله ايلدك ابقا
رفاه مملكتى ، انتظام غبرانى

بو ذوق وشوق ايله طرح ايليوب زمين غزل
حضوره عرض ايدديم باشقه بر مؤدانى

اوشوخ آلوب گيدييور سينه‌دن سويدائى
نه دل ، نه جان قاليور ، سير ايدك تماشائى
حزين حزين باقار اما اوغمزۀ فتّان
آلور ، صاتار خلجانلرله قلب شيدائى
فلاكتم ، المم ، ضعفم اولمسيله فزون
او دلشكنده فزون اولدى تاب - فرسائى
عموم پنجۀ زور - آور قضاده زبون
نه آب وتاب وتوان وار ، نه زشت وزيبائى

وجود اسیر قدر جان ایسه اسیر وجود
گوکل فتاده سی هر دم چکر بلا یایی
قضای حقه رضا لاجرم دینور (محمود)
اجل سیلرسه سیلر سینه دن بو سودایی

غزل نهایته واصل، مرام حاصلدر
فقط قلم ینه اذ نکله ایلر املایی
بو گون قصیده مه لطفاً بر التفات بیور!
حقیر گورمه بو دلخسته عبد ادنایی
بیان ایچنده بدیع اولدی صورت نظمم
بدیع ایچنده بیان اولدی بر دلارایی
نه چاره طالع وارون ودرد بی درمان
سورندورر بنی ویرمز دوای اوفایی
فقیر اولسه ده خامه‌م یازان ویرن براودر
خزینه لو طولوسی درّ فکر لالایی

اوجوز گلیر بالکز خاکپای دولتکه
بهالیدر فقط اغیاره صاتما اغراقی
بیلورسك ای شه عالم گچنده شعرمله
نه حاله قویمش ایدم اول رذیل ورسوایی
حسن دیدکلری بحریه نك او ناظرینی
او ابن علقمه‌دن درس آلان حیل - زایی
بونك جهالتی میدان اوقور ابو جهله
صویار خزینه‌یی، بیلمز او حق تعالی‌یی

دو نماسزلق ایله سایهٔ جهالتده
گریدجزیره‌سی مستانه آلدی طاقلایی

دونماسزلق ایدی حرب وضرب رومه سبب
بویاتدی قیرمزی قانلر ایله تسالیایی
خدا بیلیر که اگر رخصتك اوله‌یدی بکا
اودم یره گچیریردم اومار دریایی

بتون دوشمانی محو ایتدی ارتشا ایدرک
آیاقلر آلتنه آلمشدی شرع غرّانی

نه دین بیلور، نه صداقت، نه حکم دور زمان
بو کافر آلت رشوت بیلیر دوشمانی

ایشتدم ایلك سوزی «بوندن بزه نه وار بقالم؟»
دیمك ایمش: کیم ایدر بویله طرز یغمانی

خبیث! میلیونر اولمق ایچونمی بحریه
تشکیل ایلدی بن بیلمدم بو معنانی

شو بوزجه آطه‌لی ترکك نه فضلی وار؟ بیلم
ایدر محافظه حالا او جاه والانی

بیاض اوطوپ صقالیله شو سن و سالیله
اوتانمه‌دن نصل ایلر قبول ادنانی

سرشت فاسدی ابلیسدن ملوّثدر
قیرار قارارمش اولان قلبی سنك خارانی

رياغروش وريا كار ، باقل نادان
صانيوركه آكلاميور خلق دوزمه تقوانى
عداوت ايلمك اول ديوه بغض في اللهدر
ايدر قلم او سببدن آنكله غوغانى
نيجه محترملك امر ونهيى بويله ميدر
نجيين برقلى شمدى طريق غرآلى
ألندن آل شو آپاردوس اولان قاپاردوسك
يه ملك نظارتنى ، مسند معلاّيى
صديق وصادق دولت جهانده براوميدر ؟
كه بەرسەگر بولامازمى دونما پاشايى ؟
ياقشميور سزه بر بويله ناظر ملعون
سزا فدا ايدەجك بشقه يوقمى دنيايى :
سزى لسانه گتيرەمش خبيث رشوت ايله
وجوب قتلنه ويرمزمى شرع فتوايى ؟

همان محاكمه‌سى ، بعده مصادره‌سى
فريضه اولسه ده گر عبدك لمولايى

سخن ختام پذيرادر ؛ ايتمك اولادر
دعاى شاه ايله ترطيب كلك گويانى

جناب حق سنى حفظ ايلسون امانده
كمال قدرت ايله أيله حكم فرمايى

مزيد حق وحقيقتله قيل بو عالمده
مثال حضرت فاروق عدل پيمايى

طوپخانه‌لى اوغلى — فى ١٣ تشرين ثانى سنه ١٣١٣

داماد
محمود

﴿ در شكايت قحط رجال ﴾

ای ناظر مناظر دوران بی قرار!
گوردكمی هیچ كمسه‌سی یوق بویله بر دیار؛
صاحب نظر نصل آچیماز اول دیاره كیم
گوز چوق فقط گورەن. گوزەته‌ن. دیده پرده‌دار
بر مملكت كه آب وهواسی حیات بخش
بر مملكت كه شاه وگداسی مریض وار
بر مملكت كه شوخ، دلارا، فقط ورم
اوّل باقیشده نور ایسه ده، صوڭ باقیشده نار
بر مملكت كه باغ جناندن نمونه؛ ایلك
هر گوشه سنده دوز خیان ایلمش قرار

بر مملکت که کان جواهر ایکن قدیم
یغماگران ألنده بو گون ایتمش افتقار
بر مملکت که محکمهٔ عدل وداد ایکن
ایلر بو گون مظالم حاکمله اشتهار
ظلمك خرابکردهٔ دست قضاسیدر
اول مملکت که عدل ایله اولمشدی استوار
داد وعدالتك آدی وارکندی بی‌وجود
قرآن حق اوقونسه ده یوق درگه اقتدار
بر باق شریعتك او الهی کتابنه
هیچ وارمی بویله مسئلهٔ جبر واختیار ؟
بر باق اجانبك طرق انسلاکنه
هیچ وارمی بویله بر رهٔنا رفتهٔ دمار
بیلمم نه ایستیور فلك دون بو ملکدن ؟
تسلیط ایدر طورور نجه خونخواری بیشمار

جمع اولدیلر اراذل اشخاص فاخراً
اهل ادب طاغیلدی غم آگین وشرمسار
اوباش خدعه پاش ایله جهال بی معاش
بر چوق معاشلرله بوگون اولدیلر کبار
انسان قیافتنده بیلان گورمدکسه ، گور
شو سلطنت رجالنی ای مرد هوشیار
محو ایتدیلر ممالك اسلامی طوپلانوب
اسلام نامنه نیجه کفار خاکسار
محو ایلین بزی رؤسای زمانه‌در
قهر ایلسون اوزمره یی قهار روزگار
اهل صلیب واشکر جنگیزدن بتر
ملکه تسلط ایلین اول قوم جانشکار
مانند گرك گرسنه دندان نما ، فقط
چوبان گله هر بری پیشنده‌در شکار

هپ مرتشی ، دنی ، متغلب ، نفاق - جو
یوق ایچلرنده حقّی طانیر بر ملك - شعار
چالدیسه هایدی بخش ایده‌لم سارقه : فقط
اخلاقی بوزدی اول رؤسای ذمیمه کار
ناموسدر تقدم ایدن هر فضیلته
ناموسی اولمیان کشی‌یه اولماز اعتبار
ناموس وعار ودینلری یوق ؛ هپسی زر - پرست
عندنده بونلرك پاره ناموس ودین وعار
حقگو قالیر مسیلمه نسبتله بونلره
رحمت اوقوتدیلر اوکذوبی‌یه صد هزار
منحوس ومندبور ومداهن یالانجیلر
ابلیس ، مرتجم ، بتون اشرار بد - تبار
یکسر قلوب قاسیه اربابی ، خاسرین
باق یوزلرنده وارمیدر انوار کردگار :

فتح ایلمزمی عالمی بونلرله پادشاه ؛
بر اردو طاالقاووق ، برآلای ساخته وقار
بیلمم نه اولدی اسکی رجال؛ وانلر ایدی هپ
هم اهل سیف ، اهل قلم ، هم وظیفه دار
اونلردی هپ ممالك اسلامی ملك ایدن
بونلر ایسه ممالکی ایلر خرابه زار
اهل شقاوتك بو اراذل رئیسیدر
ایشته ، بو حالده رؤسای دسیسه کار
سوز انتقال ایدنجه فقط حال امته
دللر یانار افاده ده : غایتله پرشرار
بر رتبه یه یتیشدی عذاب الیم کیم
دوزخ نشینی صای بزه نسبتله کامکار
ملت بوگون ذبیحهٔ مظلومه بکزدیور
هر روزوشب دریده - گریبان واشکبار

بر پاره قالمدی فقرا کیسه سنده شیمدی

هپ پاره پاره ایلدیلر آنلری مشار

محتاج نانپاره بتون آج و بیعلاج

هر کس قان آغلیور گوکه چیقمقده آه و زار

سیم و زرك بو گون آدی وار: یوق فقط گورن

هر کس بو داغ ایله گیجه‌لر کهکشان شمار

بیچاره‌لر صویولمده ده هر گون قویون گبی

آرتمقده فن دمبه گدازیء پیشه‌کار

هیچ ارتکاب اولنمدق افعال قالمدی

انسان اولان افاده دن ایلر حیا و عار

ای ساتر حقوق عباد! ای سیاه دل!

نور اللّه گوزدن ایدرمی هیچ استتار

اولماز بو گون بو وجهله اجرای سلطنت

سن پر سرور خلق ایسه مغموم و سوگوار

اوچ بیك سنه مقدمی بلکه مجاز ایدی
بویله اداره، بویله اعاجیب جاننثار
لکن زمان دگیشدی، بو عبرت زمانیدر
هیچ وارمی دربو یولده گیدن شاب واختیار؛
سطحی باقیش کفایت ایدر دور عالمه
تدقیق ایتمز. گوزدکی آچ که آشکار
وای ظلم بارور انقراضدر
چیقماز اویرده میوهٔ شیرین وخوشگوار
البته منقرض اولهجقدر حکومتك
زیرا که سرتسر جهله، هپسی نابکار
نرده بو زمرهٔ وکلا؟ نرده اهتدا؛
شمسلك طوتارمی هیچ یرینی شمعهٔ جدار
اسباب انهدام مکمل، چورولك تمل
عالمده مبتذل نهقدر وارسه مستشار

دول اریکه ایت سوروسی گلستانیدر
عبد الحمید گل گبی گلشنده دمگذار

بر عادت خدا دینلن شی جهانده وار
کیم ایلسه مخالفت ، اولماز نتیجه یار

تعمیر حقله چرخ فلك آسیابدر
گیتمك بو چرخه قارشی اولور بادیٔ خسار

بادهوا فلکده ضرر ایتمهمك ایچین
طاحونهٔ حقیقته اویمق گرك تجار

تاجر دگل ایسه‌ك مثلا بأس وارمیدر ؛
عزلتده ایلملك ایله بر کوشه اختیار

دگمز حیات بر پوله اضرار خلق ایله
الغرض میلیونر ایسه‌ده صاحب احتکار

ای باده کش ! نه‌قته‌وقدر خواب و خونیا
ای مست جام هوشربا ! تا بکی خمار

اولماز بقای دولت وملت بو وجهله
قیل اقتدا مکارمه ، اول صوکره کامکار
آسایشی محافظه ایشدن دگل : فقط
ارباب فن ایله قورولور قلعه وحصار
دفع ایت او خواجکان خوش آیندگانی هپ
قیل گلستان ملکی معارفله آبدار
یغما گران دولتی قوغمق فریضه‌در
اونلر قوغولماز ایسه قوغار بزلری کفار
ذاتاً قوغولدقمی اوروم ایللرندن آه
گوز یوقمی عبرت آلمغه ، ای صدر بختیار
سیر ایت رجالی کورکورینه ایلمکده‌در
عثمانلی دولتنده حکومت ضرر وار
انسان ده‌نیرمی آنلره ، انسانلغه بدل؟
ایتمش گوکللرنده سباعیت استتار

گوز، قاش، بوروز، آغزله قولاق گرچه آدمه
صورتده بکزیورسه‌ده، سیرتده در حمار
سهو ایلدم حمار دیدم توبه ایلرم
زیرا حمار قوللانیلیر، مرد اولور سوار
بونلر ییلان چیپانلره بکزر؛ فقط ینه
محدود در او زاحفه‌نك ایتدیگی خسار
بونلر بتون ممالکی ییقمقده باخصوص
هدم بنای دینه ایدوب سعی بیشمار
خاك اولدی عاقبت قوجه دیهیم سلطنت
چوکدی بنای دولت وملت بلا مدار
اسلام اولان نصل متأسف بولنمسون
اسلام هر طرفده حقیر وضعیف وزار
اوّل دگلدی بویله پریشان وبی مجال
اسلام هر جهتله ایدی صاحب اقتدار

بی شبهه اولیای امورك قیافتی
آیینه‌لرده گور دیگمز روی انکسار

(آصف) یتر دعا ایده‌لم؛ بشقه چاره یوق
بیچارکان دعاسنی دیکلر او کردگار

یارب وجود امتی قورتار هلاك كدن
میقروبلرك هلاکنه سن ایله ابتدار

طوفان قوپار، همان باطیر ای فاطر فلك
آرتق تعفن ایلدی کاریز اضطرار

قهر ایله مرتشیلری خائنلری بتون
قهر اولمه‌دن شو مملکتی ایله بختیار

لوندره — ۱۸ حزیران ۱۹۰۰

داماد
محمود

﴾ تبليغ حقيقت ﴿

باقدقجه کائناته الٰهی نشان ویرر
هر ذرّه برنمونهٔ شمس جهان ویرر
هر بر وجود آیینهٔ لا یزالدر
آیینه لرده حسننه بر باشقه آن ویرر
بر اقتدار احاطه ایدوب کائناتی هپ
ملکنده بشقه بشقه صفتلرله شان ویرر
بعضاً عیون عالمه دیدار گوسترر
بعضاً عیونی ستر ایده‌جك گیسوان ویرر
بعضاً بر آفتاب ایله مشرقطراز اولور
بعضاً سحاب مظلم دهشترسان ویرر

بعضاً ملالت ـ سحر نخوه صورت عیان ایدر
بعضاً ده افعیان هلاهل ـ فشان ویرر

بعضاً سرای حضرت شاه زمانه یه
(آصف) گبی خدای طانیر بندگان ویرر

بعضاً مراتب علیای دولته
بحریه ناظری گبی بر قلتبان ویرر

یعنی حسن دیدکاری پاشای شوم ایله
ترسانه‌نك خرابنه صر عیان ویرر

ناز گیترین ولانتی دولت سیورنجه‌دن
پاشالرده صوکرده صوکرده پولك برچیبان ویرر

اندام ملکده آچیلان زخم جانگداز
انجامه بك مخاطرهٔ بی امان ویرر

انتره طناش بوخرسز. نسبت شقی دگل
انلر هیچ اولماز ایسه امینه امان ویرر

امنیتی بیتیردی بو، صویدی خزینه‌یی
بالین ذوقه شمدی طیانمش ده یان ویرر
بر بویله خرسزلك قپودانلقده قالمسی
ناموس تخته طوغروسی شین وزیان ویرر
بر مرتشی یه هم بو قدر یوز ویرلمسی
ایمان واعتقادینه خلقك گمان ویرر
دین مبین احمده رشوت صیغیشمیور
راشی یه، مرتشی یه محمد لعان ویرر
قارونه دوندی سایهٔ سرقتده اول شقی
تاریخ عصره برلکه، بربدزبان ویرر
هرکیم ایناتمسه شو بیان صحیحمه
بیلسون قلنج ایله قلمم امتحان ویرر
حاجتمی وار تفاخره، قانون کلك تر
احقاق حق ایدر، یدی اقلیمه شان ویرر

باق انوریده وارمی بو اسلوب راستین :
اسلوب رستینه نفخ ده جان ویرر
گنجینهٔ بلاغتی حقدر ویرن بکا
حاسد گبرسه ده، ینه بی امتنان ویرر
لاهوتدن آلور نفخات هویتی
ناسوته طوغری روح روانم روان ویرر
بریکه‌ران ساحهٔ تحقیقدر قلم
حقلك براق رخشنه برکستوان ویرر
طولمقده واردات حقیقت ایله‌دوات
بن آلمسه مده، زور ایله اول أرمغان ویرر
بن قالدیغم زمان، او زمین گوستررد، گچر
بر بویله معتبر غزل داستان ویرر

جانلر آلیرده صوکره ینه ناگهان ویرر
بر حسن و آن شو عالمه بیك داستان ویرر

سیر ایت جهان جلوه‌نی صورتده دست حق
گوکلم گبی اوشوخه برآینه دان ویرر
ابلیس یوقمی بونده، بوکثرت دیاریدر
اسرار کنز وحدتی بر دار اولان ویرر
بن راز ابروانی بیلسه‌م ده سویله‌مم
اغیار النده نغمهٔ یاری کمان ویرر
(محمود) حالت لب دلبر غریبدر
غیره صفا ویرر، بکا عقد لسان ویرر

بیتدکده هم غزلینه اول طبع شوخمه
اذن ثنای حضرت شاه جهان ویرر
بر ملتك ..... ایسته‌ینجه حق
عبدالحمید خان گبی خان ابن خان ویرر

اول شهریار کوکبه پیرای معدلت
هر امری ملکه سلطنت مستعان ویرر

امر حیات بخشی صدور ایتدیکی زمان
عیسی مثالی زندگیٔ جاودان ویرر

تدبیر دولتیله اراضی بولوب عمار
هر نقطه‌دن ممالك محروسه کان ویرر

افکار شعله پاشی منوّر اورتبه کیم
انوار خاکه مشعلهٔ آسمان ویرر

نفعی‌یه وصف پاکنی صوردم ، دیدی بکا
« شمشیری ذوالفقار علیدن نشان ویرر »

« جمشیدکامران که سوار اولسه اسبنه »
« دارا طوتار رکابنی ، خسرو عنان ویرر »

هم عدل بیعدیل عمر شاهر اهیدر
الله ایدر حمایه ، محمد ضمان ویرر

تابنده تاج وتختی حضورنده دیر ، گورن
بر برج سعدده ایکی ییلدیز قران ویرر
فتح وموفقیتی تاعرشدن آلیر
جمعیت بنی بشره رایگان ویرر
برق جبینی نور الهیمیدر ، نه‌در؟
کیم گورسه انجلاسنی درحال جان ویرر
بر قبله کاهدر قدم ذات اقدسی
هر بوسه سنده نکهت باغ جنان ویرر
فرمان ایدنجه پیر کهنسال دولته
بی اختیار رایحهٔ عنفوان ویرر
ایلر ظفر رکاب جلیلنده سرفرو
سیف مهنّده او زمان کیم میان ویرر
تصدیقدن تصوره صیغماز عدالتی
درس فنون منطقی پك شایگان ویرر

عنقامی ، آفتابمی وجه منوری؟

هر سایه‌سی مکانته ، بر لا مکان ویرر

اول نافذ الکلم که مرام یتسه فی المثل

آبه آلو ، آلوله آبِ روان ویرر

منشیٔ فکر صائبی سینادیسه‌م ده آز

قانون حکمته یکی زیب زبان ویرر

بر داور جهان وجهاندار کیم خدا

دنیایی آرقه سنده غلام دوان ویرر

مالك او رتبه دولت علیایه ، روز وشب

یلدیز سرایی دبدبهٔ آسمان ویرر

سیر ایلین خزینهٔ احساننی صانیر

آلتون صاچار قدر ، فلکه کهکشان ویرر

‡ سقف مستقیمی منوردر اول قدر

حق آفتابی هر گوننه بیك جهان ویرر

اول طاق بی نظیر جناندن آلیر ضیا
صورتده هیئت افق خافقان ویرر
فیفای سلطنتده او بر قبله کاهدر
دین مبین شارعه احکامی شان ویرر
اوصاف سایه کاهنك اولماز نهایتی
فرض ایت که آفتاب فلکدن فسان ویرر
شاهانثنای دولتکی چونکه مشتمل
عالم بو درّ نظمه بهای گران ویرر
حقه هزار شکر که قیمتشناسسك
لطفك هزار پر هنره گلستان ویرر
سلطان حاکم حکماسك ، حکومتك
اندیشهٔ عدالت نوشیروان ویرر
دارای بی همال سکندر مثالسك
احسان دولتك دل عشاقه جان ویرر

بن حجه گیتمك ایسته یورم ای جهانپناه :

بلكه سیاحتیم بكا تاب وتوان ویرر

طاقت كسیلدی قالمدی آرەدە اقتدار

پند عزیمتی قولاكه دوستان ویرر

ختم اولدی سوز ، دعایه قلم ابتدار ایچون

الله ذوالجلال آكا امر عیان ویرر

عمرك فزون وسلطنتك برقرار اوله

تا كیم جهانه حضرت حق انس وجان ویرر

فی ١٤ مارت سنه ١٣١٤

داعیلری

محمودیه

﴿ قصيده ﴾

کیم دیمش کیم نارَوادر انتحار
خسته یه الك صوڭ دوادر انتحار

انتحار ایتمزده، نیلر اهل درد
ماحیٔ درد وبلادر انتحار

بویله بر ایام چیقمازسه معاش
هر فقیره اقتضادر انتحار

چارهٔ بیچار گاندر طوغروسی
دینسه لایق کیمیادر انتحار

قلب محزونه تسلی بخش اولور
فیلسوف بیریادر انتحار

هپ قوشارلر طوتمسون اهل معاش
ناظر ماليه سادر انتحار

رشتهٔ اميدى كسديرمز گوزه
پلك مهندس، ذى ـ دهادر انتحار

رهنماى ليلهٔ اندوهدر
آيده، ييلديزده ضيادر انتحار

شعلهٔ ادراكدن افروخته
صائما وهم وخوليادر انتحار

جان فدا اولسون بو فكر حكمته
زبدهٔ عقل وذكادر انتحار

صيغميور عقله؛ فقط گنجينه‌در
قيمت اولماز بى بهادر انتحار

جند غم زور ايلينجه چاره سز
منتهاى التجادر انتحار

اهل فقرك مرجع يكتاسيدر
قبلهٔ ملك غنادر انتحار

خسته يتمز عاجزه غايت سخى
التسه ده گاهى قضادر انتحار

التفات خاطره باشلارسه بر
غرق ايدر بحر عطادر انتحار

جستجو ايلر بولوره در مانده نى
صدق وكيل كبريادر انتحار

اهل غمدن غيره اولماز سايه ساز
صانكه بر ظل خدادر انتحار

نامنى تبجيلسز ياد ايلمم
چونكه امر معتادر انتحار

منتجر دولت اولورسه باخصوص
[illegible] نزاكى قربدر انتحار

بر غزل طرح ایلیم عشاقنه
کیفه تابع دلربادر انتحار

دلبر نازك — ادادر انتحار
پك حسن پاشالقادر انتحار

ملك استغنایه بر کسدیرمه یول
چشم شوخه توتیادر انتحار

کاکلندن بحث اوزوندر، قیل سکوت
بر مسلسل ماجرادر انتحار

غمزهٔ خونی سیوفن چکسه گر
منع اولنماز، مطلقا در انتحار

ساقیا پیمانه‌یی سر شارصون
جام جمشیده جلادر انتحار

چونکه (آصف) صهر شهسك، پایکه
گون چکیرمز، جبهه‌ سادر انتحار

استقامتدر اساس جرممز
بویله ذی‌جرمه جزادر انتحار

بز اسارت عالمنده محورز
دور مزده مقتضادر انتحار

خسته در، زیرا وجود سلطنت
خسته‌یه مطلق شفادر انتحار

نا امیدز حال واستقبالدن
فکرمزده دائما در انتحار

صوڭ نفسده گورمدکسه دولتی
راجح واولا بلادر انتحار

شهریارا مقصدم فریاد در
یوقسه بنجه نا روادر انتحار

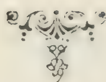
سن طورورکن بن کیمه عرض ایلیم
گفتگوی ناسزا در انتحار

جهل فاحش شمدی حکم ایتمکده‌در
عدل ایدرسه‌ك نارسادر انتحار
بز که اسلامز، صبورز کیم اومار
بزدن اولمق هیچ صادر انتحار

حق وجود ملتی حفظ ایلسوث
اولمسون سایه‌کده بادر انتحار

استانبول — ٥ تشرین ثانی سنه ٣١٣

داماد
محمود

﴿ نفعی یه نظیره ﴾

﴿ آزمایش طبیعت ﴾

بارك الله ! ای سرای دلکشا و دلستان
صانك الله ! ای دلارا بیت معمور جهان

صفحهٔ خلقتده مثلك یازماهمش ، رسم ایتمه‌مش
خامهٔ لوح قدر ، رسّام صنع کن فکان

سدّهٔ شوکتمآبی ، بوسه جای خاص وعام
قبّهٔ اطلس ـ همالی ، قبله کاه قدسیان

صدر والاسنده ، دارات خلافت برقرار
باب عالیسنده ، بحد شان وشوکت میهمان

رونما هر نقطه سندن بر بهار دلکشا
روشنا هر روزنندن بر فضای دلستان

بر نظرده ، پای تخت سلطنت ـ پیرایه ساز
بر تماشاده ، خلیج روحپرور موجه راز
شرقدن تقدیم ایدر چرخ فلك ایوانه
هر ضحا خورشید نامیله مرصّع بر نشان
غربدن اعلا ایچون اقبال ماضی شانی
هر مسا ابراز ایدر بر رایت آتش ـ فشان
بالخصوص ، اول گلستان دلنشین ودلکشا
آنده هر دم نوبهار احکام ایدر ، یوقدر خزان
هر نهالنده هزاران مرغ خوشگو ناله ـ ساز
هر یرنده ، بیك گل صد برك زیبا پر ـ فشان
رنك ازهار چمنزاری ، تسرّ الناظرین
بوی جانافزای هر وردی ، حیات انس وجان
آنده ، اول حوض دلا رارشك اوقیانوسدر
مائی اطلس صانمه : لکن صانکه بر آیینه دان

آنده ، عکس — آور جمال باکمال کائنات
آنده ، صورت عرض ایدر بیك اختر سعد ـ اقتران .
بونده در طوفان فطرت ، بونده در عمّان فیض
نوح ذیشان شیمدی کاسین ، بونده آچسین بادبان .
آنده ماهیلر مه غرّایی آلماز بر پوله
ذوقه مستغرق دعای خیره آچمشلر دهان
منبع فوّاره سی ، سر چشمهٔ آب حیات
جدول شلاّله سی ، برمنبع گوهر ـ نشان
وصف شاننده بهشت آباد ، اولور وصف صحیح
آنده هر دلخواه گونا گون آدم رایگان
اول تیاترولر ، رصد جالر ، تماشا خانه لر
مست اولور سیر وصفاسیله بدایعپروران
بونده جمع اولمش بوتون اسباب شادی وطرب .
بونده رقص ایلر ، ایدرسه نشئه دن طبع حزان

بن ده یازسه‌م بر غزل، البت موافقدر زمین
بر زمین طرح ایلسه‌م، غایت مساعد در زمان

حسن وآنی اول پریزادك جهان اندر جهان
بیك جهان تصویر ایدر، لکن جهان حسن وآن

زلف طرّاری دوکولمش تا میان شوخنه
بر قوجاق صاچلرله اولمشدر مشار بالبنان

اهتزاز نو ـ سرندن اهتزاز ایلر سروش
منجلی هر جلوه سندن سرّ صنع مستعان

یوقدن انطاق ایلیور اعجاز عشقی لبلری
داد حقدر اول معانی، اول بدایع، اول بیان

مبتلادر (آصف) شوریده بر دلداره کیم
عشوهٔ حورا ـ فریبندن امان، دیر، الامان

مطلع مهر خلافتدر او جای دلنشین
مشرق صبح سعادتدر اورشك آسمان

خاکدر اما شرفده قبلهٔ حاجاتدر
آنده زیرا حکمراندر پادشاه کاردان

ظل یزدان، شاه دوران، غازی خان.....
سر فراز پادشاهان، سرور عثمانیان

مقدرت، نصرت، جلال، و هیبتیله نامور
معدلت، شوکت، کمال همتیله کامران

مسعدت، فیض غبار مقدمندن بهره یاب
میمنت، بخت بلند اخترندن شادمان

حسن طبعیله مزیّن بارکاه سلطنت
نور فکریله منور کارکاه عزّ وشان

آب لطفی تشنکان عالمه محض شفا
دست جودی اهل درده برطبیب مهربان

رأی پاك دولتی، سرمایهٔ فوز وفلاح
امر شوکت مصدری، پیرایهٔ امن وامان

هر نه سویلرسه ، قدر تأییده حاضر امری
هر نه ایسترسه ، فلك احضاره دامن ـ درمیان
بر زمان خارق العاداتی وارکیم فکرینك
حل مجهولاته بالفرض ایلسه صرف توان
قوۀ اعجاز کاریله بولور عیسا گبی
مرك بیدرمانه درمان ، آسمانه نردبان
پادشاها ، خسروا ، شاهنشها داد آورا
ای سریرآرای اقلیم عدالت اقتران
سنسك اول شاهنشه عالینسب کیم گیتمدە
داستان دودمانك قیروان تاقیروان
سنسك اول دارای دادآرای دوران کیم بوگون
پیر ایکن سعیکله اولدی جسم دولت نوجوان
گرمیٔ جانسوز دشمن محو ایدرردی ملتی
شهپر شهباز عدلك اولمسەیدی سایبان

هیبت خشیت ـ فزای دولتکدن صوصدیلر
جمله بدخواهان دولت ، جمله اعدای مهان
سن گبي تنظیم ملکه صرف مقدور ایلمش
سویلسین وارسه ، تواریخ آشنایان زمان
قالمدی بر جامع وتکیه عمارت اولمدق :
شاکر لطف عمیمکدر صنوف صوفیان
قالمدی عهدهمایونکده شکوای بشر
سینهٔ عاشقده مستثنا ، فقط ، آه وفغان
وصف پاککده نه لازم گفتگوی بی مآل
ایشته دارات خلافت ، ایشته احوال جهان
طوتدی مهر شهرتك مشرق بمشرق عالمی
چیقدی افکار بلندك آسمان تا آسمان
رخش طبعم قالسهده میدان وصفکده بوگون
قالماز امّا برق سیّال حقیقت بر زمان

بن طورورسه‌م ده ، جهان سویلر ثنای عدلکی
آفتاب عالم ـ آرا دیده دن اولماز نهان
سوز تمام اولدی ، فقط عفو همایونك ایله
طالعمدن ایلیم شکوا مثال شاعران
چرخ ججرودیدهٔ گریانه گون گوسترمیور
بر سحاب ابتلا فرقمده‌در ظلمت رسان
چاهٔ ایاممك بیلمم نیچون پایانی یوق
بر گناهم وارسه فضل ودانشمدر بی گمان
موجد فنّ بلاغتدر خطیب ناطقه‌م
بریاکه تلخیص واطول ، بر یاکه آب روان
حق بودر؛ تصدیق ایدر اهل تصوّر فکرمی
ایشته معیار سداد وایشته میزان زمان
آز کلیر فکرم گبی بر مستشار مستقیم
گرچه پك چوقدر خوش آمدگوی ، مهمل ـ داستان

عقلی وار سه باشنه تاج ایلسون صرّاف دهر
گر گچرسه دستنه فکرم گبی درّ گرانی

بی ادبلکدر حضور دولتکده جرأتم
بن اوگونمزدم ینه ، گلدی فقط حلقومهٔ جانی

غیری انشاد ایلیم بر ایکی شه بیت قصید
تا که مسکیّ الختام اولسون شو نظم داستانی

مأخذ کلدر سیاست قسمی شرع انورك
بوندن آلمشدر سیاسیّون عالم درس شانی

اوروپا نه یدی . نه اولدی شرعه یاقلاشمقله باقی
بز اوزاقلاشدق . نه اولدی شوکت اسلامیانی

یالکز صوم وصلاة وحجّ ایله بیتمز امور
هر جهتدن اولملی اثر محمّدده دوانی

غیری معروضات دل (محمود) عرض اولدی بتر
وقتیدر خیر دعای دولته آچسه مدهانی

یر یوزنده شعله پاش اولسون فروغ حشمتك
گوك یوزنده تابناك اولدقجه مهر خاوران
گلشن عالم دوام ایتدکجه کیمسه گورمسون
روضهٔ قصرهما یونکده آسیب خزان

قوری چشمه — فی ٥ کانون اول سنه ١٣٠٨

داماد
محمود

﴿ قصیده ﴾

مجلادر بته مینای خلقت
زر اندوده مصیقل پر بداعت
بر آلتون ریك دوكمشلر جباله
فلکده جلوه کردر بر سماحت
شو طاغلر ایچ ایچه اولمش مسلسل
ایدر عیسا وموسادن حکایت
دکز ساکن ، زمین ساکن ، گوکل شن
مزین گوك ، بیابان پر نضارت
شفق مشرقده ، آی مغربده مشهود
نه شوق آمیز هیئتدر شو هیئت

بتون اجرامدر كاريله مشغول
بو برجاكيم قبول ايتمز عطالت
نه ممكندر توقف آن واحد
قورولمش بشقه ساعتدر بو ساعت
سما بر لاجورد اطلس كه زرباف
ويرر زرتار خورشيده بشاشت
سر آمددر او زرقاى زر افشان
لبالب سلطنت ، حشمت ، حقيقت .
سراسر آسمان آيينهٔ عشق
هزاران حسنه تابشگاه صورت
تجلىٔ جماله مظهر اولمش
گشايش بخش طبع شاعريت
بو مرآت الوهيّت ديسه م ده
سزادر چونكه ظاهر وجه قدرت

جهات ستەده کشور بکشور
مرتب لایزالی بر حکومت
نمایان جوهر لاهوت وناسوت
درخشان لبّ وقشرکائن فطرت
ویریر ورقالره شهبال توحید
قیامتدن علامتدر بو کثرت
مسافات فضایی ایله درپیش
بونك جوّنده یوق حدّ ونهایت
سمادر ، مصدر انواع اعجاز
سمادر ، کارگاه دست قدرت
بو خالی صاندیغك یرلر اِلابالب
بو مالی گوردیگك گوکلر موقّت
بو ییل ، آی ، گون بر امر اعتباری
بو ایشده یوق نهایت ، یوق بدایت .

هویدا بر نظرده ، نار دوزخ
عیان دیگر نظرده ، نور جنت

کهی بر دیو مرد مخوار مدهش
کهی بر نازنین زهره ـ طلعت

حقیقتده بو کثرتکاهه ، لکن
بتون وحدت دیمش ارباب حکمت

نه سن حالّه ، نه ده بن کشفه قادر
گره اندر گره بر عقدهٔ لت

لغت کافی دکل وصفنده (آصف)
آلیر کلك دبیری عجز وحیرت

مساعد در زمین ایتسه‌م تغزّل
صباح اولدی آچیلدی طبع وطینت

شو کوپلی قیزلره عطف نگاه ایت
ایدرلر باغ وبستانه عزیمت

پدر ، مادر ، برادرلر برابر
قطار اندر قطار اولمش جماعت
گل پر ژاله یه دونمش سحرگاه
فدانلر هپ نمایاب طراوت
دوکولمش تا بکردن زلف شبرنك
دیار حسنی طوتمش بیك بر آفت
ترنّم ـ سنج عشق اولسه م بجادر
گوکل زیرا هوادار محبت

پندك — فی ۱ ایلول سنه ۱۳۱۱

داماد
محمود

﴿ طفلن جبل ﴾

پندكده، ورادده بر جبل وار
گوز طاغى دينير كه پك نمودار
بر گوندى، اوطه مده غيري بيقدم
اقشامه يقين اوطاغه چيقدم
واردقده او ذروه يه نه گورسه م
بر بشقه زمين او، بشقه عالم
بر لوحهٔ بينظير خلقت
آيينهٔ انعكاس قدرت
گويا كه او صانع هنركار
اعجازيني بونده ايتمش اظهار

آفاق سما تمام منظور
گوك صانكه هوايى مائى بللور
شفّاف ومنوّر ومصفّا
العزّت لك ، نداى يكتا

وسعت ، عظمت ، جلال مشحون
هر نفخه ده احتشام مكنون
پر دبدبه در بو جاى باقى
جملر بو طربسراده ساقى

بر مصطبه ، بحساب دارات
بر ميكده ، بيك پيالهٔ ذات
بر دائرهٔ مهيب ومجهول
بر قبّه ، فقط جهانه مشمول
بيلمم نه قدر وجوده مسكن
بيلمم نه قدر وجوده مدفن !

بر جوکه بو مستحیل ادراك
حیرتده قالور شعور درّاك
بر دائره کیم بوپر معمّا
بر شعبده کیم هنر پذیرا
افلاك ، زمین ، زمان گماندر
هر شی بو محلده لا مکاندر
یوقدر نه محل ، نه جانشینان
چوقدر بو فلکده گرچه عمران
یوق اوّل وآخری سپهرك
وار باطن وظاهری سپهرك
سر نامه سی بر کتاب مغلق
موضوعی بیلنمیور محقّق
مجموعه عجیبه لرله مملو
پر خارقه ، پر غریبه هرسو

زور آور روزگاری سیر ایت
هر کرهٔ نور وناری سیر ایت
بونلر رفقای خلقتکدر
هپ مشترك مشقتکدر
عالم واقف چیقار بو درده
هر سنبله بر بیتر بو یرده
کیمدر عجبا بو کارگاهی
فوارهٔ فیض ایدن کماهی
پرهون سپهره کیم مهندس؟
یوقدر می بو انفس نفائس؟
کیمدر بو بنای دهره بانی
باقی می بو قبهٔ یوقسه فانی
بن طالمش ایدم تصوراته
اسرار حیات ایله مماته

فیّاض کریمی یاد ایدردم
عمّانه طالار، طالار گیدردم
گوردیکه بو کائناتی سرمد
آثار حیاتی بویله بی حد
قانون وقواعدی مؤید
دیردم که سپهر در مؤبّد
قانون قدیم چرخ شاشماز
بر قاعده سی یرندن آشماز
ادوار فلك تخلّف ایتمز
بر لحه قدر توقّف ایتمز
فعلنده دوامی امر مطلق
عهدنده ثباتیدر محقق
دنیا دونیور، فقط بو دونمز
گونلر سونیور، فقط بو سونمز

طورماز، ایلری گیدردی فکرم
تدقیقِ دقیق ایدردی فکرم
دیردم که بو فعله فاعل ایستر
معمول دگلمی ؟ عامل ایستر .

ایستر بر ایشه مجرّد استاد
دونگرسز اولورمی خانه بنیاد ؟
بر دائره یه مدیر لا بدّ
تصدیقده کیم ایدر تردّد

آندن طولایی دیدم که حق بر
یوق حاجت ادّعا بو ظاهر
سوز ظاهره انتقال ایدنجه
انشادده ارتجال ایدنجه

یعنی گورونان شو ما سوایی
طوپراق، صو، حرارتی، هوایی

دیرسه‌ك : نه یه جلوه ساز بونلر؟
هپ صاحب امتیاز بونلر
افرادینی جمع ایدر بو تعریف
اغیارینی منع ایدر بو توصیف
عالم بتون امر اعتباری
موجود آنجق وجود باری
باقدقجه زمینه . آسمانه
ذهنم دوشیوردی بر گمانه
عاجزلگمی حساب ایدردم
بن ، بن دیمکه حجاب ایدردم
لوح ملکوت قارشیسنده
اشیای بدیعه چارشیسنده
بنده نه وجود وار ، نه موجود
موجود اولانم ده جزؤ معدود

بر ذرّهٔ آفتاب جسمم
یاخود بر آووج تراب جسمم
روحم، بدنم که بر هوادر
سرمایهٔ زندگی هبادر
روحم بو وجوددن پشیمان
سوی عدمه اولور گریزان
مخلوقده اقتدار نابود
عقل بشرده طریق مسدود
آرتق ایده‌لم سکوت؛ زیرا
توصیفده خیلی ایتدك اطرا
اطرافمه متصل باقارکن
گوکلمده صولر گبی آقارکن
اول دم گوزومه غروب ایلیشدی
گوردم او نمونهٔ بلندی

خورشید ایدی خاورانده غارب

طوپلاندی غروبده غرائب

قان قیرمزی کسوه لر بچیلدی

اعلام ظفر گبی آچیلدی

بك اینجه سحابه لر گوروندی

آفاق قیزللغه بوروندی

بر تپسی گوروندی مثل نارنك

رنگا رنك اولدی بام ارژنك

آلتون چیوی ، مائی تپسی یاخود

سیرنده اولور عقول بیخود

الوان بدیعه جمله موجود

آل ، پنبه ، ترنجی ، زرد مشهود

زر تارینی شمس باشدن آتدی

باشدن قره برکناره چاتدی

نیرنگنی صانکه، صاودی، صاتدی
راحت دوشکنده مرده یاتدی
نقّاش ازل بویا بویاتدی
دریا، آطه‌لر بو رنکه باتدی
یاقوت دیزلدی آسمانه
گنجینه صاچیلدی خاورانه
بر قیز گبی ملتجای ناهید
قالماز گیجه، محترزدی خورشید
مادر اوینه چکیلدی، گیتدی
اول شعلهٔ عشق سوندی، بیتدی
دریا ایدی کهربائی خارا
اما نه قدر گوزل مجلّا
دون، طالغه‌لا نیردی مائی اطلس
امّا، بوگون اولدی ساده جانفس

بر بوقلمون اولوب او اژدر
بیك رنگه گیرردی اول غضنفر

اشعار روانه ده مشابه
اعجاز بیانه ده مشابه

طرز جریانی پك مباین
گاهیجه شدید وگاه ساکن

یك مایه، فقط صور عددسز
یك جسم، ولیك موجی حدسز

اوستنده گشاده بال پر پر
اولمقده سفینه‌لر سفر بر

هپ مرمره سطحی اولدی رنگین
یالدیزلر ایچنده قالدی انگین

سیرنده بونك یانار سویدا
بر عارض شوخه دوندی دریا

هر هانكى جهاته باقسه انسان
حيران اولوردى چشم امعان
ازميد طرفنده «طوزله بورنو»
كيرمش دكزه لطيفدر بو
كوللر كورينور كه بونده زيبا
شايسته دينيرسه سيم دريا
كورفز ايسه لب ـ كشاء دريده
بر مخرج ملك خون ـ خريده
بر حوض لطيف كلستاندر
بر مدخل باغ و بوستاندر
كلزار بهشتدن نمونه
تهليل !... جناب ذوالمنونه
بيرون كلشن سواحل
مرساى سعادته مماثل

زیبنده در اول گیریش، چیقشلر
پاکیزه صولرده کی آقیشلر
اول ساحهٔ دلپسنده باقدم
اول منظرهٔ بلنده باقدم
نازنده و نازنین ایمشلر
اول مرتبه مهجبین ایمشلر
زرتاری نور پرنگار
گوندوز ایدیوردی بونلره بار
قالدیردی یوش یوش او باری
بونلرده گوروندی اختیاری
صورسه‌ك، برشی دیمزلر اما
هر مسئله‌یی ایدرلر ایما
بونلرده مرور ایدن وقوعات
بونلرده ظهور ایدن شئونات.

بر کرّه حساب اولنسه ملیون
ملیون نه دیمك ؟ ساقیستیریلیون
اول حادثه‌لر فنایه وارمش
هر قافله منتهایه وارمش
بونلر ایسه پایدار حالا
حالا ده حوادثه مهیّا
نشأتده تشکّل ایلمشلر
خلقتده تسلسل ایلمشلر
الآن متسلسل و سرافراز
ذی روح اوزرنده صیحه ـ انداز
بونلردر اولان جبال شاهق
افلاکه یتشدیرن مفارق
کبر وعظمتده مثل افلاك
افلاکه ده قارشی هپسی بی باك

جوهر گبی صاقلی هر برنده
بیك درلو معادن گزیده
سرمایهٔ فیضدر نمایان
بیك درلو چمن، چیچك، اوت، اورمان
لکن دوشو نتیجه روزکاری
بالادر چرخ پایداری
بونلرده اونك اوکنده کمتر
حتی مه ومهر او یرده احقر
بز بونلره نسبةً نصلسه‌ق
یعنی نه قدر اوفاق صایلسه‌ق
آنلرده بوکائناته نسبت
بزلر گبی عدّ اولورلر، البت
برشی نه قدر اولورسه بالا
واردر ینه بر علیّ الاعلی

بر شی نه قدر اولورسه کمتر
واردر ینه مطلق آندن اصغر
میدان وسیعدر بو فطرت
یوقدر بو کهنسراده غایت
هر خیره وشرّه در کشادر
هر حالت وحکمی هکذادر
رجعت ایدهلم بز اسکی بحثه
یوقدر بو قدر لزوم مکثه
موسم دخی موسم خزاندی
عالم ینه باغ وبوستاندی
کهسار، اووا پر خضارت اولدی
هر خطوه چمن، چیچکله طولدی
طاغلرده ده آب وتاب بشقه
آنلرده ده انجذاب بشقه

باقدجه شماله طوغری دلکش
دوندکجه جنوبه جملةً اش
هر شاهقه در بلند سلّم
اقصای تلال بشقه عالم
بر مدّ مدید قارشی طاغلر
عبا سوش سیاه باغلر
آلچاق کیمیسی کیمی ده یوکسك
هر شکلی ده جانفزا تبارك
عرفان ووقار اهلیدرلر
تاریخلری بیلیرلر ازبر
چمکده آلای، آلای پرستو
درّاج وتذرو، سار وتیهو
بونلرجه خزان، بهار معلوم
کانون ایله صیف غیر مکتوم

وقتنده جنوب ایله شماله
گوجلر قوررولور بلا اجاله
واردر قلاغوزلری مرتّب
هر فرقه اورهبره اویارهب
هر مملکته گیجه گیدرلر
دشمندن چونکه خوف ایدرلر
بونلرجه تستر ایتمك الزم
خرسز یولیدر طریق اسلم
تدقیق کواکب ایلیورلر
تعیین جوانب ایلیورلر
غایت ایله احتراز ایدرلر
فرصتلری انتهاز ایدرلر
اولوجهله عزم راه ایدرلر
طیّ طبقات ماه ایدرلر

پك چوق املك ايستمزمى ؟ لا شك
دريالرى فوج فوج كچمك
بونلرده‌كى رقت ونزاكت
بونلرده‌كى غيرت وجسارت
شايستهٔ مزيد ثنادر
وارستهٔ حجت وكوادر
گوياكه صبىّ پاكدرلر
قيزلر گبى تابناكدرلر
خوش ـ لهجه ، نظر ـ ربا ، دلارا
غايتله سه‌ويملى ، سوسلى ، حسنا
اما بو گروه شوخ مظلوم
اولمقده بو طائران معصوم
حيوانه سماده ، يرده طعمه
انسانه ده بر لذيذ لقمه

بونلرده ده بخت بد مجرب
صاغ ، صولاری خصم جاندر اغلب
صیاد جری وسنك دلار
بر دوش تفنكی ، كلبی رهبر
كلبی غریفون ، سه تر ، پوانتر (۱)
هر دفعه آپورت وفرما ایلر (۲)
بعضاً دخی آزمه قیرمه دندر (۳)
آنلر قوشی چوجقه بلع ایدندر .
طاغلر ، درەلر دیز گزرلر
هر هانكی محلده قوش سزرلر

(۱) اوچ جنس آو كوپكی
(۲) آپورت : آوجی اصطلاحیدر . اوریلان قوشی گتیرمەسی ایچین ویریلان امر . فرما : ینه آوجی اصطلاحیدر كوپكك آو بولندیغی یری گوسترمەسنە دیرلر .
(۳) جنسی قاریشمش كوپكلر .

جان یاقه‌ده هر بری نریمان
قوش اوردیمی : اولدی مصره سلطان.
سکناسنه عودت ایلینجه
یاران ایله صحبت ایلینجه
بیك صاچمه صاچار، بتون مزیف
هپ آتدیغی، طوتدیغی محرّف
هپ جورناطه حسرتیله سوزان (۱)
پرواز دیده لب ـ گشای حرمان (۲)
شاهین کسیلیر او مرد بی بالك
مجلسده اولور عقاب سفالك
اولدیردیکی چند مرغ دلکش
لکن، اوگون ایتدی بیك بر آتش

(۱) جورناطه : بالدیرجین یاخود جولاوق قوشلرینك کلرته نوعیدر.

(۲) جورناطه، پرواز هواده اولور.

قوش اورمه ده کندی باش نشانجی
وارمی چیقه‌جق بر امتحانجی؟
هر دوبله ده ایندیرر همانی (١)
هر پوسته‌ده صاردیرر سمانی (٢)
قوش قاچدیمی؟ لیك دیکله کفری
بیك حدت و بیحساب عذری
سیر ایتدیکی دشت صارپ آچیقمش (٣)
غیب ایتدیکی قوش قاناد قیریقمش (٤)
کلب ایلممش آپورت وفرما
یاخود طولولرمش اینجه صاچما (٥)

---

(١) دوبله : قوش قالقدیغی صیره ایکی دفعه آتش ایتمك .

(٢) پوسته : بیوك آولرك بولنمسی محتمل اولان اورمانك گچیدیرلرینه برر آوجی براقه‌رق هر طرفدن قوشاتمق .

(٣) پوسته ایله قوشادیلان اراضینك صفتلریدر .

(٤) قوشك قنادندن اوریلوب غیب اولمسی .

(٥) طولو : تفنك فشنکلری دیمکدر برینه گوره ایری . اوفاق صاچمه‌لرله طولدیریلوب استعمال اولنور .

الك جنس بیراق ، سه تر ، پوواننر
اولماز غریقون ایله برابر
کندی کوپکی بو جنس دکلمش
آندن طولانی مکر یاکلمش
هپ شکوه‌لری زاغار ، قوپویدن (١)
هپ لاف وکذافلر او بویدن
هر نیسه ، یتر بو بحث لاحق
لازم بزه شمدی بحث سابق
باران یری ایلمشدی ریان
یکسر دره‌لر اولوردی جوشان
اطراف گوزل ، هوا گوزلدی
کلچهرهٔ ساحه‌یی بدلدی .

(١) زغر : قوش آوینه . قوپوی : حیوانات وحشیه صیدینه مخصوص کوپکلردر : بونلرك انواع عدیده‌سی واردر .

تشنیف صماخ ایتدی بر سس
باقدم جهتینه : پیش ایله پس
بر نغمهٔ اغتراب ایدی بو
عشاقه حزین خطاب ایدی بو
آهنك فرحفزاسی دلسوز
غایتله مؤثر ودل افروز
یاقلاشمش ایدی ظلام لیله
قیردن گچیوردی چند کلّه
بر قاچ سوری ، جنس جنس حیوان
گوردم که قویون ، کچی ، چوبانان
گوش ایلدیکم او قیرنشیدی
بر قاچ کوسه مندە چالك سسیدی
بر الکده چوبان قاوال چالاردی
آهنك محبته طالاردی

گوکلم ایسه مست جام جمدی
سینه‌م دخی مبتلای غمدی

الك صولك درجه یانیق ایدم بن
زهر اب غمه قانیق ایدم بن

طبعم بو نغمله جوشه گلدی
شو نظم ایله جانخروشه کلدی

ساقئ فلکله عشرت ایتم
دلتشنه ایسه‌م ده منّت ایتم
زهر اب ایچرم ، قساوت ایتم
راحت دوشه کنده راحت ایتم
دامنکش چرخ بیقرارم

اوت بیتدی باشمده درد وغمدن
بکلر طورورم خبر عدمدن
فریاد ایدردم دم هر مدن
حق چاغریورم نقم سقمدن

شب تا بصباح زار زارم

درت یانمی آلدی جیش حرمان
تسلیم اوله تا که جبرایله جان
امدادمه کلمدی بر انسان
آنجق کلن آه واشك هجران

اولدم اوله‌لی جریحه دارم

چرکاب املمیدر بولاشدی؟
کابوس لیالی صاتاشدی
پیمانهٔ چله طولدی، طاشدی
سیلاب بلا باشمدی آشدی

افتادهٔ چاه اصطبارم

بیلدم که بو وجه بی بقادر
بر خواب وخیال وخولیادر
ظاهرده اگرچه دلربادر
باطنده فقط اوبر، وبادر

بیهوده دگلدر اضطرارم

روحم ، بدنم شکسته بسته
سینه‌م مرض ورمله خسته
ویردم بو حیاتی جسته جسته
هجران طبقاتی دسته دسته

سرنامه نویس احتضارم

یوق یوق ، بوقدر شکایت ایتمه
ای کلك ترم قساوت ایتمه
سن تسلیت ایت دل نزاره
قاپدیرمه اوزاری روزکاره
لقمان گچینن نیجه طبیبان
ایتدی بنی فن طبه قربان
سن ویر خلجان قلبه دارو
گلسین آزیجق وجوده نیرو

شبدیز دوندهٔ حیاته
بر تربیه طاق وبی ثباته
دیزگین اوزرنده گیتمسونتا
زیرا که تقرب ایتدی اقصا
آرتق بوقدریتر شتابی
جسمده توکتدی آب وتابی
شمشك گبی چاقدی ، سوندی عمرم
احوال هوایه دوندی عمرم
رؤیا گبی کلدی ، گچدی عمرم
بیلمم نه دیمك بو هفت طارم ؛
بر یارلامسیله بولدی انجام
بر بسمله سیله اولدی اتمام
قرق اوچ سنه بر دقیقه گلدی
جان مرغنه آتدیلر کمندی

بر خلوته اولمادم موفق
اولدمسه ده هپسی غیر اَوْفق
بن ایستر ایدم یانمده بر یار
هر گون اوله گلشنمده بی خار
هپ عکسنه دوندی وجه مطلوب
ایام شبابم اولدی مقلوب
احوال سعادتم ، محقق
فردای قیامته معلّق
لکن فلکك اصولی بویله
اول دائره نك فصولی بویله
هر کیم که طوتار النده پرکار
البته دیکر زمینه انظار
معمور اولهماز فلکده درت باش
بر گولسه ایکی گوزی دوکر یاش

ایام سلفده هپ گچنلر
حتی که حکومت ایلینلر
هپ یاره‌لی گیتدیلر بو یردن
اظهار ایده‌رك هزار شیون
گمگشتهٔ روزگار درلر
سرمایهٔ مور و مار درلر
ناورده ده هپ اسیر دوشمش
جنگاوری‌ده حصیر دوشمش
دارالره ده بلا مؤکّل
اسکندره ده اجل مسجّل
بر کامور اولمامش بو یرده
اولدیسه ده آخری نبوده
قانون سپهر بویله مادام
بر برجده کامکار و ناکام

ایمدی بزه نشئه واجب اولدی
دللر غم دهره تائب اولدی
گل قورتوله لم قیود غمدن
بحث ایلیه لم بر آزده جمدن
اربابنه نشئه بخش ایدر، می
هر شی صودن اولمامشمیدر حی؟
ویر باده‌یی ای فلك پیاپی
سندن ایستمه بشقه برشی
هر ایستدیگم هوایه چیقسون
امّا، بو سفر سمایه چیقسون
یتمزمی بو رتبه آه وفریاد؟
الویرمدیمی صدای امداد؟
بر دفعه گلیر جهانه انسان
اول دفعه ده ایتمك آه وافغان!

انسان اولانه بو لایق اولماز
فریاد، تحوله صادق اولماز
بر یرکه غمی، دمی موقّت
دگمز او محلده بار محنت
برده دوشونجه نه قبابی
چکمکده نه فائده عقابی !
گونلر عظمتله گرچه دائر
لکن صوکی یوق، زوالی ظاهر •
اویله یسه چیقار غمی گوکلدن
باق ذوقکه، قیل درونکی شن
هیچ ایتمه نگاه شرّ دهره
دائم نظر ایت جهات خیره
نه کنگره ایستمز جهالت
صوکره چکیلور بیوك ندامت

بی اصل ایسه ده زمانده هر شی
فانی ایسه ده جهانده هر شی
گیتمه ره غیر مستقیمه
گیت مسلك ایمن وقویمه
جان راحت ایدر ، وصول حقده
غم زائل اولور ، قبول حقده
هر کارده طوغری یی گوزتمك
گوز نورینی آرتیرر ، بلاشك
هر سینه ده پادشاه حقدر
هر یرده جهانپناه حقدر
حق خلق ایله جسم وجانه بکزر
یاعشق ایله حسن وآنه بکزر
حقسز اوله ماز نظام عالم
جانسز طوراماز وجود آدم

هر پرده که نور حق نمایان
اول پرده اولور گونش درخشان

دانای مدبّر توانا
بانئ بنای هفت آبا

بر قاعده بونده ایتمش ایجاد
تا کیم اوله کائنات آباد

حق خلق ایله زوج وزوجه اولمق
اول وجهله جان وجود بولمق

بو تحشیه فی المثلدر امّا
دقتله باقنجه بویله دنیا

بر پرده که حق دگلدر آمر
انواع بلادر آنده حاضر

گلدی صیره سی ینه سؤالك
ایجابی نه در شو حال وقالك ؛

خلقت نه ایچون ظهوره گلدی ؛
فطرت نه ایچون صدوره گلدی ؛
یوقدن بو قدر تکلف ایتمك
کلفت ایدرك تصرف ایتمك !
احیای سرادقات علوی
اجرای محاکمات سفلی !
پیوسته ظهور نفی واثبات
همواره جزا ایله مکافات !
بر قدرت خارق الخوارق
بر استیلا عمومه فائق !
تقدیرده عقل ونقل عاجز
فرض ایله که عقل ونقل معجز
بر قدّ قصیر عاجزانه
ممکنمی یتشمك آسمانه ؛

بر ذات ایده مز بو مشکلی حلّ

اولدیسه ده بر حکیم اعقل

دائم حکما بلیغ سویلر

بعضاً ده فقط دریغ سویلر

هر قولنه اعتماد اولنماز

هر مسنده استناد اولنماز

سویلر نیجه عاقلانه سوزلر

گاهیجه ده غافلانه سوزلر

الله یوق دیر بتون طبیعت

فعّال لما یرید ، فطرت

اما بونی دیر ایکن دهانی

تکذیب ایدر آنی جسم وجانی

سویلر هرعضو جسمی الله

صد حیف ! آگاه ، نادل آگاه

هر شی بو جهانده ذاته شاهد
اللهاك او كنده خلق ساجد

اقرار خداده شك اولنماز
انكاره دليل حق بولنماز

آندن طولايی موحّدم بن
نقل ايله دگل، منقّدم بن

ذاتنده در آنجق اشتباهم
فعلنده ده يوقدر انتباهم

بن كنهنی دركه چوق چاليشدم
سعيمده ده خيبته آليشدم

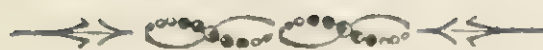
گوردم كه چيقيلميور ايچندن
بر بحر محيطدر مبرهن

زيرا نه دينيرسه عرف حقده
اقلام نه يازسه وصف حقده .

حق غیر یسیدر ، او سوزلرك هپ
قول بشرك خلافیدر رب
تعریفه صیغار قوا دگلدر
تعریف اولنان خدا دگلدر
سباح جهان ایسه‌م ده لکن
یوزمك بو محیطده نه ممکن
بن عجزیمی چونکه ایتدم ادراك
ادراکمی هیچ ایدرمی‌یم چاك ؟
اسرار الستّه واقف اولمق
علم ازلی یی عارف اولمق
مخلوقه ، عباده ممتنعدر
سر رشتهٔ درك منقطعدر
ممکنمی قارینجه اولسه‌ده چاك
علم بشری یی فهم وادراك ؟

انسان دخی حقّه قارشی اویله
صیغماز بوکا غیری شویله، بویله
ایمدی گله لم بز اسکی جایه
کهسارده تلّ دلکشایه
بن طالمش ایدم تخیُّلاته
کندمجه درین تأمُّلاته
سائس دیدی کیم بر اولدی ساعت
اوڭ دن ده مراق ایدرلر البت
باقدم که حقیقةً گچیکمش
بوندن ده زیاده قالمه فاحش
حیوانلره بیندك آرتق اول دم
عودت ایدی بنجه ده مصمّم
بن آنده گیدر ایدم محدّب
گوکلم ایدی لیك پك مطیَّب

میخانه‌ده صانکه چاقدی (آصف)
بر وجه بسیمه باقدی آصف
گوردم که سما تزیّن ایتدی
بیحد کره‌لر تعین ایتدی
ییلدیزلر ایله فلك دوناندی
شنلك ایدرك جهان اویاندی
یالدیزلره باتدی بام ارژنك
آلتونلری صاچدی شاه شبرنك

فرانسز شاعر مشهوری « راسین » ك نظماً تألیف ایتمش اولدیغی « بریتانیكوس » نام فاجعه ترجمه سندن برقاچ پارچه . تكمیلی آیریجه طبع اولنه جقدر .

اشخاص

(نه رون) روما ایمپراطوری و آغریپینك اوغلی . سابق متوفی ایمپراطور « قلود » ك دامادی .

(آغریپین) نه رونك والده سی وقلودك صوك قاریسی .

(بورروس) ایمپراطور سراینك عسكری قوماندانی .

(بریتانیكوس) حقنی تختدن اسقاط ایتدیگی قلودك اوغلی .

(ژونی) بریتانیكوسك معشوقه سی ؛ او صره ده نه رونه دخی علاقه ایتمشدر .

(اوقتاوی) نه رونك قاریسی وقلودك قیزی .

(نارسیس) بریتانیكوسك مدیر اموری . نه رونك خفیه سی ودها سائره .

دردنجی فصل — برنجی مجلس

بورروس — آغریپین

بورروس

قیصر ایده‌جك سزکله صحبت
اثبات ایدیکز همان برائت
گرچه سزی ایتدی حبس وتوقیف
شمدی ایده‌جك بوجایی تشریف
أثنای مصاحبتده لکن
افکارینه اولمه یك مباین
بحث ایتمیکز مظالمندن
سوز آچمیکز عوالمندن

استاده دیلك که نابجادر
حقمده بنم بو افترادر
الطافنه ایلیك دخالت
ابراز ایدیکز زیاده حرمت
صارمش گوریورسکز سراسر
اطرافنی چونکه طالقاووقلر
مخدومکز اولسه‌ده بوگونده
سجده ایدیور جهان اوکنده
بر ایمپراطور دگلمی شمدی؟
گچدی او گچن زمانلر ایمدی .
بزلر گبی اولدیکز توابع
سزدن چیقان اقتداره تابع
ایسترسه سزه رعایت ایلر
ایسترسه اگر حقارت ایلر

صورمازسه سزی خلوصکاران

سز ایتمیکز شکایت اتیان

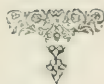
حرمت سزه هپ آنك یوزندن

یوقسه سزی کیم سه‌ور اوزندن

تشریف ایدیورلر ایشته قیصر.

(آغریپین)

بوردن چکیلملك بر آزده سزلر.

دردنجی فصل — ایکنجی مجلس

نه رون — آغرپپین

آغرپپین

گل شویله نه رون اوطوریر کنده
پك چوقمی قصور مادر کده ؟
بیلمم نه جنایت ایتمشم بن ؟
جرمم نه ایمش نه در بو بدظن ؟
بن ایتملی یم بیان احوال
بر دیکله نه در حقیقت حال ؟
بر ایمپراطورسکز بو کون سز
ظن ایتمیکز فقط سببسز

حقك يوق ايدى شو سلطنتده
قانونلر ايدى مخالفتده
اجدادمه منتسب قوانين
اولمش روماده اساس آيين
بنسز هيچه ايتديلر تنزل
دلخواهمه تابع اولدى جزء، كل
وقتا كه طلاقه اولدى محكوم
مادرله اوغل صايلدى مشئوم
ترك ايتدى قلود، مخالف دين
بر زوجه‌يى كيم سه‌وردى ديرين
بريتانيكوس آنادن اولدى
بيهوده فغان جهانه طولدى
بر عالم حسن وآن ايچنده
بر مجمع دلبران ايچنده

كیم هر بری ایستیوردی دولت
بر قیصر بسترنده وصلت
بن ده بو مقامه طالب اولدم
بر مقصده لیك ذاهب اولدم
مقصد سزی تخته ایدی اجلاس
هپ دقّتمه بو اولدی مقیاس
بن کبرمی بر طرف ایدردم
یاللاسه رجا ایچون گیدردم
هم قیصری هر زمان گوروردم
بازیچه وش اوینایتیر طوروردم
قرداش قزینك نگاه شوخی
سحر ایتمه ده وار ایدی رسوخی
آخر آنی شیوه‌م ایتدی مفتون
عشق ایلدی پادشاهی مجنون

مانعدی فقط بزه قرابت
اولمازدی بواز دواجه رخصت
عشقم ایله اضطراری چوقدی
تنکیحه اجتساری یوقدی
ملت ایله مجلس اولدی اغفال
قانونلر ایدلدی ترك واهمال
بولدم یولنی شو ازدواجك
آلدم ألیمه سریر وتاجك
گوردم «قلود»ی فراشم ایچره
ایتدم قانونی پاره پاره
نجه بو بیوك موفقیت
سزجه دها یوق فقط تجارت
صوکره سزی ده بو خاندانه
ادخال ایچون ایلدم بهانه

قیصر سزی ایتدی شانلی داماد
قیز «اوقتاوی» اولدی امره منقاد
عاشق «سیلانوس» بو یولده گیتدی
یأسندن انتحار ایتدی
سزجه بوده ایش دگل ولکن
اولور میسکز بو حاله ضامن؟
ممکنمی قلود بوجه تصریح
دامادینی ایتسون اوغله ترجیح؟
یالّلاسه دها گیدر طورردم
هر کسلری آلداتیر یاتیردم
الك صوکره قلود ایدلدی اغفال
دور ایتدی سزه زمام اقبال
ربما دیدی کیم ولیّ عهدم
دامادم اولان شوذاتی ایتدم

آنجق اوزمان آچیلدی گوزلر

افکاریمی کشف ایتدی عسکر

در خاطر ایدیجه ماجرامی

درك ایلدیلر بنم ندامی

احباب قدیمی قیصرك هب

سویلنمکه باشلادی مرتب

اوغلاك وارایکن نیچون ایدرسك؟

نارفته یوله قوشوب گیدرسك .

مسحور میسك، نه در بو حالك؛

بر خانه یه بو امتثالك!

گوردم که زیاده اشدی تعریض

قیصر ده ایدلك اوزره تبغیض

بیك وعدایله باشلادم وعیده

صوصدی امرا دوشوب امیده

نفی اولنلرایله معترضلر
مجبور سکوت ایدلدی عسکر
دائم اولان اشتکالرمدن
بیقمشدی «قاود» دخی پك ارکن
مخدومنی اولدی رده مجبور
بریتانیکوس ایدلدی مهجور
سالب اولدی جلوسی احتمالی
اندیشه یه قالمدی محلی
ایتدم دها بحساب غیرت
هر وجهله حقکزده خدمت
بیروللرینی صیانت ایتدم
جالب قرنای دولت ایتدم
هپ ایستدیگم کسانی چکدم
تخم حیلی زمینه اکدم

رشوت وكلايى ايتدى مغلوب
ثروت عقلايى قيلدى مجذوب
گوزلركه گورولدى گورمز اولدى
گوش فلكه پاموق قونولدى
«بورروس» له «سه‌نك» كه اول زمانلر
هر فضل ايله محترمدى آنلر
منفاده ايدى سه‌نك گتيرتدم
شو بورروسى اردودن چاغرتدم (*)
آرتق قلودك خزينه‌سندن
صاچدم زر وسيمى مثل خرمن
مخفيجه هديه‌لر يورودى
حالاده قرال قلود اويوردى

(*) اول اثناده بورروس تياترونك بر كوشه‌سندن گورونور، صوكره ينه چكيلير .

اول اثناده تیاترولر هم
بندن ایدی جمله سی معلّم
جنك اوینی اوینیوردیلر هب
تحریك ایده تا که خلقی هر شب
تصویر ایدیلیردی جرمانیکوس
جدك پدرم ایدی اوطاووس
هم ده نیجه دلفریب قیزلر
ایلر ایدی جلب قلب عسکر
اقبال قلود زوال بولدی
گوندن گونه دولتی بوزولدی
آخر اویویان گوزی اویاندی
اطرافه نه باقسه، ایش یماندی
درك ایتدی خطاسنی اودمده
قالقیشدی همان دوای درده

اولمشدی فقط شفق نمایان
گچمشدی زمان امر وفرمان
مذبوح گبی بر از چالیشدی
تدبیر، ولیك، مشکل ایشدی
شورا، وکلا، بتون أحبّا
عسکر، امرا، جهان سراپا
هپ اولمشیدی بکا طرفدار
حکمده ایدی جمیع سرکار
هر عزمنی حکمسز براقدم
اقدامنه پای - بند طاقدم
بیك آه ندامت ایله گیتدی
اوغلم دییەرك وفات ایتدی
مظنونه ایدم نظرده امّا
بندن بیلنیردی فوت دارا

درآن خبر وفاتی طوتدم
اسرار فجیعه قالدی مکتوم
بو روس گیدیوردی اردوگاهه
گوسترەلك ایچون بزی سپاهه
هم بز دخی گیتدیکز خفیاً
ترتیب ایتمدی هپ سویا
سرّ باشلادی لکن انتشاره
معبدلو کار و بار ناره
ملت متأثر اولدی غایت
زیرا بن ایدم ایدن حکومت
البت مزراق چواله گیرمز
کذبك صوکی بر نتیجه ویرمز
باشلاندی یاییلمغه حوادث
وارەدیندی، بو وقعەده خبائث

تسمیم قلود بیلندی بندن
افکار تهییج ایتدی بردن
لکن سزه عسکر ایتدی بیعت
تأمین اولدی موفقیت
رسماً اعلان اولندی احوال
ملت دخی قالدی ابکم ولال
یعنی قلود انتقال ایتمش
عسکرده سزی قرال ایتمش
ایشته بنم ایتدیکم مبرّات
ایشته سنك ایتدیکك مکافات!
بونجه خدماته مقابل
کوسترمدك آلتی آی فضائل
بیتدك بکا حرمت ایلمکدن
طوتدك بنی طبق برکداسن

بو رروسله «سه‌نك» سزه معلّم
ذممّده بنم ایکیسی دائم
تدریس جنایت ایلیورلر
ادبارمه غیرت ایلیورلر
اونون، سه‌نیسون حریص و خائن
بونلر ایکی گنج، ایکی مداهن
صارمش سزی بویله طالقاووقلر
بونلر ایله اولدیکز هماور
تعجیز ایدییور سزی فضیلت
تفریح ایدییور سزی رذالت
ملّت ازیلوب خراب اولدی
شاهین ملا غراب اولدی
سز بی‌خبرانه سلطنتده
خلق آتش ایچنده پژمریده

بن بونلری ایلدکجه اخطار
سز ایلدیکز بنی گرفتار
گرچك شیاران سزك گبیلر
کندینی خدا قیاس ایلر
ممکنمی بیله جناب حق
لا یسئل جمله رتق وفتق !
سویلنسه‌ده حق، خصومت ایلر
حقسزلغه حقی آلت ایلر
برکره دوشون نه اجترادر
انصافی بر اقمامق روادر
بیریتانیکوس «ژونی» یه لایق
یکدیگره بز نشانلامشدق
غایتله سه‌ویشدیلردی هم ده
یکدیگره اولدیلر فتاده

صوكره نصل ايتديكز جسارت
بردنبره « ژونی » یه محبت :
بر گیجه ایچنده قالدیراسون
بیچاره سرایه آلدیراسون
هم « اوقتاوی » زوجه‌کز ، دریغا
متروك اوله بويله بی محابا
پالّلاس دخی نفیه اولسون اسرا
بریتانیکوس ده حبسه القا
حریته بنم تخطّی :
بر جاریه وش بکا تعدّی !
بوررس نه دیمك خشونت ایتسون
بن والده‌که حقارت ایتسون !
هر ایستدیکم زمان ملاقات
قوغسون بنی هم بلا مراعات

ایشته بو قدر ، بو عرض حالم
سز حکم ایدیکز نه در وبالم ؛
(نه‌رون)
اقبالمه ایتدیکز چوق اقدام
معلوم اولانی نه حاجت اعلام

بیهوده یورولمیك بیانه
گچمشلری آلمیك لسانه

شکوالرکزله سوء ظنلر
گرچلك صانور استماع ایدنلر

اما — آرامزده سوزیا — سز هپ
بر نفسکزه چالیشدیکز هپ

گویا بنی ایتدیکز حکمدار
سز اولمق ایچون، ولیك، سرکار

بن برقوری هیکل حکومت
سز بر متسلط وکالت

بیتمزمی بو منّ وسرزنشلر
ألویرمدیمی بو سویلنشلر ؟
دینمزمی بوآدم اولدی قیصر
حالا ده اسیر امر مادر !
دینمزمی نه وجهی وارکه مظلوم
قیصر اوله انقیاده محکوم ؟
دینمزمی بوشه دکل اوشاقدر
دینمزمی بوباش دکل آیاقدر .
یوق یوق سزه انقیادم آرتق
بر قیصره بندەلك نه لایق ؟
کافی سزه جبهه سائق ایتمك
سزده بکا مقتدالق ایتمك .
بندن گیری سلطنت آلنماز
افکار وخیمه‌یه طالنماز

بيهوده در ايتمك شماتت
شمدی بنم ايلين حكومت
برده روما اركك ايستيور شاه
زن ايستميور كاوله شهنشاه
چوق كرّه ايشتديكز كه شورا
عسكر ، امرا ، بتون رعايا
شكوا ايديورديلر كه قيصر
بر كودك شيرخواره بكزر
حالا لالا ايستيور كه مری
دائم اوله ترجمان فكری
قالمش دنيور بكا قلوددن
آنجق سزه انقياد كودن
عسكر نيجه دفعه قارشيكزده
ايتدی قره قوشلرين نهاده

هم ده اوككزده گیتمه دن عار
ضابطلر ایدردی، نفرت اظهار
هركس بر درلو سوییلیوردی
بیك فتنه اشارت ایلیوردی
بز ایتمسه‌ك‌ز. فقط، حكومت
ایتمكده سكز همان شكایت
بریتانیكوس ـ له خلعه‌ه هم
غیرت ایدییورسكز دمادم
وعد ایلدیكز «ژونی»یی لاشك
فوت بوله تاكه جمع اندك
پاللاس ایدییور خفیجه تسویل
جمعیت اختلالی تشكیل
ایش بویله اولنجه بن ده البت
اقبالمی ایلرم صیانت

سز حدّت وكين ايله پر آتش
اولمقده سكز رقيبمه اش
گوسترمكه اردويه مهيّاً
اولمقده سكز آنكله برپا
اسراريكز انتشار ايتمش
افكاريكز اشتهار ايتمش
(اغرسيين)
بن !!! خلعكه اتفاق ايتمك
دشمنلره التحاق ايتمك !
مأمول صانيرميسك آ خائن ؟
آنده بولنورمى هيچ محاسن ؟
اميّد اولنورمى شان وشوكت
بر هيئت اجنبيده دولت
اوغلم بنى ايتمينجه اعزاز
ايللرمى ايدر بنى سرافراز ؟

آرقه‌مده خفیه فرقهٔ بور
ایتدك نیجه منده‌بوری مأمور
اسنادلری برر جنایت
تحقیقلری بتون جهالت
کذاب ورذیل وبی ادبلر
بی عار وحجاب وبی نسبلر
اویدورماسیپونده هپسی بالا
ناموس وشرفده لکن ادنا
مخدوم ایله مادری آییرمق
بر جسمی ایکی‌یه ایلمك شق
بن بویله‌بو یرده خوار اولورسه‌م
مظنونه ومتهم قالورسه‌م
بریتانیکوس ایدرمی تلطیف؟
البت ایده‌جك بنی او تزییف

هر نه دیدیکزسه دقت ایتدم
هر حاله دده مین نظارت ایتدم
آلداتمدیکز بنی حقیقت
ناانکورسك آ کافر صداقت!

ایّام صباوتنده مشهود
سرکشلکی ایلدك خون آلود
اصلاحکه چوق چالیشدم امّا
توفیقِ قبول یوقدی اصلا

طاغی گبی پك آتاق طوتاقدك
غایت گوزی آق، بکا اوزاقدك
مأیوس ایدم اول خشونتکدن
آهن دلك اولدی شمدی جوشن

بد بخت ایمشم نه رتبه بن آه
ایتمکده بنی بر اوغلم اکراه

اوغلمدن بشقه بر کیمم وار ؟
دنیاده بو گون بنم نه یم وار ؟

[آغربین بوصیرده گوگه طوغری باقەرق کمال وجد ایله]

سبحانك ، یا علیم هر غیب
سنسك پشت و پناه لا ریب
بن عاجزه یی ذلیل ایتمه
نامردی بکا دلیل ایتمه
سن ادعیه می اجابت ایله
مخدومی سن هدایت ایله
قورتار بو حریفلر الندن
سن صاقلا ضلیلار دیلندن

[صوکره ینه نەرونه دونەرك وصاچنی گوسترەرك]

اوغرکده صاچم آغاردی بر باق
ایتدم سکا عمریمی اویونجاق

هر تهلکه، هر قضایه طالدم
شو موقعکی عدمدن آلدم

[آغریپین بر آنی نه‌رونك تخته طوغری اوزانه‌رق]

آلدم گوزومه سنك ایچون هپ
قتلی، نفیی، بتون مرتّب
سعیمده بو گون موفّق اولدم
ایشته سنی سلطننده بولدم
کافی بکا دولتك بو گونده
اولمم ده زیانی یوق اوکنده
الك صوکره بنی شو حاله قویدك
آیین زمانه سن ده اویدك
حبس ایتدك خوار واحقر ایتدك
بر تك آناکی محقّر ایتدك
دلخواهك ایسه اگر ترقّی
آل جانمی ایلمم توقّی

سویلردی منجمین مقدّم
اوغلك سنی اولدیرر مسلّم
لکن سکا قورقام صورارلر
قاتلی قولکی چابوق بورارلر
بر مادره اولمیان وفادار
دنیاده کیمه اولور وفاکار

(نه‌رون)

پك اعلا سویلیك نه یاپسه‌ق ؟

(آغریپین)

مخبرلرمك جزاسی مطلق .
پیریتانیکوس ایله مصافات
اولسون «ژونی» نائل مرادات
حریتی هر ایکیسنك ده
کندولره اولملی اعاده

پالّلاس دخی نفیه گیتمسون هم
بن گورملی یم سزی دمادم

[او صره ده بورروسی تیاترونك دیبنده گوره رك]

شمدی بزی دیكله یك شو بورروس
بار اولمیه غیری مثل كابوس

(نه رون)

باش اوزره، بو گوندن اعتباراً
تنفیذ اوله امریكز عموماً

قالقسون آره دن بو بد برودت
گیرسون یرینه صیجاق محبّت

پالّلاس بكا یا پدی بن اونوتدم
نفیندن واز گچوب اوطورتدم

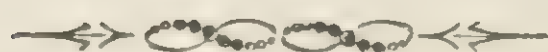
بریتانیكوسله هم باریشدم
لكن آكا عشقده یاریشدم

تفریق ایدییور بزی تعشّق
بر مشق شاشیرییور تمشّق
بو مشکل ایچون حکم اولنمز
راضی اوله لم قضا کزه بز
تبشیر ایدیکز بو حالی شمدی
تأمین اولنه برادر ایمدی

[نه رون خارجه طوغری رفع صوت ایده رك]

عسکرلر والده مله کیتسون
هر امرینه ده اطاعت ایتسون

[او صیره ده والده اوغول قوجاقلاشوب بعده خارجده نوبت بکلمکده اولان ضابطان ونفرات عسکریه تیاترویه گیررلر و آغرینین کمال غرور وعظمتله آنلری آرقه سنه آلوب تیاترودن چیقار .]

﴿ دردنجی فصل — اوچنجی مجلس ﴾

(نەرون) — (بورروس)

الی آخره .

﴿ بشنجی فصل — اوچنجی مجلس ﴾

﴿ آغریپین — ژونی ﴾

یا کلشمی بو گوردیگم پرنسس؟
گریانمیسکز دم مقدّس ؟
اثنای وداعکز ده مشهود
هیچ اونمادیغم بر آتش ودود
بنده بیله مزمی یم تعب نه ؟
بر فورتنه گوسترن سبب نه ؟

حالامی بو شبهه نصرتمده ؟
شك وارمی موفقیتمده ؟

[ژونی محزونانه ومأیوسانه]

گوچ شیمی سرای ایچون تلوّن :
هر گون اولامازمی بر تفنّن :
بکارمی وفا جهانده عاجز :
گولمز بو فلکده آغلایان قیز .

عشق اولسه علی الخصوص سرده
حاضر اوله سین بلایه ، درده
چکدم بیلیرم جفای دهری
تا عمرمه دگدی دست جوری
الطافکز ایتدی گرچه ممنون
بن بخت ـ سیاهی شکره مدیون
لکن ینه قورقارم قضادن
أل صوقمایه جان اوینه دشمن

[(آغریپین) مغرورانه]

کافی ایشه بن ریاست ایتدم
تبدیل نقوش وصورت ایتدم
آرتق سزه گلمسون وساوس
صیغماز بوکا هیچ رطب ویابس
بن مقتدرم بو گون جوابه
سز قورقمیکز باقك حسابه
اوغلم بنی آرتق ایتدی تأمین
گوستردی قوی، قوی براهین.
گورسهیدیکز آه او ارتسامی.
اول نازی ، نیازی ، احترامی
تجدید بنای حرمت ایتدی.
حقمده بنم رعایت ایتدی.
جاندن بنی ایلدی در آغوش.
آغوشم ایچنده قالدی مدهوش

آیرلمغی ایسته مزدی بندن
بازولری اولمش ایدی یکتن
قلبنده خلوص فرق اولوردی
آلننده شعاعی برق اوروردی
نو زادلکه تنزل ایتـدی
باغرمده چوجق تشکل ایتدی
قارشیمده بنم مراهق اولدی
گویا یکی دهری فارق اولدی

[درجه ، درجه رفع صوت ایدەرك]

ترك ایلدی نخوت وغروری
آلتون گبی قالمدی قصوری
شاهانه طاقندی صوکره بر طور
قارشیمده گوروندی داور دور
بر ایمپراطورجه ایتدی اجرا
القابمی قیلدی مهد علیا

تختن ألمه امانت ایتدی
تسلیم زمام دولت ایتدی
تقدیر ید مبجلمده
اقبال بشر بوگون ألمده

[بردنبره یواشلایه‌رق]

یوق یوق بکا طرز وطوری گرچك
کشف ایتدیکی رازصدری گرچك
خالی دل پاکی غلّ وغشدن
میدانده دگلمی روز روشن
دشمنلرمز ایدردی تشویق
هیچ مادر اولورمی بوقسه تضییق ؟
شیمدی اوزمانلر اولدی سابق
هر شی بوگون امرمه موافق

[تکرار رفع صوت ایده‌رك مغرورانه]

نامم طوته‌جق جهانی تکرار
دنیا دیه‌جك كه آغریپین وار
دورم دها شمدیدن نمایان
اطرافمی آلدی، چاپلوسان
لکن نه‌یه بکله‌رز بویرده؟
اقشامه‌می انتظار برده؟
بز اوقتاویه گیدوب بوساعت
لازم آکاده بر آز حکایت
ظن ایتدیکمز شوروز مشئوم
گورسون نصل اولدی خیره محکوم
لکن بونه هرج ومرج اغرب
[ژونی فریاد ایده‌رك]
قورتار بریتانیکوسی یارب

[اوصیرده عسکرلر باغریشه‌رق تیاترونك برطرفندن گیروب او برطرفندن قوشه، قوشه چیقارلر. اك صوكره بورروس كمال هیجان ایله گلیر.]

﴿ بشنجی فصل — دردنجی مجلس ﴾

(آغرہیپن) — (ژونی) — (بوردوس)

(آغرہیپن)

بورروس بونه های هوی اطراف :

(بورروس)

بریتانیکوس اولندی اتلاف .

(ژونی)

ایواه بنم گوزل فتاده م !

(بورروس)

مسموماً اولدیرلدی بو دم .

(ژونی)

عفو ایلیکز بنی سز آرتق

بن ده اولایم او جسمه لاحق

[ژونی آغلایه رق ، قوشارق تیاترودن طیشاری چیقار ،

گیدر .]

« الی آخره . »

❊ نومبر ❊

ی بدایع ساز نطق كائنات
خالقیت ذاتكه مختص صفات
قتدار اولمش سزا یارب سكا
لا یعد عالمره سنسك خدا
ذاتكی درك ایتمین انسان دكل
دیده لردن طلعتك پنهان دكل
آفتابك هر جهتده شعله ساز
آسمانك هر طرفده سر فراز
سینه لرده آتشك جانسوز در
چهره لرده پرتوك مرموز در

هر جهتده مستقل بر شاهسك
قادر وقيُّوم اولان اللّهسك
مؤمن ومنكر سنی توحيد ايدر
مغفرت سندن جهان اميد ايدر
منكرك انكاری بر اقراردر
وار لغی سن واره منتَّدار در
حضرتكدن بشقه يوق ذی اقتدار
يا الهی وارمی سندن بشقه وار ؟
سوز يتشمز لامكانك فوقنه
هيچ أل ايرمز آسمانك فوقنه
كيم بيلير يوقدن نيچون وار ايلدك ؟
بيحساب افلاكی هموار ايلدك .
پر لطافت ، پر نفاست ، پر جلا
هر فضا ، هر مبتدا ، هر منتها

صورتا اضداد ایتمش اجتماع
بر گونشدن ایلیورلو التماع
سیرتا اضداد یوق، انداد یوق
بر فلکدن بشقه مادر زاد یوق
بو کشاکشدن غرض ظاهر دگل
بر دهندن حکمتك صادر دگل
هر طرف گنجینهٔ اسرار در
هر جهت آیینهٔ دلدار در
مبتلا عشق ومحبتله أثیر
نار عشقندن یانار شمس منیر
رتبهٔ اعجازه وارمش زینتی
آسمانك، لامکانك هیئتی.
اول نجوم بیحساب، اول کهکشان
اول فضای پر قضای کن فکان

کار وباریله بتون مشغولدر
جمله عالم فاعل ومفعولدر .

روحپرور ، دلربا بر منظره
پر صفا ، پر دبدبه هر دائره
اجتماع ایتمش بو پرده حسن وآن
صف صف اولمش بی نهایه دلبران .

حیرت اندر حیرت استیلایه باق
زیر وبالالرده استعلایه باق !
جملهٔ عالمده وار برا نجذاب
عاشق ومعشوقده بیك التهاب .

دستگاه وحدتك منسوجی هپ
بر آلك مخلوطی هپ ، ممزوجی هپ
بر برندندر قویم ومستقیم
ساحهٔ فطرتده یوقدر بر سقیم

بر عبث خلق ایتمشسك ای حکیم
هر امورك بر بر ندندر قويم !
ذات پاکیدر جهانك خالقی
آسمانك ، خاکدانك خالقی .
بر تصادفدر دینلر خلقته
دوشدیلر چاه بلای غفلته .
خانه ممکنمی اوله معمارسز ؟
کائنات اولسونمی یادادارسز ؟
خالق انکاری حماقتدن گلیر
بیلمه مك حتی جهالتدن گلیر .
گرچه جاهلدر بنی آدم ، فقط
ممکن اما ایتمه مك بویله غلط .
چونکه ویرمشدر خدا عقل و شعور
بر تفکرله ایدر حکمت ظهور .

گوزلوسك مادام باق اطرافكه
اقتدارك يوقسه صور اسلافكه .

جسم وجانه صورسه‌ك اى گمراه .
دير سكا اللّه بر ، اللّه بر !

كائناته نصب عين ايتسه‌ك اگر
رؤيت ايلرسك خدايى يكنظر

تكر ايستر قابلميدر اولسون جهان ؟
تكرى ايستر مطلقا كون ومكان .

هر جهتده وار اولان اللّهدر
حاضر وناظر اوشاهنشاهدر

بر طرف خالى دگل اللّهدن
هر جهت پر نور اولور بر ماهدن

اول سببدن گورمه بر مخلوقى خوار
مستتر در آنده صنع كردگار

وار اولان حق، یوغ اولان مخلوقدر
بزم استقراده بر معشوقدر
هپ پرستش بر جمال پاکه در
هپ عزیمتلر بر آشناکه در
دور استیلاده بر دوّار وار
بو ورای پرده ده دلدار وار
آسمان بیهوده آبادان دگل
جسم وجانلر بی سبب حیران دگل
یوقمیدر عاشقلرك بر مقصدی ؟
گوسترن کیمدر سکانیك وبدی ؟
آل دبستان ایچره حکمت درسنی
گور بو کثرتگهده وحدت درسنی
بر وجود ایستر سراسر سایه لر
اولماز اولمازسه آغاجلر، سایه لر

سایه هم مشهود، هم معدومدر
سایه بخش اما ابد ـ موسومدر
سایه مشهود اولسه ده زائل اولور
ایشته عالم سایه در، آفل اولور
سایه بخش اما دمادم وار اولور
بویله لکله واجبی اقرار اولور
کیر ودارندن عبارتدر وجود
براودر چیره بودور استبود
ماعدا یوقدر دیسه‌م نایاب بیل
بر دکزده عالمی غرقاب بیل .
صانکه اوقیانوس موج انگیزدر
هپ دکزلر اول صودن لبریزدر
یوق زوالی کندیسی عین کمال
کندیدر عین جمال، عین جلال .

آفتاب آسمان لا یزال
شعلهٔ یکپارهٔ روز ولیال !

قارشیسنده ذره در مهر منیر
سر بسر محکومیدر چرخ أثیر .

جمع وطرحندن عبارت کائنات
دفترنده لا یُعد در مفردات .

ذاتی لا یفنا ، وجودی لا یموت
وصف ذاتنده مرجّحدر سکوت .

هر نه سویلنسه کفایت ایتمیور
دیده‌لر دیداری رؤیت ایتمیور

هر نه سویلنسه آنك فوقنده‌در
ذاتی روز روشنك فوقنده‌در .

عقله صیغماز یازدیغم بر فکر در
مقصدم نام خدایی ذکر در

کائناته صیغمیان سرّ عظیم
هیچ صیغارمی فکره ؟ امکاندر عدیم .

وصف پاکندن برآز بحث ایلرم
فصل معجز گلدیمی مکث ایلرم .

عرش اعلایه یتیشمز نردبان
بریره جمع اولسه ده کون ومکان

هم منزّهدر مکاندن بی گمان
هر مکانده هم اودر موجود اولان .

عالم وعادل ، معلاّ ، مقتدر
ظاهر وباطن ، عیان ومستتر

صانع دنیا وما فیها اودر
اوّل وآخر اودر ، یکتا اودر

عالمك خلاّقیدر اول لا شریك
خلقنه قادر دگل امّا شریك !

بوندە عجزی محض قدر تدر آنك
نفی اضدادی لیاقتدر آنك .
گفتگودن مقصدم تجیلدر
عمرمی ایمان ایله تکمیلدر

قوری چشمه — سنه ١٣٠٥

﴿ نوای دل ﴾

گل ای وقت سحر آشفته ـ حالم
شب یلدای غمدن بی مجالم
مدد بخش دل ناشادم اول گل
معین نالهٔ فریادم اول گل
حضور وراحتم یوق ابتلادن
گوز آچدیرماز لیال غم بلادن
زمانم گچمه ده آلام ایچنده
حیاتم سونمه ده اسقام ایچنده
اوصاندم عالمك هر حالتندن
غمندن، نشئه‌سندن، عشرتندن!

کسیلدی تار امّید وحضورم
توکنمز غمله مسلوب الشعورم ٭
گونم بو قدر که محزون اولمسون دل
گیجه‌م گچمز که پرخون اولمسون دل ٭
گوکل ویرانه‌در ، بیت الحزندر
بتون مهمانلرم درد ومحندر ٭
گوکل خلق اولدیغندن ماتم ایلر
همان سهل اولسه ، ترك عالم ایلر ٭
مرجّحدر عدم بیك قات وجوده
قاریشمم اول زمان بودونبوده ٭
قاپاتمش گلشنی قارلو سراپا
آچیلماز غنچهٔ امیدم اصلا ٭

گل ای وقت سحر مطلوب جانسك
دل ارباب عشقه مهربانسك

آچیل ای نوعروس آسمانی
قاپان ای حجله گاه کهکشانی!

زرافشان اول تهی همیان عشقه
جهان گوستر نظر داران عشقه.

شعاعك گوستر کون ومکانی
جمالك تازه‌لر پیر وجوانی.

نسیمك نشوهٔ روح رواندر
صفای حالتك گوندن عیاندر.

حیات افزای جسم انس وجانسك
صفا بخشای گلزار جنانسك.

سنی بسترده گوزلر چشم گریان
آچیل ای باب رحمتگاه رحمان!

جهانه بر نظر صالدیغجه انسان
جهاندن نفرت ایلر دیدهٔ جان.

جهانك ابتلادر ابتداسى
ندامتدر فنادر انتهاسى

جهانك كامران بزمى ، كيمدر ؟
بو بزمك بر دوامى وارمى كيمدر ؟

بو كون حكمكده كى املاك واموال
يارين اعداى خونخواره اولور مال

بو شب بزمكده كى ساقئ دلبر
سحر اغيار ايله بيك جلوه ايلر

قويلر ، قهرمانلر ، پادشهلر
اولور بر كون قره طوپراقله همسر

جهانك بزمى پرخون جكردر
طريق عزم ورزمى بيك بتردر

بو بر غمخانۀ درد وبلادر
كوكلر بونده هپ قسوت فزادر

بو دارك دورينه واقف بولنماز
بو رازك حلنه عارف بولنماز

عقول عالم ودانا يتشمز
سمايه قامت بالا يتشمز

بو دوّار فلك غايتله عالى
دگل اسراردن بر ذرّه خالى

بديهيدر : بو عالم پك بيوكدر
ذكاى مرد ايسه غايت كوچوكدر

بنى استاد طالع ايتدى تدريس
بن آلدم درسمى، پس غيرى تأنيس .

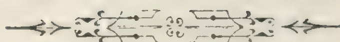
گوروندى ديده مه ظاهرله باطن
تجلّى ايتدى كائن غير كائن .

جهان بر وار ايمش، بر يوغ ايمش آه!
همان باقى اولان الله ، الله .

اودر سبحان یکتای سموات
اودر مشهود ونا مشهود اولان ذات
اودر هر یرده مستولیٔ عالی
مدیر مقتدر، والیٔ عالی
ثناسی قادر وقیّوم یکتا
نظیری یوق نظرگاهی چوق امّا.

قوری چشمه — سنه ١٣٠٧

داماد
محمود

﴿ تخمیس غزل فضولی ﴾

اوزولدی پك فرح ـ آباد گوردیکك گوکلم
گورونمز اولدی اورصاد گوردیکك گوکلم
قوجالدی جور ایله نوزاد گوردیکك گوکلم
طوتوشدی غم اودینه شاد گوردیکك گوکلم
مقید اولدی اول آزاد گوردیکك گوکلم

نه غنچه قالدی نه بلبل، نه بارگاه ونه باب
پرنده لر اسیر، بال آچار عقاب وغراب
آچیلدی بادیه، یاغدیر فلك بلا وعذاب
دیار هجرده سیل ستمدن اولدی خراب
فضای عشقده آباد گوردیکك گوکلم

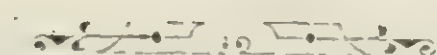
چكلميور قدح سينه سوز بزم ألست
خمار ناله‌سى اولمقده آسمان پيوست
الهى أيله شو ساغرله دستگاهى شكست
نه گوردى باده‌ده بيلمن كه اولدى باده پرست
مريد مشرب زهاد گورديكك گوكلم

آلور فلك نه زمان اولسه پنجهٔ اسدى
ويرر اجل أليله رستم اولسه‌ده ابدى
گوروب شو حالى برا قدم قضالره جسدى
فراقك اودينى گوردجه‌ده طوم تك أريدى
ثبات وصبرده فولاد گورديكك گوكلم

او شوخى بيلمز ايدم آفت دل اولديغنى
هلال قاشلرينك جوره مائل اولديغنى
دوشونجه زلفنه بيلدم سلاسل اولديغنى
گتوردى عجز گوروب عشق مشكل اولديغنى
تو هنرلره استاد گورديكك گوكلم

حضور قلب ایله دمساز بزم وحدت ایدی
صفای عشق ایله پیمانه نوش خلوت ایدی
غریق لجهٔ خمخانهٔ هویّت ایدی
دکلدی بویله دمنده بر اهل عشرت ایدی
بو قانلر ایچمکه معتاد گوردیکك گوکلم

گوکل یېقلدی بدن اولدی آشیانهٔ بوم
یاپیلمیور ، بتون انقاضمز غموم وهموم
بو شوره‌زارده‌ا کلنمز «آصف» مغموم
فضولی ! ایلدی آهنك عیشخانهٔ روم
اسیر محنت بغداد گوردیکك گوکلم

❊ تخمیس غزل باقی ❊

تنوّر سینه هاویهٔ تابداردر
عشق آتشیله یانمه ده بی اختیاردر
عشق اهلی عاقل اولسه ده دیوانه واردر
دل بستهٔ کمند سر زلف یاردر
جان خستهٔ کرشمهٔ چشم نگاردر

ظنّ ایتمه روز شب بزی دردو غم اولدورر
بعضاً مرض دکل کشی مرهم اولدورر
بو راز مشکل ایشته بنی هر دم اولدورر
بر غمزه ایله لحظه ده بیك آدم اولدورر
خونی گوزلك كه آهوی مردم شكاردر

مطلوب دل ، افادۀ سر لوحۀ وداد
مقصود دیده ، سیر جمال ملك نهاد
اولمازیساغ ، دیده یه ای شوخ دلکشاد

قوچمق دکل غرض سنی ، دیدار درمراد
دریای اشتیاق بکم بی کنار در

بر ظالمده یز جهان ایله مادام مستظل
بخت ایلیورسه ده بزی تکدیر متصل
اولسه‌ق ده نا امید والم خوار ومنفعل

گرداب غمده صرصر آهمله فلك دل
البتّه بر کناره چیقار روزگاردر

« آصف » فرحفزای دل حکمت اشتمال
رقص آور دبیر فلك ، نغمۀ کمال
وجدان ـ فروز عاشق ومعشوق اهل حال

باقی سرود بزم طربخانۀ خیال
صوت صریر کلك جواهر نثاردر

جنت خیال معجز عشاق محترم
کوثر ، رحیق ساغر افکار پرهمم
گلزار سینه باغ ارم ، خامه پر نغم
دل چشمهٔ بلاغت ، آکالوله در قلم
آب زلال ؛ شعر سلاست شعاردر

١ شباط ١٣١١ — طوپخانه لی اوغلی

﴿ تخمیس غزل نابی ﴾

اسرار نایی سینه سی مزمار اولان بیلیر
ذوق فنایی زلفنه بردار اولان بیلیر
مستانه لر نواسنی میخوار اولان بیلیر
دل دردینی غمکله دلفکار اولان بیلیر
بیمار حالنی ینه بیمار اولان بیلیر

عرض ایتمسه‌مده حسرتنی دلستانمك
ستر ایلسه‌مده رسمنی آینه دانمك
تفصیلنی ملال ویرن داستانمك
عشقك غمیله، سرّینی اشك روانمك
جویای یار وعاشق دیدار اولان بیلیر

سلطان مستبدّ قضا غدر وجورده
دل اضطراب ویأس ایله محکوم دورده
عالم صفاده، یارمز آغوش غیرده
آسیب روزگاری گلستانده هرده
سن سرو گلعذاره هوادار اولان بیلیر

گلغنچهٔ امیدمز آلامدن صولوب
مهجور یار گوزلریمز خون ایله طولوب
ترك ایلدك جهانمزی بی بقا بولوب
جان آجیسنی خستهٔ درد فراق اولوب
دلدادهٔ نگار ستمکار اولان بیلیر

غمخانهٔ فلکده بیلیر سینه چکدیکن
فرق ایلمزمی مست هر آینه چکدیکن
«آصف» دیمز سه‌ده غم روزانه چکدیکن
سودای زلف یار ایله باقی نه چکدیکن
بند کمند عشقه گرفتار اولان بیلیر

سنه ــ ١٣٠٩

﴿ تخمیس غزل باقی ﴾

بتون بتون بنی سن بحضور و خواب ایتدک
یاقوب ، یقوب تن پولادمی مذاب ایتدک
زلالمی یره دوکدک بنی تراب ایتدک
دلا جهانی سرشکمله پر شراب ایتدک :
بنی خراب اولەسی عالمی خراب ایتدک !

سکا پرستش ایدن قلبه بو قیدر دادك ؛
همان رقیب ایله ذوق ایلمکمی معتادك ؛
بنی نه حاله قودك سن . نه‌در بو بیدادك ؛

شراب صحبتی ایللرله ایلدك ، واردك
فراقك آتشنه بغرمی کباب ایتدك

ده ایلك . ده‌شیك قفس‌تن ، ییغین ییغین اکدار
یالین ، یالین آلو دل نه چاره وار ، نه مدار
نه گوچ بو مسئله بن دلفکار ، سن غدّار

نه سنده مهر ووفاوار ، نه‌بنده صبر وقرار
او یوق ، بو یوق . نه عجب بزدن اجتناب ایتدك ؛!

طرف ، طرف گل خوشبو ، جهت ، جهت عنبر
یاییلدی نکهت رخسار وکاکل دلبر
او گلعذار فسونکاردن می گلدی خبر ؟

شمیم نافهٔ خالندن ای نسیم سحر
دماغ عالمی پر بوی مشکناب ایتدك

کتیر کتیر قدحی پر شراب ویر ساقی
خمار طوتدی ینه نشئه گاه آفاقی
قدح، قدح ایچه‌لم «آصف» اولدی عشاقی
صاچی کلامنی اودکلو اوزاتدک، ای باقی
ایکی صحیفه یری بشقه بر کتاب ایتدک

سنه — ١٣٠٩

﴿ تخمیس غزل باقی ﴾

کندیکه بیت الحرام ایتدک کوکل میخانه‌یی
قبله کاه عشقه محراب ایلدک پیمانه‌یی
سن بکا قات، قات حلال ایت نعرهٔ مستانه‌یی
آرزو ایلر کمند کاکل جانانه‌یی
باغلاسه‌لر زنجیرلر طوتمز دل دیوانه‌یی

دیدهٔ دقّت کشاد ایتسون هزاران گلبنه
گیتمسون سر مایهٔ اسرار عالم مفتنه
نصب عین عبرت ایتسون انجلای اٰینه
گردش جام میی گورسون صراحی اوستنه
شمع بزمی دور ایدرکن گورمین پروانه یی

تابش پیمانه دن پارلاردی طاق اسمان
فیضیاب بادهٔ اقبال ایدے روح روان
عیش ونوش ایلر ایکن سایه کده کافر، مسلمان
مدح ایدردك ایلری درونده ای پیر مغان
عاقبت ایمانکه دوندردیلر پیمانه یی

بر طربگاه غرابدر بو فانی انجمن
اویناتور عشاقی، گاهی آغلاتور هر پرده دن
زلفی هر تاردن چالار بر آفت گردن شکن
تازه لر اول سنبل مشکینی بکزر یاسمن
ایلمش پیدا گموش دندانه لی بر شانه یی

پرده دار اولمش عیون وژنك دار اولمش درون
منتهای آرزو: ساقیٔ شوخ وار غنون
سر تسریك جلوه‌،یك آهنك،بیزون ودرون
خواب غفلت نیجه بر، ای طالب دنیای دون؟
وار ایسه راحت یری صاندك بو محنتخانه‌یی

داغ عشق ایلدم «آصف» ازلده سینه‌بند
زلف پیچاپیچ ایسه طوقمده در حالا كمند
نار هجران قضایه تا ابد سینه‌م سپند
زاهدا عشق ایچره تأثیر ایلمز باقی‌یه پند
مست لایعقل بیلیرسین دیكله‌مز افسانه‌یی

فی ٢١ كانون ثانی سنه ١٣١١

﴿ تخميس غزل باقى ﴾

در یای موجه دار قضا بی کناردر
گشتیٔ روح عازم سوی بحاردر
عالم غریق نشئهٔ صهبای یاردر
ایام عیش بزم می خوشگوار در
برقاچ پیاله نوش ایده‌لم نو بهاردر

سیرایت شودور عالمی بر رتبه استوار
هر صورتنده سرّ بقا ایتمش استتار
کیمدر بو روزگاری ایدن بویله زورگار؟
بوی نسیم ورنك گل ورونق بهار
آثار فضل ورحمت پروردگار در

اولماز ایمش دوامی نه ذوقك، نه ماتمك
یکسان ایمش نهایتی محزون وخرّمك
دیرلر که سرنوشتی معقّدر آدمك

غافل کچورمه فرصتی کیم باغ عالمك
کل دوری کبی دولتی ناپایدار در

انوار عالم جبروت ایشته مشتعل
اسرار عشقه باق بتون اشیایی مشتمل
عالمده پارلامقده حقایق پاریل پاریل

ایام زهد وموسم زرق وریا دکل
هنکام عیش وعشرت وکشت وکذار در

دلخانه اولمسون ید غدر کله منهدم
دارای عشقی ایتمه بو وادیده منهزم
واردر ورای پردهده بر ذات منتقم

ضایع کچیرمه عمری بودم کنج غمده کیم
منزل کنار باغ واب جویبار در

بیگانۀ نجات ایسه ده آشنای عشق
محکوم آه وزار ایسه ده مبتلای عشق
نومید اولورمی فورطنه‌دن ناخدای عشق؟
دل زورقینی جنبۀ غمدن هوای عشق
البتّه بر کناره چکر روزگاردر

« آصف » مدارج هنرك راه ورهبری
آفاق نظم ونثر بدیعك کبوتری
باغ بلاغتك فلك آرا صنوبری
باقی نهال معرفتك میوۀ تری
عارف قتنده بر غزل آبداردر

٤ رمضان ١٣١٣ — ٣ شباط ٣١١

طوپخانه لی اوغلی

« تخمیس غزل نائلی »

مقصودیکی فهم ایتدم، دللرده فتور اولسون
عاقلسه ده عاجزلر، بی عقل وشعور اولسون
مجموعهٔ حرّیت، فرسوده ودور اولسون
ارباب هنرای چرخ عهدکده قوعور اولسون
نادانه شب وروزك سنجاب وسمور اولسون

گوردکلریکی یکسر تصویر حقیقت بیل
تاج جم ودارایی سرپوش کرامت بیل
پیمانه یی لبریز ایت، میخانه یی خلوت بیل
سن نشئهٔ ادراکك سرمایهٔ عزت بیل
جاه ایله قوجاهللر عالمده وقور اولسون

احکام ازلدندر هر کسده بر شکوا
برقاچ گرن ایچون دکمز لکن بوقدر غوغا
بر محکمهٔ حقدن ایسترسه لك اگر فتوا

دنیا ایله سن صلح اول، بی حجت وبی دعوا
ایسترسه جهان خلقی هپ شاهد زور اولسون

بر قحط رجال اولمش شورش ـ فکن غبرا
تزویر وحیل حاکم، حق حجتی ناپیدا
یا رب بو نه حکمتدر؟ جهل ایلمش استیلا!
غوغا ـ گدهٔ عالم اشراره اولوب مرعا
اطفال ایسه دهدیرلر، دعوایه جسور اولسون.

« آصف » قلمکله یازنه طاقه، در نظمك
سر لوحهٔ اعجاز ایت اوراقه، در نظمك
پیرایه فزا اولسون اطواقه، در نظمك
سن نائلیا نشر ایت آفاقه، در نظمك
بیلمزسه فلك قدرین بختم گبی کور اولسون

❊ برشاعر مشهورك غزلنك تخميسى ❊

كيمدر بو عالمك بكا گوستر بكامنى
بن گورمدم گوكل يوزينك ابتسامنى
دعوتلر ايلدم ينه گورمم خرامنى
چوقدندر آلمدم او پرينك پيامنى
بندن سلام ايدك آلانه بر سلامنى

اغيار ايله گزر گوروروم يارى أل أله
يالوارديغم هپ آغلاديغم اولدى نافله
بيلمكده عاجزم بونى مشكل بو مسئله
بن بر كلامه راضى يم اول ماهرو ايله
ترك ايلدم كليمنه بيك بر كلامنى

چوقدن بو چله گاهده سجاده سرمشز

گچدك فنا ، بقايى خراباته ايرمشز
آفات چرخدن دكلز شمدى محترز
تسليمگاه عشقده بز سينه گرمشز
گرسون فلك كمانى ، آتسون سهامنى

اول مبتلاى محنته بندن ويرك خبر
بود ونبود عالم ايله چكمسون كدر
ادوار شوق ويأسى جهانك گلور گچر
مغلوب اولور ، گيدر بو پريشانئ صور
بو زماز ينه متانت دل انتظامنى

قدرت أليله سورمه‌لى اول چشم خرده‌بين
نيرنگسازدر باقار امّا حزين ، حزين
«آصف» گوزيله گوردى ، فقط گيتدى عقل ودين
... اوله‌يدى هر گوزل اويله جفا گزين
عالمده كيمسه آكمز ايدى يار نامنى

٦ مارت ٣١٤ — طوپخانه‌لى اوغلى

﴿ بر شاعر بلاغت مآثرك غزللرينك تخميسى ﴾

هپ صورت حقدر گورينن سيرتمزده
بيك صورته گيرسه‌ك بيله هر ساعتمزده
رنك ابديّت گورينور نشئه‌تمزده
بر نشئه‌قومش حكمت حق طينتمزده
آثار صفا وار دل پر محنتمزده

آيينهٔ اسرار جمالز كه تفاوت
مستغرق ذات متعالز كه تفاوت
يكسو نه‌دلان صاحب حالز كه تفاوت
يكبين شئونات كمالز كه تفاوت
بر ذرّه بولنماز نظر عبرتمزده

هر دمده ایدرسه‌ك ده بر گونه تجلّی
توحید ایله اولمقده‌یز امّا متجلّی
علویّت عالم بزه‌ایلر متسلّی

اولسه‌ق نه قدر مختلف النّقش تجلّی
بر جلوه‌در آیینهٔ ماهیتمزده

اولسه‌ق بیله محنتزدهٔ طالع وارون
آلام پیاپی ایله رنجیده ودلخون
طاحونهٔ دوران ایده‌مز بزلری مطحون

دلسیر جهانزکه بو نُه قبهٔ گردون
بر حبّه دکلدر نگه رغبتمزده

بز عاشق پیمانه ـ کش بزم خدایز
بیت الحرم مصطبه ده جلوه ـ نمایز
دوران ایده‌رك صبح ومسا نشئه ـ فزایز

صهبای غم عشق ایله سرمست صفایز
گلبانك محبّت چکیلور خلوتمزده

عرفان ايله يك حجره بوكاشانهٔ خلقت
آلدقجه آلور عارفی بيك شوق وشطارت
« آصف » گيدر معرفت آرای محبت
... نوله ذوق آلماسه ارباب جهالت
وار نشئهٔ آگاهیٔ جان صحبتمزده

﴿ بر شاعر مشهورك غزلنك تخميسی ﴾

دمساز بزم دلبری منفايه آتديلر
گيسوی ياری گردن اعدايه آتديلر
شكوای قلبی شدت سودايه آتديلر
سوداگوزوب سرمده شو صحرايه آتديلر
سندن آييرديلر بنی تنهايه آتديلر

بی تاب وبی مجال جهانم ، مکـدّرم
برزخ ـ نشین دائره‌یم ، بونده محورم
لایق دگلدی دوشمکه خاکه بوجوهرم

وصلت ـ سرای عالم بالا ایکن یرم
بیلمم نه جرمم اولدی که دنیایه آتدیلر ؟

بندن اوشه دیار ، دیار ایلیور فرار
بن بر قرار عشق او دلارام بیقرار
یوق ، یوق غریق قعریم ، شش جهت بحار

مهجور وصل اولنجه گوزوم اولدی اشکبار
ساحلدن آلدیلر بنی دریایه آتدیلر

طوتمش فضای عالمی بیکارجه کشتنی
هپ فرقه ، فرقه گلمه‌ده گوردم که دشمنی
اوردم او سمته بن دخی ناچار اولوب تنی

محصور چار گوشهٔ دوران ایدوب بنی
غم لشکریله گوکلمی غوغایه آتدیلر

بر چشم آهوانه فریب ایلیوب بو گون
مستأنس غرامی غریب ایلیوب بو گون
«آصف» حیاتی موته قریب ایلیوب بو گون
دردی، جفایی، هجری نصیب ایلیوب بو گون
..... صفای وصلتی فردایه آتدیلر

غزلیات

نعت نبوی

ای یوزکدن یوز بولان اسماء مسمّا ابتدا
هپ یوزکدن یوزبولور اعلا وادنا ابتدا

أیلمش مرآت ذات پاکنه مولا سنی
سندن ایتمش عرض دیدار تجلاّ ابتدا

وجه حقك سنسك اول مشاطهٔ بی مثلی کیم
حقّی حقّیله ایدن سنسك هویدا ابتدا

مطلع الاسراریسك امّ الکتاب فطرتك
رونمادر طلعتکدن لفظ ومعنی ابتدا

خاکپایکدر صفا بخش عیون عالمین
دامنکدر انس وجنّه سایه بخشا ابتدا

صاحب لولاكسك، شاهنشه افلاكسك
امر و نهیكدر ایدن دنیایی دنیا ابتدا

هر سوزك بر منبع رحمتفشاندر امته
شرع پاككدر آچان تحقیقه مجرا ابتدا

سن او محمود الخصائل مصطفای پاكسك
مقدمكله مفتخر در عرش اعلا ابتدا

فخر عالمسك حبیب اللّه، رسول اللّهسك
نامنی ذكر ایلمش نامكله مولا ابتدا

سنسك اول محبوب حق، ای رحمة للعالمین
عالم اولمشدر سنك سایه كده احیا ابتدا

(آصف) كمتر ثنای دولتكده نیاسون؛
وصفكی حق ایلمش قرآنده اعلا ابتدا!

مقصدم كسب شرفدر، یوقسه هیچ حدمیدر:
خامه راز نعتك اولمق بی محابا ابتدا

سن استعداد عرض ایت، بحساب استاد اولور پیدا
همان شیرینی گوستر، لا یعد فرهاد اولور پیدا

نه رتبه دولت ظالم متین اولسه دوام ایتمز
که هر فرعونه بر موسای آتشزاد اولور پیدا

همان تهذیب اخلاق ایت، علوّ رتبه تحصیل ایت.
عبادندن، الهندن هزار امداد اولور پیدا

خدا حفظ ایلسون آفاقی آفات جهالتدن.
گچرسه جاهه جاهلار نه استبداد اولور پیدا!

جهان ویرانه هم، کاشانهٔ معمور در «آصف»
دکیشدکجه نظر بر بشقه استشهاد اولور پیدا

﴿ عربیدن ترجمه اولنمشدر ﴾

علم وعرفاندر یگانه شاهراه اعتلا
روزوشب تحصیله باق احسان ایدر البت خدا
اعتماد ایتمه صاقین اجداد یکك میراثنه
پك چوق اهل ثروتك اولادینی گوردك گدا
سعی وغیرتله فقط ، پك چوق اسافل زادگان
اولدیلر مسند ـ نشین اعتلا وارتقا
علم وعرفان اویله بر گنجینهٔ اقبالدر
آرتار اکسیلمز، هم اولماز صاحبندن هیچ جدا
ثروت امّا بر سببله محو اولور ، نابود اولور
آن بآن قالمقده بیك گنجور دولت بینوا
جامع علم وادب مغبوط عالمدر ابد
جلوه گاه شهپر عرفانی در عرش بقا

بارك الله ای مقدّس جامع علم وكمال
بر خزينه‌لك وار كه دنيالر بوكون محتاج آكا

باقلك آيينه‌يه اشباه پيدا ، شاه ناپيدا
سراپا شعله‌لر پيدا ومهر وماه ناپيدا

بو برداد وستد بازاری لكن ماجرا مجهول
نيجه تاجر ، مهاجر وار ؛ فقط شهراه ناپيدا

دونوب چرخ ايتمك ايستر روحلر مثل جلال الدّين
صفای معنوی فرض ايت كه وار ، درگاه ناپيدا

جهان اثبات حق ايلر ، جهان هم ستر حق ايلر
نيجه گمگشتگی ظاهر ، نيجه گمراه ناپيدا

گوروئمز هر زمان اول نور عينم نيلسه‌م بيلمم
پری‌رولر اولورمش گاه پيدا ، گاه ناپيدا

بتون « آصف » سنك افسانهٔ كلك بديعكدر
نه دلبر وار ، نه دل ؛ سفلی وعاليجاه ناپيدا

یوق ایمش درد اسارتدن بتر درد وبلا

جملهٔ مخلوقدر لکن بو درده مبتلا

اوغرادی آفات عمر انسوز باغ فیضمه

اولدی محصول حیاتم سرتسر محو وهبا

بر زمان بلبل - نوای شوق ایدم گلزارده

شمدی فریاد ایلرم محبسده بی جرم وخطا

«آصف» دهر اولدق اما اولمدق آزاده - سر

عالم اطلاقده ایمش عالمده دولت دائما

مشکلات روز رستاخیزدن خوف ایلمم

بوسه گاه هر دمدر خاکپای مصطفا

فتنه لر ایجاد ایدوب امر ایلر آندن اجتناب

حق دخی بیك یوز لودر، والله اعلم بالصواب.

کیسه بر، سرمایه بر، گنجینه بر، گنجور بر

جمع وطرحی، ضرب وتقسیمی، ولکن بحساب

جمع اضداد ایلیور آیینهٔ دورانه باقـــ

جلوه گردر زشت وزیبا، زیروبالا، آب وتاب

مخزن دل گرچه زرکان محبّتدر، فقط

بر پری ضبط ایلمش انسانه ایتمز فتح باب

عالم حیرتده یم «آصف» غرائب بر دکل

بیك تماشا، رونما امّا تماشای عجاب.

⊠ ⊠

بیتاب وجد عشقکم ای دلستان بو شب
سرـ گرم جام صحبتکم الأمان بو شب

بر رتبه عشقك ایلدی پر داغ گوکلمی
همرنك سینه م آنجق اولور آسمان بو شب

زلفك، سیاه و دیدهٔ شوخ و شنك سیاه
دوندی سواد بختمه کون ومکان بو شب

سونسون فروغ کوکبهٔ اختران وماه
نور جمالك ایله دونانسون جهان بو شب

پیر مغانلر ایتملی تحسین نشئه می
بر جام صون که آصفکه ای جوان بو شب .

ایواه !... راز مدرسه بازاره چیقدی هپ
هر گفتگوی وسوسه دیناره چیقدی هپ

دیللرده، دلده هپ لب میگون و چشم مست
شهراه عمر، خانهٔ خمّار چیقدی هپ

آدمده بخت اولیدی؛ اینرمیدی خاکه هیچ؟!
اینمکلکك نهایتی ادباره چیقدی هپ

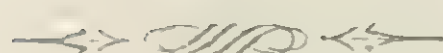
سعی ایلدك بو ششدر عالمده روز و شب
راه حیات عاقبت اکداره چیقدی هپ

گریان تبحّر ایلدك «آصف» بو خاکده
انهار اشك چشممز ابحاره چیقدی هپ

۲۳ کانون ثانی ۳۱۳ — طوپخانه‌لی اوغلی

چشممی خونبار طوفان اولمغه مجبور طوت
صبر وسامانسوز دلدر آتشم معذور طوت
وقف جاندر مقصدم بسملگه درگاهکه
باب عشقکده، بنی بر چاکر مزدور طوت
ایلدم بریار ایچون دنیانی، عقبانی فدا
بر خدائی عاشقم مجنون طوت، منصور طوت
کائناتك حسن رنگارنگنه آشفته یم
جسممی آب وهوای عشق ایله مفطور طوت
هر حریف خام فکره آصف اتمه کشف بال
حجلهٔ دلده عروس رازیکی مستور طوت

کمال ایچنده زوال ، آفتاب عالم هیچ
زوال ایچنده کمال ، اقتدار آدم هیچ

نقوش پردهٔ هستی اولنجه لعب وخیال
بو جلوه‌ـ گاه موقّتده ذوق وماتم هیچ

دکلمی عجز ایله ترکیب اولندی روح وتنم
وزیر مقتدر اولسه‌م بیله سه‌ونیم هیچ

تراب قبرمی ، سیر ایت قپاتدی گوزلریمی
بنم گوزومده بوگون جنّت وجهنّم هیچ

نه وار ، نه یوق : بیلن اولماز حقیقت کونی
بو کائناتده اولسه‌ق ده ابن ادهم هیچ

عروس مطلبم «آصف» گورونمیور گوزومه
اوزون ، اوزون گیجه‌لر آغلارم فقط غم هیچ

تألیف کائناته باقك وارمیدر وضوح
کیم آکلایور بو متنی : معقد بتون شروح

یللر ییللی مطالعه ایتدم بو نسخه‌یی
حق مال ، ایلمدی ذهنمه سنوح

سعی ایلدم کشادینه بیلدم که عاقبت
مسدودایمش خزینهٔ تقدیر ؛ یوق فتوح

نوش شراب مجلس ایله سرده‌وار خمار
ساقی گتیر ، گتیر بکا بر جام پر صبوح

ر عالم هویتنه یوکسلدك ایسترم
«محمود» پك صیقیلدی وجودم ایچنده روح

. . ---- ---.---*---.---

ناخدا بیهوش ، گشتی منخرق ، دریا شدید
غرق پیدا ، چاره ـ گر مفقود ، ساحل نابدید
حال واستقبالدر خیبت ـ نما دل ، هکذا
بن ده حیرانم نه یاپسه‌م ؛ حیرت اولمقده مزید !..
ایتدی استیلا ، جنود غم سراپا سینه‌می
چاره ساز اولماز نه بر لشکر ، نه بیلك وعد و وعید
غیری ترجیح جنون ایتمك طبیعیدر بکا
بویله درد جانگدازده نیلسون عقل سدید
آستان احمد مختاره « آصف » یوز سورر
کیم سواد روی زردك بشقه خاك ایتمك سفید

❊ نعت ❊

گوكلده ایتدی تجلّی نهال وادئ طور
آچیلدی مصحف معنا اوقوندی آیت نور

نه نور ! علّت ایجاد نشوهٔ كونین
نه نور ! بسملهٔ طاق سدرهٔ معمور

نه نور ! كاشف اسرار عرش لوح وقلم
نه نور ! ماحئ دیجور دهر شقاق و شرور

نه نور ! لمعه فروز سریر لم یزلی
نه نور ! مشعلهٔ قدسیان بزم حضور

نه نور ! صیقل آیینهٔ جمال وجلال
نه نور ! شاهد خلوتسرای ربّ غفور

نه نور ! بدرقهٔ آسمان یكتانی
نه نور ! جلوه‌گه قادر قضا منشور

او نور ایله آچیلور پرده گاه ذات وصفات
او نور ایله گورونور جملهٔ بطون وظهور

بتون او نور خداـ پرتوك شراره سيدر
بو طرز ايله گورونن انتظام جمله امور
كمينه ذرۀ قدرتـ نمای شعله سنك
قالور ايچنده قباب فلك چو ديدۀ مور
قصور بخشنده يتمز شناوران علوم
يم حقيقتك ايتمز احاطه عقل و شعور
نه در او پرتو قدسی ، نه در او فيض جلی؟
نه در او شعلۀ جوّالۀ خداـ مقدور؟
او نور؛ نور خداوند حیّ و يكتادر
كه اولدی ملك فناده موقتاً مأمور
او در حبيب الٰهی ، او در رسول خدا
شفيع روز جزا ، حامیٔ عباد شكور
نبیّ مرسل عالیـ مكان ، جليل و جميل
شه سرير نبوّتدر اول اصيل و صبور

گوکل پیاده‌سی گیتدکجه ناامید اولیور
سمند نطع صباخیز نابدید اولیور

وفای دلبره دائر جمیع گفت وشنید
توکنمه بیلمین افسانه‌لر مزید اولیور

آچیلمیور بزه ابواب دلکشای وصال
جهات ستّه کلید اوستنه کلید اولیور

لبك گهر طونوحیفا که تارمار صاچلك
درون دلده بو بر عقدهٔ عقید اولیور

لجام تربیه طاق اسب نفس خودکامه
زمانه تربیه ایلرسه پك شدید اولیور

تهاجم ایلیور آلام ، سنّ پیریده
تن اسکیدکجه لباس جفا جدید اولیور

تحمّل ایلمه‌دن بشقه چاره یوق «آصف»
طبیعت فلك بی وفا حدید اولیور

گنجینهٔ نهان هویت گوكلده در
عرش معظّم احدیّت گوكلده در

كیج باقمه قلب عاشقه ای سرور جمال
الله ذوالجلاله نظر ایت گوكلده در

اولماز مقال ایله كشی سیرتده مسلمان
ظن ایتمه دیلده ! نور هدایت گوكلده در

یوز بیك كرامت ایلسه‌ك اظهار بیهده
ای شیخ پاك راز ولایت گوكلده در

«آصف» حطام خاكه تنزّلمی ایلرم ؟
دریای بی كنار قناعت گوكلده در

هر سویلدیگی جاهلك افسانه دكلدر
هر قولی حكیمك ده حكیمانه دكلدر
باقی گردش گردونه ثبات ایلمه امید
دنیا طوره‌جق موقع وكاشانه دكلدر
بر دار مكافات ومجازات ایسه عالم
یاربّی شو افعال كریمانه دكلدر
هر سینه ده موجود اولاماز نشئهٔ وسعت
هر میكده مشربجه طربخانه دكلدر
صید اولمغه صیدك طمع خامی سببدر
یوقسه دوشوردن دامه آنی دانه دكلدر
بر مغبچهٔ بی جهتك عاشقیدر دل
هر شوخ جهاندیده‌یه دیوانه دكلدر
كندنده گوزه‌ت نشئهٔ میخانه‌یی «آصف»
یادیٔ صفا باده وپیمانه دكلدر .

هر موسم عالم بکا بر فصل خزاندر
چشمم متحیر متحیر نگراندر
مجلسده کی ساقیلرم ارواح مجرّد
پیمانه لرم باده دکل طوبطولو قاندر
بر کره آچیلسه‌ك نه اولور ای گل امیّد؟
بر بلبل حسر تکشکم بونجه زماندر
بر حادثه سیلابی آقوب گیتمه ده اما
نردن نره‌یه آقدیغی مجهول جهاندر
معموره سی، ویرانه سی عندمده مساوی
هر حالتی، هر ساعتی دهرك گذراندر
بر آتش عشق اوستنه پروانه ایمش چرخ
گوکلم ایسه بیك آتش ایله بر خلجاندر
مجنون اوله لی سن صاچی لیلایه بو گوکلم
«طاغلر، دره لر» «آصف» شیدایه مکاندر

انسان اولانك سینه سیدر مقبر اسرار
محشر ده بیله صاحبنی ایلمز اظهار
بخت اولماز ایسه بیهده در ورزش واقدام
هر عاشق محنتکشه یار اولماز ایمش یار
هر ناطقك اولماز سوزی تصدیقه مقارن
میزان تصوّر طوته ماز هر ید معمار
مجموعهٔ آشوب شرردر بو سماوات
هر نجم ضیا پاشی برر کرهٔ پر نار
باق هیئت رنکینه آلدانمه ولکن
آتش ایله طوبطولو هر قطعهٔ دوّار
بر مار منقّش کبی در زهر ایله مملو
آلایش دورانه صاقین اولمه کرفتار
شاه اولسه ده حالندن ایدر عرض شکایت
خاصیت ابنای بشر در غم واکدار
« آصف » کبی بیك ناله وآه ایتسه طبیبه
تفهیم ایده مز چکدیکی بردردینی بیمار

———

شو دیدار نگاره باق نه مژگان وار، نه ابروو وار
غضنفر لو شکار ایلر عجب بر چشم آهو وار

بو ایمالر، اشارتلر حریم وصله دعوتدر
قبول اولمش دعالر مژده ای دل عزم مینو وار

خمار دهره داروی مفرّحدر مهیّا اول
بو شب اول شوخ شنله عشرت زانو بزانو وار

گلیر بر گون زمینه رستم اولسه‌ك پشت اقبالك
بودار دار و گیرادّه بو کوملز هانکی بازو وار؛

تجاوز حضرت لا یسئله حدّم دگل امّا
اَلملر، زخملر بیحد، نه مرهم وار، نه دارو وار

آیاق آتمازدم ایامه بکا صورسه یدیلر «آصف»
نه بزمنده بقا قابل، نه ده بر جام مملو وار

نه استدعا، نه مستدعا، نه عدل وداد قالمشدر
دهان خامهٔ حقگویه، بر فریاد قالمشدر

نه حق واردر، نه ده تحقیق هپ افسانهٔ اسلاف
بوگون ذللر ده منصور آندن استطراد قالمشدر

بتون لا یسئل اولمشدر، رجال دولت اسلام
باقلك فرعون ونمرودده نیجه احفاد قالمشدر

الوهیّت، عبودیّت دینیر یکدیگره ملزوم
گوزل بر داستان فکر استبداد قالمشدر

باقوب گوردکجه آصف ماجرای ساحهٔ کونی
بکا بر معنوی ممسك گبی اخلاد قالمشدر

—:—

﴿ کاظم پاشا مرحومه نظیره ﴾

دل غم دیده مك عرش خدادن فرقی وار یوقدر
حضور حقده غبرانك سمادن فرقی وار یوقدر

قناعتدر اولان سرمایۀ آسایش عالم
فقیر سیر چشمك اغنیادن فرقی وار یوقدر

حیات مرده بر بازیچۀ طفلانه در مادام
رفاهك رنجدن، سورك عزادن فرقی وار یوقدر

در آغوش ایلسه‌ك ده بیوفادر آه یار اولماز
شو چرخك قحبۀ صد آشنادن فرقی وار یوقدر

مؤكد اولسه ده وعد اكابر اعتماد اولماز
سرابك دشتده «آصف» هوادن فرقی وار یوقدر

بزه بو جور بيحساب نه‌در ؟
ذاتدن سايه‌يه عتاب نه‌در ؟
زلفنك قيدينى نيچين چكه‌لم ؟
دل ديوانه يه عذاب نه‌در ؟
يوزوكه صاچمه بى بدل صاچكى
اويله آينه‌يه نقاب نه‌در ؟
گوره‌ن افتاده، گورمه‌يه‌ن مشتاق
الله ، الله ، بو انجذاب نه‌در ؟
يار واغيار شاد وخرّم ايكن
بنده «آصف» بو اضطراب نه‌در ؟

﴿ نظيره ﴾

ناله‌لر ، ايام نوشا نوش اقبالمده در
نشئه‌لر ، افزايش گلبانك بلبالمده‌در

ارتسام آرزو بيلمم نيچين امر محال ؟
امتناع ايزدى ، تصوير آمالمده‌در

اوّل وآخر معمّا اولديغن حلّ ايلدم
علم وجهل ، افسانهٔ هر آن وهر حالمده‌در

تنكسال اولماز بكا ملك بقادر مسكنم
مشك اذفر طبع آهو - زاى جوّالمده‌در

گورمسه‌مده وسمهٔ نيك وبدى «آصف» نه غم
بى قصورم بن ، قصورم وارسه مكحالمده‌در

بيروم بر مرغ لاهوتى‌يه پروازم دليل
نقش حكمت سير ايدك شهباى ذى بالمده‌در

بو نه حسن و عشق مکمون، بو نه امتحان دشوار؛
طرف سماده مشحون، نیجه بیك وجودده وار
بو نه اقتدار عالی، بو نه مجمع معالی؛
عظمت، جلال مالی، طبقات چرخ دوّار
نه عجیب بر معمّا، نه قدر ظریف مینا؟
طولو معرفت سراپا، طولو بحساب اسرار
أزلی بتون مآثر، ابدی بتون مظاهر
نه ایچین فقط مسافر، بو قدر گروه زوّار؛
فلکات جمله معبد، اولاماز بو پرده مرتد
حسنات بونده سرمد، بزی ایلیور پرستار
بو نه سلطنتدر «آصف»؟ عظمت، سکون مطرّف
خلف و سلف مکلّف، ملوان چرخ درکار

گوكل گبی اوغنجه ـ غم، آچيلمدی بو نوبهار
كيمه شكايت ايلسه‌م : گوروئميور گل وهزار

دەگيشدی حال وهيئتم ، توكندی صبره طاقتم
توكنميور مشقتم ، نه چاره وار ، نه بر مدار

نگارمك وفاسی يوق : پياله‌مك غداسی يوق
صباحمك صفاسی يوق ، بنم بوگون اوداغدار

ويررسه بر فرح اگر ، ويرر اودمده بيك كدر
باقك بكانه‌لر ايدر ، بو روزگار زوزكار

نه آصفك مجالی وار ، نه دلبرك وصالی وار
درونمك ملالی وار گتير شراب ناگوار

فی ١٥ اغستوس سنه ١٣١١ — پندك

ارباب جهله، مال ومناله غرور در
دنیا حیاتی، صرف متاع غروردر
اندیشه‌ـ بخش تمیه‌در ثروت آدمه
قارونه دونسه اهل طمع بحضوردر
البتّه زرع نیك وبدك، خوشه‌ـ بخش اولور
دنیا یقلسه، قورقمه که ربك غیوردر
سیلابه وش، آقوب گیدییور حادثات دهر
مدّ نگاه، آفت عقل وشعوردر
درکار اولان نه‌در: بونه آمد شد عظیم:
دنیا نیچین صراط مرور وعبوردر؟
«آصف» بو کائنات سلیمانه قالمامش
باقی اولان یگانه خدای غفوردر

گوکلم، فلکده تابش وفر قالمامش بولور
کانِ امید ایچنده گهر قالمامش بولور

در بسته در محافل آهنك بختمه
سینه‌م بر آه چکمکه یر قالمامش بولور

بر مست عشق باده کشم مشکلم بودر
جم ساغرنده، زیر وزبر قالمامش بولور

گلزار ایچنده بیهده می آهی بلبلك؟
بیچاره دمبدم گل تر قالمامش بولور

بر گون گلیرده حیف دیر «آصف» سکا او شوخ
امّا: بو جسم وجاندن اثر قالمامش بولور

نار ایله نور جلوه گر، پرعظمت شوروزگار
حادثه‌لر گلیر، گچر ذوقکه باق شب ونهار
بیك یاشاسه‌ك نتیجه یوق، فائده یوق، شکنجه چوق
اولمی گوز جهانده طوق، وجههٔ ارض پر غبار
میکده شن، نظر فریب، صورت ابتلا غریب
آکلار ایسه‌ك نه دربوزیب، عشق اوله‌ای پیاله‌دار
عاشق حسن ایسه‌ك ده بز، گوشهٔ انزواده بز،
محنتی نشئه ایلرز، اولسه شراب خوشگوار
یارمز ارجمنددر، هر بری دلپسنددر
جان آکا مستمنددر، آفت او بزده دلفگار
اولسه دو اسب تیز پا، برده او شوخ دلربا،
گزسه‌ایدك فضا، فضا «آصف» اولوردی شهسوار

—✲✲✲—

بيان حاله نه حاجت؟ خدا گواهمدر
دعاى دولتكز ورد صبحگاهمدر
قصورم اولسه ده پوسركا بكزده فقط:
جواد جود جهانداريكز پناهمدر
نگاه بنده ـ نوازك حياتم اولدقجه
يگانه ملتمس قلب داد ـ خواهمدر
نه قورقوتور بنى تحت الثرا سؤال وجواب
بنم سراى عدم، اسكى ملك وجاهمدر
جهان عشقده «آصف» دگل سليمانم
پرى نژاد وپرى چهره‌لر سپاهمدر

———

نه سلام ایدر نه سؤال ایدر نه چابوق ئونوتدی بزی نگار
گیجه‌لر دوکر گوزوم اشك تر نه بلا ایمش شب انتظار

باقارم جهانه نفور ایله . گزرم کمال فتور ایله
یاشارم وحوش وطیور ایله بنی آوجی ایلدی روزگار

گوره‌مم رمیده غزالمی بولامام شکار خیالمی
قیریور فلك پروبالمی عجبا نه اولدی او دلشکار

نه قدر حزین اولیور خزان صولیور فراق ایله خاکدان
ایدیور وداعنی جسم و جان بکا غم گتیردی بو صوك بهار

اولو طاغلرك اتکنده‌یم قارا بختمك فتکنده‌یم
دل زارمك یدکنده‌یم بکا طاغلری فلك ایتدی دار

دره‌لر آقار تپه‌لر حزین سورولر گزر اوه‌دلر سرین
چالیلر ییشیل قایالر مکین گوچوجك طیور ایسه دمگذار

قیره ژاله‌لر دوشیور سحر یری سوه‌لیور درر و گهر
گوکل اول زمان اولیور بتر ایکی گوز دو چشمهٔ خون نثار

سحره صفا ویریور صبا   نفخات جان بولیور هوا
گونشك طلوعی ده جانفزا   ینه قلب زار، پرانکسار

فلكك شكوهی ایتمش سكون   عظمت، بقا صاتیور شئون
شو وجود أنده عدمز بون   نه غریب بیلمجه در بوکار!

قدم و وجود ایله دمبدم   فم کائنات ایدیور نغم
نه دن اقتصا ایدیور عدم؛   برایکی دگیشملك ایله قرار

احدیتك یوزی بی نقاب   گورونور او غمزهٔ پر عتاب
آنی صاقلایان فقط آب و تاب   هله آه او کاکل تارومار

شو غرو به ده طالیور نگاه   ینه قارشی یه مهر و ماه
بو نه اقتدار ید اله؛   طویاماز نظارت آبدار

دکز دباقك نه قدر گوزل   قییلرله ایلمیور جدل
بو زمان جهانه اولور بدل   طولو اعتدال ایله هر دیار

آه انژادم اولان گوکل   ستم اعتیادم اولان گوکل
سکا اعتمادم اولان گوکل   بنی ایتمه بویله زمانده زار

ایکی گوز سورر بوزولور چمن دمی خوش گچیر بنی دیکله سن
سکا بیلک مثال دیدجه بن باقیکز جوابه نه دیر او خوار :

یریدر أنین و فغانمك یتیشیر نجابتی جانمك
دیلرم فدا سنی قانمك سکا « آصف » اولمدی یار یار

بو فراق نامه یی ای صبا ید میر فائقه قیل رسا
گتورورمی یادینه اول هما نه ایدی گچن دم اضطرار

ید پاکك ایلرم التثام ایدرم دعا ایله احترام
بو خمار بولمدیمی ختام ؟ دها وارمی بادهٔ ناگوار ؟

فی ١ مارت سنه ١٣٠٧ — قوری چشمه

﴿ جودت پاشایه نظیره ﴾

پرسش خاطره اول ماه لقـا گلمشدر
دل تاریکمـزه نور خـدا گلمشدر

تاب یوق تنده سن ای جان ایدیور استقبال
مژده لر کیم تن بیماره دوا گلمشدر

هر نه مزوار ایسه تقدیم ایده لم ازدل و جان
بیت احزانمزه یار صفـا گلمشدر

نکهت زلفنی اوّلجه گتیرمشدی صبا
مژدهٔ وصلی بزه بادهـوا گلمشدر

قالمەش شکوهٔ مظلومه یاقان عالمده
چشم حق ـ بینش دورانه عما گلمشدر

فیض تشریفی ایله اول مه‌حسنك «آصف»
طرز گفتاریکه بر تازه ادا گلمشدر

فلك، خدا ور پاینده، خلق فرمانبر
بو حادثات جهان بستهٔ قضا وقدر
خمار ساغر دورانی چکمین بیلمز
چکن بیلیر قطرات شراب نابی مگر
سماده پرده گرفتار، درلو درلو غمه
بنی بشر گبی بوقدر غریب وشوم اختر
بوگون چه فائده اوّل عطارد اولمشسك
گونش طوغونجه سحرمازهره دن قالیرمی اثر؟
جمال ساده‌یی سومم گموشدن اولسه بیله
گوکل گوزللری فتّان وشیوه‌کار ایستر.
جواهر کلماتم أتك أتك صاچیلیر
الٰهی آصفکه یوقمی بر پری پیکر

بر آزده بزلره لطف ایلسه‌لك نه مانعدر ؟
بزم ده خدمتمزخاکپایه واقعدر

هوای عالمه جائز دگلدر امنیت
لطیف ایکن بوزولور، روزگاره تابعدر

تحوّلات وشؤونات، درلو درلو صفات
بو کارگاه فلك عالم وقایعدر

اوائلی متناهی ، نهایتی مبدأ
بیلن بیلیر بو مواقف بتون مطالعدر

الهی آگاه ماز «آصف» فقط تحسّس ایدر
کتاب معرفتك نسخهٔ بدایعدر

فی ١١ ایلول ١٣١٤ — پندك

﴿ صدر اسبق محمود ندیم پاشایه نظیره ﴾

زلف آشفته که اول دمده که سنبل طاقیلور
دل عشّاقه ده زنجیر تحمّل طاقیلور

تار گیسو که ایلیشدم دیو، تکدیر ایتمه
نیلسون شانهٔ صد پاره؛ او کاکل طاقیلور

خیره جزم ایلسه ده ناکس اولان صورتده
قدم عزمنه بیك سنك تعلّل طاقیلور

وجهی وار دامن احسانکه یوز سوردیگمك
خارلر دامن پاکیزه‌یه ای گل طاقیلور

«آصف»ك هر سوزی اول غنجه دهان اوستنه‌در
بو مثلدر که دینور گلاره بلبل طاقیلور

﴿ معلم ناجی مرحومه نظیره ﴾

وجه یارك هر کو کلده بشقه بر نیرنگی وار
بر تجلینك بو کثر تکهده یوز بیك رنگی وار

چشم بینای حقیقت یاری هر یوزدن کورور
عاشقك هر پرده بر آیینهٔ ارژنگی وار

هر جهتدن بر ندای الأمان ایلر ظهور
حسن عالمسوزینك بیك عاشق دلتنگی وار

پایتخت دولت عشق اولسه سینه م چوقمیدر؛
شاه حسنك ملك دلده بر عظیم اورنگی وار

قدسیان عشق ایله برلکده در تهلیل ـ خوان
عندلیب خامه مك «آصف» ینه آهنگی وار

﴿ نائلی یه نظیره ﴾

دگر ستایشه بر شاه عدل ودادی قدر
سزای حرمت اولور حقّه انقیادی قدر

بو کارگهده گورونمزدی هیچ بر باطل
دیلسیدی حق اگر هر کس اجتهادی قدر

بوزولمینجه دوزلمز دینور امور جهان
محسّناتیمی وار عالمك فسادی قدر؛

ید انابتی بر مرشدك طوتولسه دخی
نصیب فیض گلیر، هرکسه رشادی قدر

حقوق صاحبی، مور اولسه ده سلیماندر
کشی مقدّس اولور، حقّه استنادی قدر

گورونجه حقّی قبول احسن خصائلدر
قبیح خلقی اولاماز آدمك عنادی قدر

بلای فاقه گلیر نسبت عطالت ایله
غنا تکثّر ایدر سعیك ازدیادی قدر

چالیشمیان شو گچن زادگان دولتـه باق
جهانده قالمادیلر آتشك رمادی قـدر

حیاتدن نه چیقار بویله جایده «آصف» ؟
معمّر اول طوتهلم دهرك امتدادی قدر

یوزوڭ بشاشتی انسانه حقدن احساندر
گلك تبسّمی اوّل بهارسے اعلاندر

اگرسز ارسلانه بکزر صو ، بر مثلدر بو
باقك سرشکمه سوزدیکلیورمی : جوشاندر

او ماه چهره بوگوکله ماهتاب ایدییور
بیلیرمی کیم فلکڭ اسمی چرخ گرداندر :

سنك بنم گبی عشاقڭ چوق گورور دلدار
جهان علاقه لرندن رجوع جسباندر

خماری کیفنه دگمز پیالهٔ دهرڭ
جهان جهان دنیله زقبه جای خسراندر

بیلنمیور نه اساسی ، نه هیئتی «آصف»
شو چنبر فلکه عقل کل ده حیراندر

﴿ باقى يه نظيره ﴾

انسانلغك شعارينى انسان اولان بيلير
پيغمبرك طريقنى سلمان اولان بيلير
ستر ايلسه مده سرّينى مرآت سينه مك
بر روى دلستانه نگهبان اولان بيلير
فردوس اولور مقامى قتيل نگاهنك
ذوق شهيدى ذوقنه قربان اولان بيلير
بيلمز عذاب تشنه يى سيراب سلسبيل
ياتمشلر اضطرابنى عطشان اولان بيلير
منشور قدرينى يازاماز هر وتيره دان
« آصف » سنك ثناكى سلمان اولان بيلير

﴿ فضولی یه نظیره ﴾

یار واغیار استماع درس عرفانکده‌در
بر معلمسك که عالملر دبستانـده‌در

گاه وصلك، گاه هجرك !... قالمیور آرام جان
گوی سرگردان دل میدان چوکانکده در

ای پری بیلمم نصل آشفته حال ایتدك بنی
سحرها روتی مگر زلف پریشانکده در

زندهٔ جاویدی یم بر التفات چشمنك
چیقسه جانم گوزلرم بزم فروزانکده‌در

ملك استغناده «آصف» برسلیمانسك بوکون
نفس خواهشکار، گردن ـ بستهٔ دیوانکده‌در

﴿ نجاتی یه نظیره ﴾

وجهمی سیر ایتدیلر خندان وخرّم صاندیلر
قلبمی کشف ایتدیلر برجای ماتم صاندیلر

ایچدیلر پیمانه پیمانه شراب خوشگوار
ساقیٔ شوخك الندن آب زمزم صاندیلر

چرخدن بیهوده رو گردان دگل، اهل نظر
باقدیلر هر وجهنه رسم مجسّم صاندیلر

طارم مینای چرخه، مهد بیهمتا دیوب
طفل عشقی، نازنین حسنی توأم صاندیلر

گوردیلر باب رضای عشقده آدابمی
حجله گاه دلبره «محمود» ی محرم صاندیلر

غزل نویس اولانك حسن وآن جریده سیدر
جریدهٔ نك یوزوكز نسخهٔ فریده سیدر
جمال جلوه‌نما كعبهٔ الهیدر
گوكل اوقبله گیمك پردهٔ دریده سیدر
نه سویلسه م یه آزدر علی الخصوص گوكل
اوتیغ غمزه كزك بر زبان بریده سیدر
گورونمیور اوهما چشم خونفشار دله
خرابه زارمزك آه صوك پریده سیدر
من القدیم سلیمانك «آصف» منقاد
اسیر درگهی عبد درخریده سیدر

قلبمك اسرارینی پس پرده دن نی سویلیور
سینه ـ چاك اولدقلرم هردم پیاپی سویلیور
سویلیه‌ن مستان ساغر کشمیدر ظن ایلدك ؟
نشئهٔ عشقی ورای جامدن می سویلیور
گاه رخسارك دیورلر ، گاه مرآتك سبب
جلوهٔ کینونته ، هر کس بر شی سویلیور
حیرت آلودم نه یاپسه‌م شمدی بن داغ دله ؟
خستهٔ قلبه طبیب آخر دوا کی سویلیور
مردهدلاردن صانوردم «آصف» پرساله‌یی
پرده‌قلبی دیکلدم هرضربه یاحی سویلیور

فلك آینه دان حسنکدر
بو تجلّی نشان حسنکدر

چشم مخمور وزلف آشفته
ایکی صاحب قران حسنکدر

لوحهٔ دلده یوق نقوش سوا
نقشمز نام وشان حسنکدر

گیجه لرتا صباح ایدر خلجان
مرغ دل کامران حسنکدر

وجد عشقی، فصیح افاده ایدر
ناله مز ترجمان حسنکدر

یودك شوخ سر فراز اولدك
یوروکز کیم زمان حسنکدر

ای پری آصف وسلیمانلر
بتون آشفتگان حسنکدر

﴿ باقی یه نظیره ﴾

سینه‌م ، محبت آتشنك داغداریدر
گوکلم ، فراق عالمنك کامگاریدر

هر درد مکذار میکده‌یه اولمیور نصیب
ساقیٔ دلکشك سعدا باده خواریدر

هر مدعیٔ عشق اوله‌ماز نائل وصال
تعقیب نازنین امل مرد ، کاریدر

مالا یطاق ایلمه تکلیف ، عاجزه
ارباب عجزك اکثری حق همجواریدر

یارك نهال خارقه ـ افروز قامتی
سینای سینه‌مك شجر شعله ـ باریدر

یار اولمنیجه طالعمز یار نیلسون ؟
«آصف» بو افتراق قدر برگذاریدر

درس فسونی گوزلرك اویله گوزل ویرر
عاشقلره استفاده ایچین جان بدل ویرر

جنّات عالیاتنی ویردم خداسنه
ویرانهٔ عدم بکا گنجینه الویرر

اغلوطه‌لرله طوبطولو شهنامهٔ جهانی
هر حین و آن مطالعه فکره خلل ویرر

شهدابهٔ حیات بوگون ناگواردر
زنبورلره عسل یرینه هپ بصل ویرر

مطلق بو چلّه گاه قیوداته بر گیرن
دنیایی پای مزد عزیز أزل ویرر

لبریز جاملر متوالی زمانه‌ده
غیره صفا ویریر بزه امّا کسل ویرر

دوش اولدیغم گریوهٔ گردون مخوفدر
دزدار اولانده مالکن لا اقل ویرر

دروازهٔ زمانه ده، «آصف» ده کاسه لیس.
دیوار کهنه هر کسه بیلمزمی بل ویرر.

نه دل بیراقدی، نه دلبر اوزلف مشکینتر
آلوب گوتوردی خطادن خطایه باد آور
شمال و شرق نیچین در، جنوب و غرب نیچین؟
محیط دائره بر روسے آفتاب ایسه گر
جهات سته یه باقدقجه حق تجلی یاب
گورونمیور گوزه برباشقه چهرهٔ دلبر
هنرورم هنرم هر نفس تقرب آکا
اولورسه بویله اولور اهل معرفتده هنر
جهانده «آصف» عالی مکان سلیماندر
اوخاکپای جهانداری چونکه هرگون اوپر.

نه سمته عطف نظر ایلسه‌م بقا گورونور
بو مست دیده‌مه هر پرده برخدا گورونور
جهانه دیدهٔ امعان ایله ایدنجه نگاه
جمیع ذرّه بر ر عرصهٔ جزا گورونور
طالار، طالار گیدرم حسن بی نهایه‌سنه
شؤوناتك بكا هر وجهی دلكشا گورونور
باقار، باقار دالارم بیحساب موجه‌سنه
تفكر مده فلك قازم قضا گورونور
الهی قدرتنك حدّی یوق، نهایتی یوق
نه ابتدای تعیُّن، نه انتها گورونور
مناظر جبروتك اوكنده ظن وجود
جهان تركُّبنه محض افترا گورونور
بقای حسنی اولان برنگاره مجذوبم
جهان گوزمده دگل هر طرف فنا گورونور

او دلبرك أزلى، صاف سينه عاشقى يم
خفى، جلى كوزومه بر او دلربا كورونور
قضانه رتبه شديد اولسه‌ده مقابله‌نك
طريق اسلمى «آصف» رد رضا كورونور

جهانده علم وهنر افضل كرامتدر
ولىّ علم وهنر صاحب ولايتدر
مصاعد شرفه ارتقا كمال ايله‌در
كمالسز شرفك منتهاسى ذلّتدر
نصيب اولورسه‌ده كاهى كمالسز دولت
نتيجه‌سى آنك البت زوال وخجلتدر
هنرسز آدمه چرخ وسيع تنك كلير
حياتى بى هنرك پك بيوك مصيبتدر
خلاصه شاه وكدا كسب علمه سعى ايتسون
جهالت آدمه بادئ هر فلاكتدر

ملامت عالمنده شهرتم دیوانه چیقمشدر
بتون اسرار عشقم فاش اولوب میدانه چیقمشدر

گوکل مأیوس ، جانان بیوفا ، دنیا ملال آور
گذرگاه امیدم سو بسو حرمانه چیقمشدر

گچیردم حدّهٔ تدقیقدن مجموعهٔ کونی
حقیقت صاندیغم شیلر بتون افسانه چیقمشدر

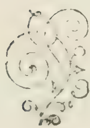
پروبالم بوپرده ، سیر وجلوه‌م عرش دلبرده
بنم عنقای روحم خارج امکانه چیقمشدر

عجب میزانی ماهیت نمادر حالت ادبار
احبّا صاندیغم «آصف» بتون بیگانه چیقمشدر

سنه — ١٣٠١

سرای دولت جم اولسه رغبتم یوقدر
بنم اقامته عالمده نیّتم یوقدر
جهان گوزومده دگل باغ جنّت اولسه دخی
مدار رؤیتم اول ماه ـ طلعتم یوقدر
بتون شکایت دل کندی طالعندندر
جهانده کیمسه‌دن اصلا شکایتم یوقدر
گوزوم زمان ایله وجه جلاله ناظر ایکن
بو گون جمالی تماشایه قدرتم یوقدر
فدای جانه مهیّادر «آصف» بیدل
فقط نگارمی تصدیعه جرأتم یوقدر

﴿ دانسهه بکه نظیره ﴾

طوقونان زلف هوادارینه باد سحریدر
بوده سودا زدگان قدرك عقده لریدر
طاغیدان زلف گرهگیرینی ظن ایتمه که آهم
بو کرامت دخی مشاطهٔ حسنك هنریدر
زلفنك شانهٔ صد پاره‌سی اولمقده گوکل آه
خبرك اولملی البتّه بو سودا خبریدر
زلفنی ترك ایدرك پایكه دوشدم ایسه عفو ایت
اوقونان اطول عشقك بوده بر مختصریدر
زلفنك محرم اسراری صبا اولسه ده جائز
روزگارك اوده بردر بدری مشك تریدر
آغلرم آه ایدرم گوه وبیابانده غمکله
گوزلرم درّ ده ره‌سی، ناله‌لرم نار اثریدر
صورتم، سیرتمك شاهد اعجاز اثریدر
نظم «آصف» غزل دانشك آینه گریدر

فی ۱۹ تشرین اول سنه ۱۳۱۲ — بندك

بدن مریض، مرض بی دوا، گوکل مغبر،
بنم متاعب ایامه روز وشب مظهر
فلك خراب ویباب ایتدی خانمان دلی
ایده خدا آنی بندن هزار کرّه بتر
نه نشئه قالدی، نه امید باده وساقی،
نهیب حادثه ایتدی نشاطی زیروزبر
طیتان وجودیمی تیلرزه، قلبمی خلجان
دونه‌ن خیال محالمده بر پرسی پیکر
شکایت شب یلدا یتیشدی تافلکه
آچیلمیورینه رخسار نازنین سحر
قدر مساعده ایتمزسه چاره‌سز چکیلیر
سفال کهنه ایله باده، درلو درلو ضرر
اوت نتیجهٔ عجز اولدیغنده شبهه م یوق
فقط قدر بوقدر، بخت سرنگون اوقدر

دوا ، قضایه ، رضادر دیمش ، گچن حکما
تورّم ایتدیرر امّا : بزی بو درد وکدر
بو روزگاره اویان فی الحقیقه راحت ایدر
فقط : موافقت روزگار ، مشکلتر
کلك : شکایت دور ودرازدن گچه‌لم
بر آزده ایلیه‌لم کوی یاره سیر وسفر
هوای منزل یار آب زندگانیدر
او سمتدن بزه‌ای باد یوقمی حسن خبر ؟
روندگان طریق ملامت وعشقز
نیچون نشیب وفراز ایلسون بزی مضطر ؛
امیده دوشسه‌نه یأس ، آصف ، محال اندیش
طریق صدق ومحبّتده جان فدا ایلر
عجمیدر فلکاتی حقیر گورسه خیال ؛
او خاکپای جهانگیری جان ودلدن اوپر

سنه — ١٣٠٨

توكنمیور المم سینه غم مکانیمیدر ؟
بهاردن یوق اثر هپ خزان زمانیمیدر ؟

بیلیرسك ای شه‌دل یادگار دولتکی
بو داغ خوز اثرم عشقنك نشانیمیدر ؟

اوزون اوزون گیجه‌لر تاسحر فغان ایدرم
گورونمه‌مك بکا ای ماه یار شانیمیدر ؟

یتر بو چکدیکم آلام افتراقـــ یتر
گوکل مضایقه‌یه محکوم جاودانیمیدر ؟

همان فقیردمی یارب بتون سؤال وجواب ؟
بو دار غم عجزه ، دار امتحانیمیدر ؟

عیان ، بیان ایدر «آصف» سرائر قلبی
غزل سرای قلم عشق ترجمانیمیدر ؟

بر شام ایدی طلیعهٔ شب اولدی آشکار
گیتدی دیار مغربه خورشید تابدار
گردونه ران غائلهٔ آفتاب ایدی
طوردی تنفس ایلدی گویا که روزگار
قسماً گوروندی لایتناهی اولان سپهر
سرّ اولدی شمس اوماشطهٔ غازهٔ نهار
فسحتسرای عالمی تنویره باشلادی
آویزهٔ کواکب بیحد وبیشمار
مستغرق سکوت عمیق اولدی بحوبر
محو اولدی گیتدی جمله تماثیل کیرودار
مشغول های هوی خلائق ایکن فلاك
لاهوتدن نمونه نما اولدی هر دیار
منصوب هیئت فلکات اولدی دیده‌لر
معزول رتبهٔ غلیان اولدی فکر ثار

طالدقجه گوز طالاردی بو وجه طبیعته
طالدقجه دیده قالماز ایدی ألده اختیار

بر لوحهٔ بدیع سماوی آصیلدی کیم
سیر ندہ لاجرم ایدے تسبیح کردگار

انجم ایچنده شایع ایدی جلوه کار عشق
عقل وذکای عاشقی ایلردی تار ومار

هر سمت کائنات ایدے آینهٔ جمال
هر پرده جلوه سازایدی بر صورت نگار

دونمز فلك مساعده ایتمزسه گردگار
بیراق قیملد اماز اگرا سمزسه روزگار

دیردم که جلوه گاه خدا در بنی بشر
دللرده ایتمسیدی سباعیت استتار

یارب دینیرسه فاعلی سنسك بوجمله نك
لایقمی بونده فعل شنیع ایتمك اختیار؟

گیرمك محال جنّته دیرلر دلیلمز
ای حور دل سن اول بکا دائم رفیق ویار

بوقدر دواسی صورت وسیرتده سینه‌ملك
سینای روزگار ایله اولسه‌ده دمگذار

نردن تصادف ایلمشز دست خلقته؟
یردن یره بزی اورویور آه روزگار

قالمشدی، بر گوکل آنی ده ایلدم فدا
یاقمازمیسك فتاده که بر لحظه ای نگار؛

سوز دیکلمز گوکل اوده بر پادشاهدر

دائم تموّج ایتمده در بحر بی کنار

دون جنّ اولوب بو گون بزی چارپمقلق ایستیور

« آصف » نه دیرسك؛ آه پریدر او شیوه کار :..

ای کلك تر بو نو غزلی ایلمزمیسك ؟

میر جناب فائقه اهدا و بر گذار

اول راهب عزیز مناستر ده می مقیم ؟

گلمز می آه پندکه بر گون او اختیار

فی ١١ ایلول ١٣١٢ — پندك

بزم دل پك نشئه سزدر... زمرهٔ یاران نرده‌در؟

کچدیگی وقت محبت دلفکاران نرده‌در؟

تیره گون اولمش شراب نابلر یوق نوش ایدن

عالمه بیلمم نه اولمش! نشئه داران نرده در؟

دیده‌لردن مختفی وجه حقیقت سویلیك

حق شناسان مستترسه حق شعاران نرده در؟

جوهر کان مروت چیقماز اولدی خیلی دم

تابش خورشید وفیض باد وباران نرده در؟

نرده‌در.... شیدا؟ نرده در اول نشئه زا؟

اول پری رو، اول پری خو، اول پری شان نرده‌در؟

﴿ حافظدن ترجمه ﴾

گل بی رخ ، یار خوش دگلدر
بی باده بهار خوش دگلدر
طرف چمن وهوای بستان
بی لاله عذار خوش دگلدر
دیدار شکر ـ لب وگل ـ اندام
بی بوس کنار خوش دگلدر
اول جلوهٔ سرو وحالت گل
بی صوت هزار خوش دگلدر
هر رسمی که دست عقل ایدر رسم
اولمازسه نگار خوش دگلدر
باغ وگل وملٌ نه خوش اولور لیك
بی صحبت یار خوش دگلدر
جان نعمت محترمدر امّا
هر دمده نثار خوش دگلدر

فی ٢١ كانون ثانی سنه ١٣١٣ — طوبخانه‌لی اوغلی

« فضولی یه نظیره »

عالم محنتده یز ظن ایتمه راحت بکلرز
عزم بزم یاره بر مختار ساعت بکلرز

عاشق یارز فدای جاندر امّا قصدمز
غمزهٔ راز ـ آشنادن بر اشارت بکلرز

فارغز بود ونبودندن شو دار محنتك
اهل توحیدز سرسوق ملامت بکلرز

چرخ دون ایسترسه یاغدیرسین بلا بارانّنی
خیروشردن گچمشز هرنه‌یسه قسمت بکلرز

اوّل وآخر معمّا حالمز حیرتفزا
برآلای بیکسلرز حقدن عنایت بکلرز

ای فضولی بزده نظمك « آصف » ذیشانی یز
سندن امّا نظمکی تنظیره همت بکلرز

❊ نابی یه نظیره ❊

رموز خال سیفهام یاری بز بیلیرز
نکات مصحف پرور دگاری بز بیلیرز

مفصّلات کتاب جمالی بزدن صور
نقوش خامهٔ حکمت نگاری بز بیلیرز

قوی یه عرض تملق، ضعیفه چین جبین
گچن زمانه ده رسم کباری بز بیلیرز

عدوّ اکبر یدر اهل علم ومعرفتك
طبیعت فلك کینه داری بز بیلیرز

صاراردی روی سفیدم، آغاردی موی سرم،
زمانه دن چکیلان اضطراری بز بیلیرز

درخت سرکشه «آصف» تسلّط ایلر برق
فلکده داهیهٔ اشتهاری بز بیلیرز

معاشران! صدد زلف یاری باز ایدیکز
بتون گیجه شو گوزل قصّه‌یی دراز ایدیکز

بو در مراسم دیرین عشق ای عشاق
گوزلر ایلسه ده ناز؛ سز نیاز ایدیکز

دوشر تکاور طبعم عنان ألده دگل
ای آفتان چکیلك بندن احتراز ایدیکز

افاته ایلیه جك دم دگل دم شباب
جهان، جهان گزیکز فرصت انتهاز ایدیکز

یتر مسامحه «آصف» غرض حقیقتدر
مرور قنطرهٔ عالم مجاز ایدیکز

گوزومله شوق لقا كزده مشتركميسكز ؟
گوزومده‌ای گوزمك نوری مردمكميسكز ؟
گوروله‌مش گوزدلم بر نظیری حسنكزك
صقين پريميسكز ؟ يوقسه بر ملكميسكز ؟
نه‌در او زلف سمنسا، نه‌در او عارض پاك ؟
بورنك وبو ايله نورسته بر چيچكميسكز ؟
جهان عشق پرستار حسنكزدر هپ
يگانه ماه صنمخانهٔ فلكميسكز ؟
ثنا يتشميور ای نو نهال حسنكزه
مثال خامهٔ «آصف» جهانده تكميسكز ؟

بو نجه ییللردر آکا عرض محبت ایلرز
حسن وعشقندن خیالتلر حکایت ایلرز
ایتمیور بزدن یکا اول چشم آهو التفات
بزده صیدندن او وحشینك فراغت ایلرز
یوق بدایت، یوق نهایت، پر غرائبدر جهان
سوزده مبدأدن گلوب میعاده رجعت ایلرز
راز فطرتدن خبردار ایتمیور دوران بزی
داستانلر دیکلمکدن بزده نفرت ایلرز
آهمز حق ناشناس کونه اولمش ترجمان
دیل بیلیر بیلمزهمان «آصف» شماتت ایلرز

دَر نگاری گورور گورمز انتساب ایدەرز
او قبله گاهی اوپر، کعبه انتخاب ایدەرز
نگاهکزنه قدر فتنه بخش اولورسه بزه
حضور چشمکزه اول قدر شتاب ایدەرز
سز اویله ناز ایله مردمگریز اولدقجه
حیادن گوزلر بزده اجتناب ایدەرز
بز اویله رند سفیهز بولنجه بر دمده
نیجه خزائن معموره‌یی خراب ایدەرز
زمانه مبهم ومطلق کتاب ایسه مغلق
تصادفاً دیمك «آصف» خطا صواب ایدەرز
نه بزده قالمغه نیت، نه سنده حسن قبول
مسافرز دیمکه ای فلك حجاب ایدەرز

اسے قلم بر عرضحال معنّا دلداره یاز
سینه‌می پرپاره، محزون، گوکلمی بیك پاره یاز
دوشدی دل دام مجازه بی خبر تحقیقدن
بر کتاب استعاره طرّهٔ طرّاره یاز
زلفك اسے سبّابهٔ رسم انتما غارتده‌در
لطف ایدوب بر نامهٔ تهدید او دزد افشاره یاز
ای طبیب آلام فرقت صبر وسامانسوزدر
بر دوای وصل یار الله ایچون بیماره یاز
کیم باقار ارباب عجزك آصف آه وواهنه؛
عرضحال سینه‌کی مجموعهٔ اشعاره یاز
شهسوارم نشئه‌ـ جودر اوغرامازغمخانه‌یه
دردی ایستر یاره یاز، ایستر ایسه‌ك خنکاره یاز

شیرلر پنجهٔ زور آور ایله رام اولماز
صید انسانه تواضع گبی بر دام اولماز

بر تجلّیٔ خدادر صور استعداد
هر ألی سیف طوتان رستم و بهرام اولماز

بو تکثرده تفرّد شرف ذات ایستر
هر علی مکرم و هر فاطمه مکرام اولماز

سعی و غیرتله گیرر ضبطه سروشان أمل
دعوت اولماز ایسه جنّی بیله خدّام اولماز

هر طرف کاکل خوشبو ایله تقیید کنان
حسن مطلق گبی محبوب دلارام اولماز

حق گوزدت، چونکه وزیر وزراسك «آصف»
باب عالیده عدالت گبی احکام اولماز

﴿ نابی یه نظیره ﴾

جمال عالم - افروزك سنك مهتابدن قالماز
او بر آیینه در خورشید عالم تابدن قالماز

قصور ایتمز طواف و سجده‌ده عشاق دل - مشتاق
تجلّی - گاه دابر، کعبه و محرابدن قالماز

نیچوندر عشرت - آلودیٔ جام عالم هستی؟
آنك هر قطره‌سی بر ساغر تیزابدن قالماز

قدح - سرشار بزم وصلتم امّا حقیقتده
خمار آلود یأسم آبشم زهرابدن قالماز

بو استغراقدن «آصف» رها قابل دگل اصلا
سنك بحر خیالك موجهٔ گردابدن قالماز

﴿ نعت ﴾

جمالك ای فلكك فخری آفتاب اولمش
ضیاسی شعشعه ـ بخشای نه قباب اولمش
نظیر حسنكی گورمك محالدر زیرا
«حبیب حق» دیو حقدن سكا خطاب اولمش
ناصل فریضهٔ اوصافكی ادا ایده‌یم ؟
ركاب سلطنتك حقله‌هم ركاب اولمش
سن اول شفیع معالی ـ نژاد امّتسك
شفاعتكله دوگون اهلی كامیاب اولمش
در عنایتكه بیك حجاب ایله گلدم
كه «آصف» ك دوجهانی بوگون خراب اولمش

همان سلامت سرافسر قناعت ایمش
قناعت ایلمه‌ین قانع مشقّت ایمش
وقوع‌بولمامش آفاق ایچنده کار عبث
مرتّبك بتون افعالی محض حکمت ایمش
جهانی تنگ ایدن انسانه تنگیٔ دلیدر
گشی‌یه لازم اولان مشربنده وسعت ایمش
وصال قدرینی بیلمزدم اولمدن مهجور
مصیبت آدمه قیمتلی بر نصیحت ایمش
تعشّق ایلدیگم شوخلر، پری رولر،
محبّت ایلدیگم یارلر خیالات ایمش
میسر اولمیور «آصف» جهانده ذوق وصفا
جهان، جهان دیله‌ن قبّه دار محنت ایمش

شَقّ شفهٔ عاشقی پیمانه بیلیرمش
هر حالت مستانه‌یی میخانه بیلیرمش

آتشلره یانمقده اولان ذوق وصفایی
بر بن بیلیرم بر دخی پروانه بیلیرمش

دلدار! بنم چکدیکم انواع بلایی
افسانهٔ مجنون کبی افسانه بیلیرمش

بندن صوریکز صورت تحلیلنی زلفك
زنجیر ـ شکنلکلری دیوانه بیلیرمش

«آصف» قدما اُل اَلك آیینه‌سی دیرلر
ایللر بو جهانی بیلیر امّا نه بیلیرمش

گيمش جهان يشيللر، اوّل بهار گلمش .
صحراليره سراسر، بيك گلعذار گلمش .

ارض وسما مزيّن، طاغلر طولو چيچكدن،
شن يار، ديده روشن، شنلك جوار گلمش .

جامدايسه‌مده عفوايت، لال ايتدى قلبى حيرت،
مستهٔ خمار وصلت، بى اختيار گلمش .

مكتوب يارى آلدم، طرز ادايه طالدم،
باقدقجه باقه قالدم، خط نگار گلمش .

طورمز گچر بو موسم، دور اوزره دور دائم،
«آصف» بكا بو نظمم، بر يادگار گلمش .

یارمز سلطنت حسننی اعلان ایتمش
امر وفرمانني پیرایهٔ دوران ایتمش

قورمش اسباب جهانداری‌یی اول شوخ جهان
عالمی دولت دیدارینه حیران ایتمش

آنی معشوق ستمکار وپری زاد قیلان
زی محنتزده بر عاشق گریان ایتمش

قورقرم زلفنه أل دگمه‌یه کیم باد قضا
نیجه جمعیت گیسوینی پریشان ایتمش

ناصل ایتم او گوکل شاهنه عرض شکوا؟
افتراق «آصف» ه دنیالری زندان ایتمش

جوری نگارك بكا احسان ایمش
بیلمزایدم دردمه درمان ایمش !..
آتشنی سوندی بیلیردم مگر
دل ابدی قطعهٔ وولقان ایمش
آب حیات ایستر ایدم چرخدن
قسمتمز آتش سوزان ایمش
گچدی گچن شمدیکی آلام دل
داهیه ـ بخش دم خسران ایمش
یار ایله «آصف» گچن ایّامز
غبطه ـ رس عهد سلیمان ایمش

گوکلر حسنکه دیوانه اولمش
او آتشپاره‌لر پروانه اولمش
سنك حسنك بنم عشقم ازلدن
ایکی گنجینه‌در ویرانه اولمش
نشاط نو جوانیدن اثر یوق
گچن گونلر بوگون افسانه اولمش
بنم گوکلم او سرگرم هوادر
چاقوب پیمانه‌لر مستانه اولمش
بوگون جانانه جان ویرمشدر «آصف»
نه اولدیسه فدایی جانه اولمش

مژگانلری ، بر قوی کمانکش
گوکلم آکا ترکش مزرکش
آیینـهٔ کائنات اسمی
هر صورتی لوحهٔ منقّش !...
ظاهرده دهان خلق ریّان
باطنده فقط : جهان پر آتش
یك بیضه قدر دگل بو کرّه
بیلمم بونه گردش وکشاکش
نرّاد قضـا اویونلر اوینـار
«آصف» نه دیمك حساب شش ـ بش

مرآت مجلاّده تجلاًّ سکا مخصوص
ای شوخ جهان جلوهٔ اسرا سکا مخصوص
نیرنك فلك ـ رنك ایله زلفك متحلّی
سودا بکا، هر شعبده اماّ سکا مخصوص
اول موجد آیین پرستش سکا دیرلر
اسماده، مسمّاده سراپا سکا مخصوص
عالم، لب میگونکه دلداده و سرمست
نوشابهٔ جانبخش و مصفاًّ سکا مخصوص
«آصف» بونه چاکیٔ سرا پردهٔ اسرار؟
مقراض قلم، آلت املا سکا مخصوص

رؤیت دیدار درگلزار مأودان غرض
حق گورمکدر گوکل دنیا وعقبادن غرض

بی غرض یوقدر فلکده کار، حق کارحق
کندینی اظهار ایچونمش خلقی احیادن غرض

هپ جمال باکمال حق رؤیت غیرتی
نور ایماندن، چراغ کبروتر سادن غرض

دهشت طوفان موج ـ انگیزی دگمز عمر نوح
خوشجه برقاچ گون گچیرمکدر شو دنیادن غرض

بر خیال امل دنیادر ورای پرده ده
یوقسه یوقدر شرق وغرب وزیر وبالادن غرض

بر صودن یول بولمه‌در بزم وصال دلبره
یوقسه بدمستی دگلدر نوش صهبادن غرض

نفعی یوق «آصف» نه اقباله، نه استقباله هیچ
بر زمان اتلافیدر انشا واملادن غرض

سنه — ۱۳۱۳

بن ساکن ودمبسته فلك جورده مفرط
محو اولمه‌ده لشکر، غلیان ایتمه ده ضابط

بر مذبحه دیرسه‌م فلکه حق زباندر
ترك ایلمه درجان وتنی بونده شرائط

بیك آلته محتاج آزیجق رؤیت اطراف
کلفتلی دگلمی بوتحری وسائط ؟

ظنم بوکه زائد بوزمانلر ، بومکانلر
بوقدر نه أوائل ، نه أواخر، نه أواسط

گچدم غم وشادی فلکدن بتون «آصف»
اولدم ابدی تکیهٔ خلقتده مرابط

دیرلرکه وفات ایدن اوپری پیکره یازیق
فکرمجه بر حیات اولان عاشـقلره یازیق

سـنك دمائی لازمهٔ سلطنت بیلن
یعنی جهانی ضبط ایدن اسکندره یازیق

حیوانلغك بوچرخ تجلّی محلیدر
دوران ایدن شو آیینهٔ ششدره یازیق

هر کس بو جلوه گاهده خودبین وخودپرست
مشهود اولان شو صورته ، صورتگره یازیق

«آصف» فدای جان ایله ممکنمیدر نجات :
ممکنسه گر بویرده قالان عسکره یازیق

چکالدم کوه و دشته کمسه یه برانتسابم یوق
خدای ذوالکرم بابندن اوزکه هیچ بابم یوق

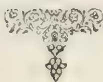
جهان پیمانه ـ نوش مجلس دلدار بن مهجور
بنم بریار مشکین طرهٔ پرپیچتابم یوق

بیابان تحیرده قدم پیمای یأسم آه
تهی دستم، پریشانم، حسابم یوق، کتابم یوق

تهیدر جیب ثروت بنده بیت عنکبوت آسا
سزای هر جزایم ارتشا وارتکابم یوق

زکات لطفنه محتاجم «آصف» شاه کونینك
نقود کنز غمدن باشقه عالمده نصابم یوق

فی ۱ مارت سنه ۱۳۰۰

﴿ نظیره ﴾

شرق وغربك روز وشب چاك گریبانن گوروك !
زیر وبالانك شو احوال پریشانن گوروك !

رؤیت دیدار حق مطلق اگر دلخواه ایسه
کائناتك منجلی آثار عمرانن گوروك !

جمله عالم بر جمال ذو الجلالك عكسیدر
وارسه گوز دیدارینی اول رب سبحانن گوروك !

بر أجلدر قلب محزونه تسلی بخش اولان
اهل دردك ، یارغارك درده درمانن گوروك !

خسته خاطر ، بسته طالع جسته ، جسته دردوغم
«آصف» ایوب طبعك صبر وسامانن گوروك !

مكتب عرفانه بر استاد اگر مطلوب ایسه
نظم ونثرك میر ... وش سخندانن گوروك !

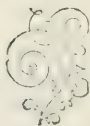
صحبت میخانه‌دن چوقدن فراغت ایلدك
جام جمدن ، بزم دلبردن ندامت ایلدك

بز نه ساقیدن، نه‌زاهددن ایشتدك خوش خبر
مسجد ومیخانه‌ده بیك دفعه صحبت ایلدك

جلوه‌گاه آسمانه کسه‌لر آلدانمسون
انکساف شمسنی چوق کره رؤیت ایلدك

فرقی یوقمش آن واحددن سنین عالمك
چوق زمان گوردك گچیردك چوق اقامت ایلدك

دیده‌لر فرق ایتمیور «آصف» جمال مهوشی
وال گورونمز بزده امّا فوت فرصت ایلدك

واصل عرش لطافتدر دلارا قامتك
نوردن خلق ایلمش گویا که مولا قامتك

اهتزازندن ایدر ارواح علوی اهتزاز
بیك تماشا گوسترر طوبایه طوبا قامتك

تا قیامت لوحهٔ جنّت تشكّل ـ سازاولور
سایه ـ ساز قبرم اولسه سروبالا قامتك

سینه‌لر هجرکله مرده، روحلر وصلکله حی
بر قیامتدن علامتدر معلّا قامتك

فرقتكدن اولدی عمرم کوته و قدّم دوتا
«آصف» محزونه میل ایتمزمی حالا قامتك؟

— ❖❖❖ —

صفاسی رنجنه دکمز بو جم پیاله سنك
هزاره غصه سی وار در جهان نواله سنك

تصادف ایلمدم مشربجه فصلنه بن
هزاره فصلنی گوردم فلك رساله سنك

حذر: شکستگیء نای قلب صابردن
که هفتمینی یاقار بر نواسی ناله سنك

لسان شکوهٔ مظلومدن گوکل حذر ایت
طنینی عرشه چیقار گاه اولور اطاله سنك

متون مغلقهٔ حسن وعشقی شرح ایلر
نه گوچ مباحثی وار «آصف»ك مقاله سنك

———— ⁂ ————

جلوهٔ اسرا دیمك کشف نقابکدر سنك
آیت نور السّموات آب وتابکدر سنك

ایلین آواره ـ گردار و ـ یه ـ بخت آدمی
رنك وبوی کا کل پر پیچتابکدر سنك

اولماز آشوب فلکدن بر نفس آسوده ـ حال
اول دهن کیم منقبت خوان جنابکدر سنك

ساغر یکرنك کونی ایلین الوان ـ پذیر
شعلهٔ دیدار خورشید انتسابکدر سنك

بیلك تبسمله نقاب ـ آلوددر ورد رخك
ایشته درمانسوز دل بو احتجابکدر سنك

سویله‌ی مه‌هانکی شیوه کادر سبب بو گردشه؟
کیم جهان پروانهٔ پر التهابکدر سنك

اولمسونمی ساغر ـ افروز می تحقیق کیم؛
«آصف» آشفته دل مست وخرابکدر سنك

اوصاندیردی جاندن بنی افتراقك
نه بیتمز ، توکنمز بلادر فراقك
اونوتدك قسملرله قول وقراری
مگر حکمی یوقمش او عهدك ، وثاقك
بو یانغین دله گریه‌لر ایتمیورکار
یاقوب ، ییقدی دلخانه‌می اشتیاقك
تشبثلر اسبابه بی کار قالدی
نه بی کار ایمش حالتی نه طباقك !
لطافت ، ملاحت ، نزاکت ، ظرافت
شعارك ، دثارك ، سیاقك ، سباقك
گوزل ، بی بدل ، ماحصل بر پریسك
فقط «آصف» لك سوزشی یله مرافك

﴿ نظیره ﴾

رشك روی طلعتکله ماه تابان چاك چاك
عشق و شوق مجلسکله جام رخشان چاك چاك

بن شکایت ایلیورسه‌م سن ده رحم ایتمزمیسك
جوهر جان پاره پاره، جسم عریان چاك چاك

زهره چاك اولدیسه معذورم حضور یارده
جسم شجعان چاکدر، قلب هراسان چاك چاك

اولدیلر هپ دستمال دیدهٔ خونابه‌پاش
فرقتکده ایتدیکم ثوب و کریبان چاك چاك

مثل اولمه‌رلك فلك زیب اولماز «آصف» بردخی
هرکون اولسه دامن بانوی امکان چاك چاك

﴿ نجاتی یه نظیره ﴾

نیجه ییل طالب دیدار، بر مسجونی صورمازسك
نه محنتلر گچیردم حال دیگرگونی صورمازسك

بتون جور و جفادر عاشقه مخصوص اولان حكمك
وفای دلبره دائر اولان قانونی صورمازسك

صفایاب بهار گلشنك بیگانه‌لر در هپ
یولوكده جان ویرن بر عاشق مفتونی صورمازسك

بو بزم بی بقانك سن ده بر سرمستی سك ساقی
بتون مافوقنه رغبت ایدر، مادونی صورمازسك

بتون صوردقلرك ذی اقتدار ارباب تشریفات
سنی ظالم سنی عمركده بر دلخونی صورمازسك

دبستان جهان بیوفادنمی بو تحصیلك؟
سن ای لیلای شهر آرا دل مجنونی صورمازسك

سنك عشقك يوزوندن محتضردر «آصف» نومید
نیچون بر کره ظالم! خاطر محزونی صورمازسك.

غمدر نصیبی، ابرار عشقك
درمانی یوقدر، بیمار عشقك
اقراری مشكل، انكاری دشوار
کارے زیاندر، تجّار عشقك
گللرله بلبل، پر نشئه امّا
بيك خاری دهوار، گلزار عشقك
زهرابه در، قوت لا یموتی
ناچار عشقك، غمخوار عشقك
بر حكمك اولماز «آصف» ده اولسه‌ك
ادناسی شهدر، اقطار عشقك

———— ⊗⊗⊗⊗ ————

گوكل جوابه نه‌در؟ ايشته گلدی مير أجل
حساب دفتری، غايت مشوّش ومختل
نه زاد آخرتك وار، نه دنيوی خيرك
صحيفهٔ عملك، سر تسر خطا وذلل
قارارديكی ديدلرم باقدن فقط يوقدر
جريدهٔ كنهك ايچره بر سفيد محل
نيچون قبايح افعالی بويله جمع ايتدك؟
گيچرمی صانمش ايدك هر زمان زيوف حيل؟
تخطّر ايلمدكمی بو وقت پر هولی؟
دوشونمدكمی كه وار بر شديد مستقبل
كمال عزّت ايله بسله‌نن بدن بر گون
جهت جهت اولاجق مور وماره بر مأكل
نتيجه‌بخش ظهور اولدی ايشته مكتسبك
سواد وجهكی تطهير ايدرمی باق مغسل؟

نه فائده ! طوتهلم دهره «آصف» اولمشسك
قوای جسم ضعیفنه گلنجه وهن وکسل

او ماهرویی آلوب صندا له شتاب ایتدك
سپهر کینهوره قارشو ماهتاب ایتدك
بتون گوزللری گوزدن گچیردك امّا هپ
ینه افندمزی حسن انتخاب ایتدك
نقوش سینهیه اولمازمی دیدهلر حیران ؟
او لوحی خطّ الهیدن اکتتاب ایتدك
دگیشمیز دوجهانه شراب نشئهسنی
فدای جان ایدرك اویله اکتساب ایتدك
یکون ایدلمیور «آصف» حساب زلف نگار
خفی ، جلی بو معمّایی چوق حساب ایتدك

بیلمیورم نیچون گوکل؟ سنده کی حال اشتعال

دود فراق سر نما، آتش عشق بر کمال

تن قفسنده قوش گبی، ضربهٔ بیعدد اورور

جان تپینیر طورور فقط: شهپر شوق بی مجال

درد درون حسابسز، بیهده گریه بار گوز،

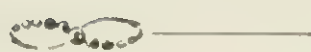
قالدیمی ای گوکل هوس؟ ایتمه عبثله اشتغال

نفخهٔ یار ایمش صبا، پردهٔ نازدر هوا،

بردم افتراق یوق، جمله ترانهٔ وصال

معترفم که «آصف»م، نرده فقط بیلیرمیسك؟

محبس لایزالده، بی سر وپا وبی نوال.

فلاکتدن عبارت ماجرا، آتی ایسه مهمل
نی پیر ایلدی اندیشهٔ ماضی ومستقبل
ایدر مجنونی عاقل . عاقلی مجنون گبی تصویر
شو اوراق حوادثدن شعور اولمقده در مختل
حضور قلب، طرد ماسوا مقصود رمز امّا
زمان یوق محو واثباته اجل غایتله مستعجل
شو تفریق وتفرق جمله امر اعتباریدر
مساوی یوقسه هپ ظاهرله باطن آخر واوّل
اوزاتدقجه اوزاتدك بحث زلف دلبری «آصف»
هزار احسنت تحریر ایلدك تلخیصه بر اطول

« میر علی شیر نوائی‌نك غزلنك ترجمه‌سی »

ایلك فراقی ایله گوز یاشم روانی دگل؛
بو گوزلرمدن آقان قطره، قطره‌قانی دگل؛

جهان و جان حذر ایتسه نه عیب غمزه كدن
بلای جانی دكل؟ آفت جهانی دكل؟

گوكل كه لانه آرار گلشنكده صورمازسك
غریب قوشی دگل؛ زار و ناتوانی دگل؛

نیچون پیاله‌یی سرشار صونمدك ساقی؟
خمار میكده‌دن حالتم یمانی دكل؟

سر « نوائی » محزونه سایه صالماز یار
غبار رهی دگل؛ خاك آستانی دگل؛

گوجدر الم فرقت جانانه تحمّل
ایلرمی وجود آتش سوزانه تحمّل؟

کسدیرمه یولی راه عدمدر بو وجودك
ممکن اوله ماز عشق ایله هجرانه تحمّل

جان ویرمه‌ده یز جنّت اعلالره امّا
ایتمز ینه دل منّت دربانه تحمّل

چکدم دل پر خواهشی بازار فلکدن
غالی دوشیور ذلّت وخسرانه تحمّل

«آصف» گبی خوار اولسه‌ده ایتمز ینه اصلا
انسان اولان اوضاع لئیمانه تحمّل

——— ⁂ ———

نه دینسه حالت هجرانی تصویر ایلمك مشکل
شب دیجوری سوز شاله تنویر ایلمك مشکل

نه رتبه آه واه ایتسه لك ده اول شاه التفات ایتمز
فقیرك حالی مستغنی به تأثیر ایلمك مشکل

نه یاپسه‌م عجز حالمدر بکا بر پردهٔ حائل
بو درد جانخراش دهره تدبیر ایلمك مشکل

حساب ایتدم، کتاب ایتدم، نهایت بویله حل ایتدم
ید قدرت نه طرح ایلرسه تکثیر ایلمك مشکل

نه در بو گردش عالم مسبّب کیم، نه در اسباب؛
نه بر قسونلی رؤیامش که تعبیر ایلمك مشکل

قولای ظن ایتمه ادراك مآل خلقتی «آصف»
معقددر کتاب کون تفسیر ایلمك مشکل

———

هانکیسیله ائتلاف ایتسون گوکل غم بردکل
هانکیسندن اجتناب ایتسون دمن سم بردکل

عندلیبك حقی وار معتاد فریاد اولمه‌دن
گللری تحریك ایدن باد دمادم بر دکل

گاه زلفك گاه چشمکدر دیدم آشوب دل
بر جهان کثرته دوشدم که مبهم بر دکل

ای مساوات ایستین عالمده ایت قطع امید
اوّل وآخر بر اما حال وهردم بر دکل

ناله‌لر آه وفغانلر بربرین تعقیب ایدر
نیلسون بیچاره «آصف» یأس وماتم بردکل

اولمق ایسترسه‌ك اكر آزادهٔ قید ملال
قیدك اولسون هر دم و كار كده قید اعتدال

بر الهی نشئه وار بزم خیال روحده
كاه اولور نور جمال ایلر تجلّی، كه جلال

بر یدِ ذی قدرتك كردن ـ اسیر قهری یز
شویله طورسون بن دیمك بنلك خیال ایتمك محال

بیلمدم، بیلمم نه صورت وار ورای پرده‌ده
شمدیلك مشهودمز طفلانه بر لعب وخیال

صرف ذهن ایتمك بنای عالمه «آصف» عبث
دینلمز اولمازسه معنیٔ ماضی واستقبال وحال

نایدن استعاره ایلیورم
سینه‌می پاره پاره ایلیورم
ناصل ایتمز گوکل قوشی خلجان
یاره مکتوب اطاره ایلیورم
اوپری روگورونمیور گوزومه
گیجه‌لر استخاره ایلیورم
آغلارم یاره قارشوبن کیمه نه !..
شکوه‌می شهر یاره ایلیورم
تنده مستأجرم فقط آنی بن
روزگاره اجاره ایلیورم
یته «آصف» بوگون سلیمانم
آه وشکوامی یاره ایلیورم

سه ویله دلربانه در ؟ بیلهمم
بو قدر ابتلا نه در ؟ بیلهمم
صیغمیور فکره اوّل وآخر
ابتدا ، انتها نه در ؟ بیلهمم
بیلیرم گرچه بزم وصلی فقط
صورت ماجرا نه در؟ بیلهمم
هر طرف چونکه منتهیٔ بقا
سدرة المنتها نه در ؟ بیلهمم
بیلمدم کندی جسممی «آصف»
روحپرورمی ؟ یا نه در ؟ بیلهمم

ماجرای شب هجرانکی تقریر ایده‌مم
بکا بر روز قیامتدر او تعبیر ایده‌مم
صاتلی سوزلرله بنی بیك پاشا قربان ایتدك
سنی تکبیرده اولسه‌م بیله تقصیر ایده‌مم
بنی سندن آییران طالع ناسازمدر
بیلیرم دردمی امّا آکا تدبیر ایده‌مم
طوتوشور دستهٔ اوراق قلم دستمده
روز وشب یاندیغم آتشلری تحریر ایده‌مم
«آصف» الویرسه‌ده دنیاسنی اطماع ایده‌مز
باغلدم رختمی بن عزمی تأخیر ایده‌مم

﴿ نظيره ﴾

روحانيان ايله سيران ايتمك ايسترم
حشو وجودى روح روان ايتمك ايسترم
بار گران جسمى قالدير سپهريكه
خاك اولمق ايستمم طيران ايتمك ايسترم
اى چرخ بى درنك گريبانمى بيراق
بن كندى كندمه دوران ايتمك ايسترم
خلوت ـ گزين وحدت اولوب مهر وماهسز
طىّ مراحل ملوان ايتمك ايسترم
ياد ايلدكجه نشئهٔ جاويدى آغلرم
بحر محيطده فيضان ايتمك ايسترم
پروانه وش زبانهٔ نار درونى بن
بال و پرمله صانكه نهان ايتمك ايسترم

باقدجقه چشمنه قورانم تهی دکل
معشوقی عاشقه نگران ایتمك ایسترم

گوردجکه سینه ـ سوز اولورم نور وجهکی
خورشیده قارشو بر لمعان ایتمك ایسترم

«آصف» نقوش خامهٔ حکمت ـ نگاری بن
دیباجهٔ بدیع وبیان ایتمك ایسترم

گوکل نه وقته قدر؛ بونده آه واه ایدهلم
بو ملکدن گوچهلم بشقه یر پناه ایدهلم
تنزّه ایلمیور عالم فناده وجود
بقا دیارینی ای روح جلوه ـ گاه ایدهلم
یتر مقیّد آمال عالم اولدیغمز
براز ده عالم لاقیدده زفاه ایدهلم

معاملات فلكدن فتور گلدی دله

حساب عمری کسوب رجعت آله ایده‌لم

مکوّنات وشئونات ! چیقدی ظلّ وسراب

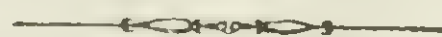
نفیر یوفی چکوب بزده عزم راه ایده‌لم

شکاره چیقمش ایدك، بز مگر شکار ایمشز

اورولدی سینهٔ مجروح صولك بر آه ایده‌لم

گلیر بو خاکده هر سوره بر عزا «آصف»

یتیشدی غفلتمز غیرے انتباه ایده‌لم

اکسیر غنایی، در میخانه‌ده بولدم

اسرار حیاتی، لب پیمانه ده بولدم

بیك رنك ایله آلوده احبّای زمانه !

یکرنکیٔ طبعی، ینه بیگانه ده بولدم

هپ سوزده در آثار کمالات وکرامات
ارکانِ رجالی بتون افسانه ده بولدم
گوردم عقلایی متحیّر، متفکّر
آسایش بالی، دل دیوانه ده بولدم
نطع فلکك، فرزیمی وار؟ مثل پیاده
اندیشهٔ ماتی، دل شاهانه ده بولدم
آتشلره دوشمکده اولان ذوق وصفایی؛
بر سنده گوکل، بر دخی، پروانه ده بولدم
سیر ایتمده یم بارقهٔ حقّی گوکلده
باق حالته! گنجینه یی، ویرانه ده بولدم
گوز طویمیور «آصف» فلکك مزرعه سنده
الك طوقلری، قید الم دانه ده بولدم

﴿ لالی پاشازاده رفعت بك مرحومه نظیره ﴾

عالمده شمس تابان اولدیغم دمدر بودم
ذرّه یم امّا جهانبان اولدیغم دمدر بودم

رغبتم یوق چلك فلك گردونهٔ اقبالکی
هر املدن روی ـ گردان اولدیغم دمدر بودم

آهلر ، تیلرزه لر ، واجب سزه ای جسم وجان
بیوفا برپاره قربان اولدیغم دمدر بودم

هر هوا یکسونه در ای مطرب ساقی ـ ادا
بیلدیگك قیل غرق عمّان اولدیغم دمدر بودم

ایلدم محکوم دیوان عدم موجودی هپ
عالمه «آصف» سلیمان اولدیغم دمدر بودم

دمبدم حسن جمال یاری تقریر ایلرم

ما سوا بیلمم کتاب اللّهی تفسیر ایلرم

اویله گردنداده در بسملگه عشقکده دل

تیغ جورك قانمی دوکدکجه تکبیر ایلرم

چوقیدر؛ مانئ بی ماند دیمش فکرمه:

آنده: دیدارك گبی بر لوحه تصویر ایلرم

عارضك اولدقچه ای مه گوکلمك آیینه‌سی

لیلهٔ هجرانی بیك صورتله تنویر ایلرم

بن سلیمان خیالم «آصف» مدر عقل کل

انس وجنی خاتم نظمله تسخیر ایلرم

آشفته ـ کام نشوهٔ صهبای بیغشم
مستم، ولیك: لب بلب یار دلکشم
فریاد عاشقانه‌می عفو ایلمزمی یار ؟
بر عندلیب گلبن خاطر ـ مشوّشم
بن اویله سر نهادهٔ تیغ توکلم
اولدورسه‌لرده کیمسه ایله یوق کشا کشم
دارولر ای طبیب فلك قالدی بی اثر
گوندن گونه فزون اولیور دلده آتشم
بر جلوهٔ قدرمیدر ؟« آصف » نه‌در بکا
آتش کسیلدی گلشن دولتده مفرشم

هوای عشقك ایله آسمانه دکدی سرم
فقط : فراقك ایله چاه دوزخ اولدی یرم
ترانه‌ـ خانهٔ سینه‌مده یوق نوای سوا
بقای عمرك ایچوندر دعای هر سحرم
قپاندی کلبـهٔ تاریك انزوایه کوکل
طوتوشـه ارض ومه وآفتاب بخبرم
فلك براقمدی مرغ دلمده یوقسـه توان
اوچاردم آه بودم کوبکه ؛ اولیدی پرم :
زمانه دردوغمندن ؛ صاراردی نخل وجود
هبوب بادستمدن دوکولدی برك وبرم
نفس ، نفس سونیور شمعهٔ امید حیات
خبرویرك اوطبیب شهیره محتضرم
بوخسته سندن اگر ایلدیسه قطع امید ؛
بنم ده وار عدم‌ـ آباده نیت سفرم

ایدیدی ! بزمزی آه ودلربا تشریف
اولوردی بر بر ینه غبطه ـ کش پیاله‌لرم !..
ندیم بزمی ایدم بن ده «آصف» اول یارك
اگرچه : عالم فرقتده شمدی دربدرم
صورارسه عاشق شوریده سین او شوخ جهان
جمال وجلوه سنه هردم انتظار ایدرم

لیلهٔ هجرانی، اذکارکله احیا ایلرم
هر نفس، احیای آیین مسیحا ایلرم

نور دیدارك، گوزومدن صاقلرم جانم گبی
سینه‌می مرآت نور النّور مولا ایلرم

بن کیمم. دلدار کیم، غواص بحر عشق کیم؛
جسم وجان چوبدن أخس بن عزم دریا ایلرم

بی جهت. بی رنك، فتّان جهان اولدیسه یار
بن ده ترك عالم سرّا وضرّا ایلرم

جان فدا ایتمکده در «آصف» اگر ایتسه‌ك قبول
اول زمان سیرایت نصل برعید اضحا ایلرم

اولسه مرده ایتمم قیل وقال، بن دردمك دلخونی یم .
هیچ ایتمه استفسار حال، بن حالمك ممنونی یم .

گوردم جهان مردمکزا، عالمده راحت خولیا،
طاغلرده ایتدم انزوا، بر حقه جان مدیونی یم .

گلبرك سینه م صولمدی، پیمانه اما طولمدی،
افسانه یازدم اولمدی، محزونلرك محزونی یم .

اندوه غم خلقتده وار، چکملك بونی قسمتده وار،
راحت بکا محنتده وار، بن بختمك وارونی یم .

کهساره باقدم پروقار، مهتابی گوردم داغدار،
بونلرله گوکلم همعیار، لیلالرك مجنونی یم .

انسانه مسرجدر فلك، بیهوده در سعی ایلمك،
هپ برهوادر مامللك، «آصف» بقا مفتونی یم .

﴿ تفعيرده استفاضه ﴾

شام غریبان اولدی گل، ای کامران بزم جم،
مرآت خاطر پرکسل، گل کیم گیده دلدن الم.

نور جمالك منجلی، هر کسده بریوزدن جلی،
مستغرقکدر هر ولی، مستصحبکدر محترم.

بی کیفسك جوهر گبی، کیف جهانسك زر گبی،
آچمقده سك گللر گبی، مشرق بمشرق دمبدم.

سنسك او برق کائنات، بانئ مبنای حیات،
بادئ دهیای ممات، سرباز هستی وعدم.

سنسك اوروح معنوی، وجه سمانك پرتوی،
باقی وفانی رهروی، خیمه‌ك طولو خیل وحشم.

مینالرك اکسیریسك، چرخ اثیرك شیریسك،
پیر مغانك پیریسك، سندن سینر: اردوی غم.

نامك سنك صهبامیدر؟ صهبا دكل عذرامیدر؟
عاشقلرك زیبامیدر؟ ای محرم بیت الحرم!...
سن روح هر ملت میسك؟ سیاح بی کلفت میسك؟
یا آفت خلقت میسك؟ حکمکده‌در روم وعجم.
صهبا دکلسك یارسك، بر بلبل گلزارسك؛
زاهدلره اغیارسك، عارفلره بر غنجه فم.
آمالمك اجمالیسك، گلشنلرك سلسالیسك.
پیمانه‌نك اقبالیسك، پاکیزه‌دم، صاحب قدم.
مرآت رویك سینه‌در، روی دلك آیینه‌در؛
عشقمك فقط بیلم نه‌در! بیلسه‌م‌ده افشا ایلمم.
ای حسن وعشق دلربا، «آصف» سزه اولسون فدا!
سز بریکا، جان بریکا، اقبالکزدر ملتزم.

سنه ١٢٩٩

ینه مغبون شدهٔ طبع هوسکار اولدم
دولت وعزّت امیدایله ایکن خوار اولدم

رنك زلف سیهی زیب وفر چشم اوله لی
گیجه لر مضطرب عقدهٔ دشوار اولدم

دشت غربتده نصل سینه ـ شکاف اولمیه یم؟
قالدی پاسے امله گیت گیده بیمار اولدم

لب دلدار دن ایتدکجه بن امید دوا
دردی سیر ایله که بیك درده گرفتار اولدم

یوز چویردم بوستم جای فنادن «آصف»
جبهه ـ فرسای در احمد مختار اولدم

سنه ١٣٠١

فلك هانی او زمانلرکه کامرانك ایدم ؛
صفای بال ایله محسود آسمانك ایدم ؟..
دکلدی جسم نزارم ئه‌اکده زار وزبون
قوی وجود وقوی بخت قهرمانك ایدم
دکلدی جام نشاط آورمده بویله تهی
شراب ناب ایله سرکرم وسرکرانك ایدم
دکل ایدم بوقدر انزوا کزین ملال
کمال شوق ایله سیّاح نوجوانك ایدم
صدا ویرردی بیابان عشق آهم ایله
غریب عاشق دیدار دلستانك ایدم
کلیرمی یادیکه هیچ ای نهال طور جمال ؟
کلیم ناطقه پرداز الامانك ایدم
کچن صفای دل «آصف» فسانه اولدی بتون
هانی اودم که صفا بخش جسم وجانك ایدم

سنه ۱۳۰۳

گوندن گونه شدت بولیور یأس وفتورم
دنیاده بنم قالمدی آرام وحضورم

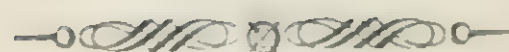
جسممده قفسبند اسارت اولەلی روح
صد حیف که جانانهٔ حریته دورم

محکوم جزای ابدی‌یم بو جهانده
بیلمم نه ایدی؟ نشئهٔ اولادده قصورم

عفو ایت بنی پیمانه‌کش هردم ایسه‌م ده
آلام پیاپی ایله بی عقل وشعورم

فریادمی «آصف» ناصل ایتمم متعالی
ماتم ایدیور گلدیگنه اسکی سرورم

سنه ١٣٠٠

اندوه غمله گچدی زمانم

لکن توکندی تاب وتوانم

آهو گوزنده قالدی گوزوم آه

صحراسی غمده پر شمعانم

باق درده گوز گورونجه اویاری

قلبمده آرتیور خلجانم

گورسه‌مده گورمسه‌مده جانان

جاندن گوکلدن ادعیه خوانم

شادی حرامدر بکا «آصف»

مهجور بزم شوخ جهانم

مفعول وفاعلات وفعولن

محزون ایدم سحرگاه خوش بر نوا ایشتدم
بستر ده آه ایدردم بر صوت پا ایشتدم

باقدم که گلشنمده بر بلبل وفاکار
گلدم دییور دمادم گویا صلا ایشتدم

بیلدم که روزگارك وار ساعت وفاسی
اول ساعتندن ایشته بن بر صدا ایشتدم

گلمش پری نژادم رفع ایلدم بر آواز
بر بیوفا دهندن زیرا وفا ایشتدم

چشمان شوخی آهو، درد درونه دارو،
عالی نظر ملك خو، کوردم گدا ایشتدم

خوش لهجه سیمتندر، غایتله شوخ وشندر،
وصفنده بویله بر چوق، صوت ثنا ایشتدم

اول شوخ زهره طلعت، «آصف» آنك فداسی
یوقدر دیو مثالی گوکدن ندا ایشتدم

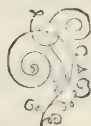
آتش عشق ایله سوزان اولوب ألدن گیتدم
حاصلی خاك ایله یکسان اولوب ألدن گیتدم

آغلیه آغلیه گلدم أیا غمله بزمه
عاقبت غرقهٔ عمّان اولوب ألدن گیتدم

چوزه‌لی زلفکی سن بویله جهانه قارشو
بن تمامیله پریشان اولوب ألدن گیتدم

وادیٔ غربته دوشدم نه آرار وار نه صورار
آه دلخستهٔ هجران اولوب ألدن گیتدم

بسمله یله گوزومی باغلدیلر باق «آصف»
بر نگاه اوغرینه قربان اولوب ألدن گیتدم

جهانك يوز چويردم آفتاب وماهتابندن
قماشدى گوزلرم تابنده رولر آب وتابندن

گوكل بر عالم مطلقده پرواز ايستر اولمشدر
اوصاندم عالم قيدك حسابندن، كتابندن

جهان اضغاث واحلام اولديغنده قالمدى شبهه م
عياناً آكلادم بيدار اولنجه ديده خوابندن

عوارضدن تجرّد محض دولتدر بو عالمده
نه صورت گوسترر مرآت آچيلمازسه نقابندن

نه رتبه عندليب اولسه‌ك ده «آصف» ناله كار ايتمز
گورونمز روى دلبر گل گبى اولمشدر حجابندن

سینه‌لر بر آتش حسرتله سوزاندر بتون
دیده‌لر بر فرقت دلبرله گریاندر بتون

هم یانار سینه‌م، هم آغلر گوزلرم بیلدم که آه
آب و آتشلر برستشکار یزداندر بتون

دست جور کندن فلك بیهوده فریاد ایلمم
یاقدیغك بیت دلمده صبر و ساماندر بتون

بر باقارسه‌لك گردش ناساز چرخ عالمه
روز و شب خاطرپرست هر ائیماندر بتون

یار و اغیاری، گل و خاری مساوات اوزره گور
عندلیب عشق ایسه‌لك عالم گلستاندر بتون

دیولر هنگامه‌گیر اولمش نه غم «آصف» سکا
قوت الظهرك مطایای سلیماندر بتون

زهی ملاحت صورت، زهی طراوت تن
نه در بو لهجهٔ پاك ای نگار سیم - بدن
کمال شهرتی آفاق طوتدی کوزلرینك
اسیرگه سنی همان الله کم نظرلردن
ناصل فراقکه صبر ایلسه‌م او بنجه محال
تنمده روح یراتمش سنی بنی یاراداں
بنم حیات وجودم سنکله قائمدر
سن اولمینجه بکا ترك جان اولور اهون
آچیلسه گل گبی گلشنده روی خندانك
گوکل ده بلبل اولورمبتلای محنت ایکن

آتشکده یم بن چکیلك دارودر مدن
کانون دلم یانمه‌ده قورقوك شرر مدن
گلزار حیاتم اوقدر اولدی که برباد
محصول ندامت دوکیلور هر شجر مدن
جنت بیله زندان بلادر بکا سنسز
گر قورقسه قیامت خبرم یوق کدر مدن
فرزانه ادا بر صفحهٔ نطع خیالم
شاه اولسه‌ده خصمم چکنیر حمله لر مدن
جمع ایلدم «آصف» بوگون اضداد جهانی
وولقان فوران ایتمه‌ده در کالك ترمدن

—•—

خراب آبادلر ویرانه لر معمور اولور برگون
بنالر جسمز الر خاك ایله مستور اولور برگون
نه ممكن نالهٔ ماتم همیشه دلخراش اولسون
بو عشرتكهده البت عیش ونوش سور اولور برگون
دونه كدر عالم دوار طورماز بر قرار اوزره
گورورسك چهرهٔ محزونكز مسرور اولور برگون
نه رتبه ظلمت آباد اولسه آفاق اولمز نومید
بزمده مشرق اقبالمز پرنور اولور برگون
باقلماز ابتدای نشأته انجامدر مطلوب
بیلنمز شیوهٔ طالع، گدا فغفور اولور برگون
كریم ودلنواز اول مال وملكه اعتماد اتمه
سلیمان اولسه «آصف» سلطنتدن دور اولور برگون

دور اولدی گوکل وصالکزدن
دور اولمدی اول خیالکزدن

عکس ایتمه‌ده نور لایزالی
مرآت دله جمالکزدن

آیینۀ سینه اولدی مغبر
بالله بو انفعالکزدن

عشاق وفا ـ شعاری تکدیر
لایقمی سزك کمالکزدن ؟

بکلرمیسکز ؟ زمانه رسمك
« آصف ». گبی پایمالکزدن

خاكِ قدم یاره سجود ایلدیكمدن
سركش دكلم عرشه صعود ایلدیكمدن

جسم وتنی جانانه فدا ایلدم اما
وار اولدی كوكل محو وجود ایلدیكمدن

بر كاكله باغلانمادر آیینِ یكانه‌م
آزاده سرم ترك قیود ایلدیكمدن

آه ایلیورم آه! بو ویرانه ده حالا
معموره‌ده بر كره سرود ایلدیكمدن

كم كشتهٔ دور فلك اولسه‌م بیله «آصف»
فانی دكلم كونه ورود ایلدیكمدن

عقدهٔ دل ، بسته ، زلف یار پریشان
باغ پریشان وگلعذار پریشان

چیقمیور آهنك وصله پردهسی عشقك
ذهن پریشان وساز کار پریشان

ناطقه ـ پرداز وقت اولان بونی دیرمش
نشئهکه باقسن بوروزگار پریشان

پیرمغان مستترنگار ایسه غائب
میکده غمین ومیگسار پریشان

صحنهٔ عالم غریب صحنه دکلمی ؟
بونده گدازار ، بختیار پریشان

وارمی جواب «آصف» نده دیرسه سلیمان؟
مضبطه ممهور ایمش قرار پریشان

مفتعلن فاعلن فعول وفعولن

دنیاده بنجه قالمدی بر شوق وآرزو
یوکسلدی مرغ جازایده‌مم خاکه سرفرو
فانی حیات ایچون تلفات ایتمه‌مك گرك
دوکمم نه روز گاره، نه سلطانه آبرو
بر قطره ایستدم لب دریاده سهو ایدوب
دریا چکیلدی قالدی ألمده تهی سبو
گوردم که بیوفا فلك ایتدم انزوا
اولدم جهانده هم عصبی همده تندخو
نازایلیور درودینه «آصف» نگاروش
ایتدکجه جان ودل ملك الموتی جستجو

بز ایلدجه فغان لشکر غمه قارشو

فلك آلای گچیر بر خلق عالمه قارشو

سنك فتادهٔ مژگان بی اما نکدر

اوزاتمه تیغکی مجروح سینه‌مه قارشو

فغانلرم نفحات اخیره در کرم ایت

تغلب ایلمه دلخسته آدمه قارشو

پر آتش اولسه ده گوکلم شکایت ایتمم بن

ایچین ایچین یانارم آه اوگنمه قارشو

نچین گوزللر ایله «آصف» الفت ایلرسك

گوکل سپرمی بلایاسی مبرمه قارشو ؛

گتور ساقی ، گتور بر جام مملو
کرم قیل یوقسه صهبا بر قدح صو
طریق عشق اوزوندر بز خرابز
بزمله مستلر زانو بزانو
بودوران بلانك دشتی بیحد
اباالب شیرنر ، آهو وتیهو
گوکل علامهٔ علم معانی
خطیب منطق - آراداستان گو

نه دیرسك بویله یازمش کلك «آصف»
بو عالم هم ملکرو ، هم دنی خو

دوشدم هزار کرّه اوپای خجسته‌یه
بر اذن بوسه ویرمدی بن دلشکسته‌یه

دنیا گوزیله بر دها گورمك اوغمزه‌یی
یارب میسر اوله‌جقمی؟ بو خسته‌یه

بر اویله ضعف کلدی که تعریفیدر محال!
دارولر آلمه‌دن تن شکسته، بسته‌یه

بر مهوشك جماله پروانه در خیال
هپ یازدیغم بودر ورق دسته دسته‌یه

ضبط ایلمز سمند حیاتی بو کهنه تن
«آصف» نه اعتبار!... مهار کسسته‌یه

گوكل بر آفت دورانه مبتلامی یَنه :
بلای عشق ومحبتله آشنامی یَنه؟

بو شب شعاع قمر آفتابه رشك انداز
گزن شو ذورق ایچنده اومه لقامی یَنه ؟

سواحلك یوزی روشن، بحار، نور غریق
شو پر صفا گورینن بزم بی وفامی یَنه ؟

شراب ناب ایله اولماز نشاط عشق ادراك
گوكل ایدن سنی سرمست او دلربامی یَنه ؟

بو گفتگوی محبت تهی دكل « آصف »
سفینهٔ غزلك باد بانكشامی یَنه ؟

ایستم برصو فلکدن سینه سوزان اولسه‌ده
اشك چشمم سوندورر گوکلمده وولقان اولسه‌ده

واپسیندر بو نفس، أل چك علاجمدن طبیب
چاره ـ جویانی عبثدر موته لقمان اولسه‌ده

هر طبیعت، کندی احوال خصالن گوسترر
فیض حق، بالفرض هر مشربده ـ یکسان اولسه‌ده

باغ دهر بیوفادن قصدم ایتمکدر فرار
ایستمم آب وهواسی دردە درمان اولسه‌ده

سایهٔ زلفنده مرغ جان اولور آسوده بال
بادصرصردن قفس «آصف» پریشان اولسه‌ده

گتور ای باد! گتور شمّهٔ مشام جانه
زلف دلبر طرفندن أسیویر یارانه

عشق، سلطان سرا پردهٔ غیب ایتدی بنی
مالکم، بیلمدیگم دبدبه و دیوانه

فرقتك، سینه‌می سیراب سموم ایتمشدر
قانمشم بخت بدمدن گله‌جك احسانه

هانی؟ آغوش بآغوش گچن دملرمز
هانی؟ برلکده عزیمتلریمز بستانه

هیچ گلمزمی او گون یادیکه؟ ای ساعدی سیم!
دستمال ایتمش ایدك: کسوه‌کی بن گریانه

بشی شش اویناددم امّا ینه نرّاد فلك
بندی مارس ایتدی بنی زور ایله استادانه

گندم جودینی ایل یوتمه‌ده خرمن خرمن
دهر دون چوق گوریور شمدی بزه بر دانه

قدّمی بارگرانقدر حیات ایتدی دوتا
زور ایمش دولتی‌ده، نکبتی‌ده انسانه
نظر کدن دوشه‌لی «آصف» گریان ای شوخ
دوشدی فرض ایت آنی بر ساحلی یوق عمّانه

﴿ نابی‌یه نظیره ﴾

نشاط خاطر پر دردو پر غم قنده، بن قنده
حزان آلود یأسم طبع خرّم قنده، بن قنده
او اوج آسمان نازده، بن چاه حیرتده
ناصلی آه ایتمیم! .. اول ماه عالم قنده، بن قنده
او بذل مال ایله مشهوردر بن جان فداسیله
طریق جودده، سیر ایله خاتم قنده، بن قنده

بیابان محبت ، پر خطر زانوی دل بیتاب
محاط مشکلاتم آه او کانم قنده ، بن قنده
کیم آرار کیم صورار ، آصف ، دل غمکین و محزونی
شو بیکسلك دمنده یار و همدم قنده ، بن قنده

مدد ـ بخشای خلق اول حقدن استمداد لازمسه
گوکل یاپ کندی گوکلن ایلمك آباد لازمسه
وجود خلق ، کافیدر اولو الابصار تدقیقه
وجود حقّه ، استدلال و استشهاد لازمسه
قولای گلمز کنار بزم وصله شاهد آمال
« چالیشمق آدمه الزمدر استعداد لازمسه »
کتاب عالمك هر حرفی مأخذ اکده کافیدر
جهاندارانه بر قانون عدل و داد لازمسه

ایدر داروی سمناك اطبّا عین تأثیری
سیاستگاه دهرە، گیزلی بر جلاد لازمسه

برای حفظ حیثیّت سکوت اولادر البتّه
اگر الجای وقت وحال ایله فریاد لازمسه

نیچین امر ایلدك یارب ؟ جهانه عدل واحسانی
تصلّفگاه دهره مطلق استبداد لازمسه

او شوخ دلفکارك ایشته فتّان چشم آهوسی
همالر ، شیر دللر، صیدینه ، صیّاد لازمسه

سزادر کلك شوخم همده محمود الخصائلدر
عروس دلکش معنایه بر داماد لازمسه

ای چشم مست یار ! اخطابکمی وارینه ؟
عشاق داغکاره عتابکمی وارینه ؟

ابروی مهوشك ینه پر عشوه ، پر سلاح
عرض نیازه ، رد جوابکمی وارینه ؟

رخسارشعله — پاشکی اورتمشمی کاکلك ؟
اخفایه ماهتابی سحابکمی وارینه ؟

ای عشق !.. ایتدیکك بکا کافی دکلمیدر ؟
بن اختیاره ، تازه عذابکمی وارینه ؟

ای شهسوار !.. جنبش رخشك تهی دکل
ارباب عشقه رسم رکابکمی وارینه ؟

زلفکله اوینامق نه دن ای شوخ نو ظهور ؟
تدریس عشقه ألده کتابکمی وارینه ؟

« آصف » نیچیندر ایلممك دهره سرفرو ؟
محتاج ایکن علوّ جنابکمی وارینه ؟

حکم اولندم اوگون که هجرانه
در عقب جان آتیلدی زندانه
سن وداع ایتمدك بو عاشقکه
جان وداع ایتدی جسم سوزانه
عاشق چشم شوخکم کرم ایت
بر نگاه ایت شو چشم گریانه
بکا حسرت حیاتی ایتدی حرام
اولدی پرخون ألمده پیمانه

بسته دلخواهکه حیات ومماته
منتظر « آصف » امر وفرمانه

قضا، حدودمی تعیین ایدر روانمزه :..
بیلیرمی وسعتنی گیرمه‌یه‌ن جهانمزه؟

جهانه صیغمایان اسرار عشق، صیغمشدر
هزار پاره اولان برکوچوك جنانمزه

عبیر طرهٔ دلدار نافه — ریز اوله‌لی
یتشدی بوی حقیقت مشام جانمزه

فدای جان ایدرك آلدق افتخار ایده رز !...
نشان عشق دینیر داغ خونفشانمزه

بوتن گیدزسه‌ده «آصف» جهانده باقیدر
فنارسیده میدر؟ جسم جاودانمزه

التفاتك جان ویرر امّا: نه کلفت چشمکه؟
بز قدیمی کشتکانز ویرمه زحمت چشمکه!..

جام مرك فرقتی ایچـدم، اَلمـله ساقیـا
عاقبت دیوانه کوکلم کیتدی حسرت چشمکه

خونچکان اولدقجه چشمم، چشمنك؛ دردندن آه!..
پرده ـ ساز اولدی تغافللر نخوت چشمکه

چونکه خون ـ آغشتهٔ تیغ نکاه شوخکم
قالمدی حسن نظر ای بی مروّت چشمکه

کلشن دهری دکل عدن اولسه ده رؤیت محال
اویله تأثیر ایتدی «آصف» خار فرقت چشمکه

سنك زلفك ، بنم گوكلم پريشان اولدی گيتدكجه
نه آفتلر ، نه حالتلر نمايان اولدی گيتدكجه

گوكل سيّار بر گشتی : جهان ، عمّان بی پايان
گوزومدن ، ساحل اميد ، پنهان اولدی گيتدكجه

طريق عشق اوزاندقجه اوزاندی بن هلاك اولدم
گلستانلر ، خيابانلر بيابان اولدی گيتدكجه

نه صبح وشاملر گورمش گچيرمشدر ينه باقی
جبال ذی وقاره ديده حيران اولدی گيتدكجه

همای نازدر ، ناز ايلر امّا يار اولور ديردم
او دولتلو ده «آصف» دن گريزان اولدی گيتدكجه

خوش دوشدی طرّه‌لر رخ جانانك اوستنه
پوشیده قوندی کعبهٔ علیانك اوستنه

قیردی. گچیردی عالمی شاهانه گوزلرك
صوغ دیکدی دردو محنت مژگانك اوستنه

اڭ دكمسون گوڭل قوشنك آشیانیدر
ای شانه قونمه زلف پریشانك اوستنه

گیسوك ایتمك ایچین ازعاج، غالبا
دوشمش مجوهرات!.. گریبانك اوستنه

«آصف» ثنای یارده بلبلمیسك نه‌سك؟
بیك آه وناله، بر گل زیبانك اوستنه

کلبۀ احزانمز دوندی قلندرخانه‌یه
هرچه بادآباد گیردك حلقۀ مستانه‌یه

ذاتاً آرام وقرارم یوق ملامی سیرتم
سن دَدای عشق اولمه آتشزن دل دیوانه‌یه

اوج استغناده بر شهباز عالی ـ همتم
عرض حاجات ایلمم اولسه‌م ده آب ودانه‌یه

مشرق سینه‌م تجلیگاه وجه یاردر
ظلّ نقش ماسوا عکس ایتمز اول آیینه‌یه

سنده بوناز وتغافل بنده بودل وارایکن
چاره‌سز «آصف» دوشر میخانه‌دن میخانه‌یه

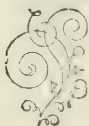
بوقدر اوّلكی صفاجام مصفّاده بیله
قالمامش نشئهٔ همت جم وداراده بیله

عجب آیینهٔ اسرار الهیدر روح
گوسترر کشمکش عالمی رؤیاده بیله

ضربات قدر ای دل سنی البتّه بولور
فرضاً گیرسه‌ك اگر لوحهٔ فولاده بیله

تحت منتده سورونمك ایسه شرط اقبال
ایستمم اویله شرف سایهٔ طوباده بیله

بزکه مولامزی بولدق یورو «آصف» غیری
گوزومز یوق دگل اسماده مسمّاده بیله

اولسه‌ك ده براچم صو ویرن یوق ثوابنه
بیهوده در هوس ، فلكك آب وتابنه
برگونده خانمانی خراب اولدیغن گورور
باب اکابره گووه‌نن انتسابنه
چوق قالمشز بو میكده‌ٔ بی بقاده بز
لكن : تصادف ایلمدك جم جنابنه
هر صورتنده بیك غمی پنهان زمانه‌نك
لعنت صفا سنه ، الم واضطرابنه
صفر الیدز نهایتی صرف اولدی نقد وقت
« آصف » حسابسز گیدیشك باق حسابنه

تنزّل ایلمیور آه او گلعذار بزه
رقابت ایلمسون سویلیك هزار بزه

گوزل گوزل طارانیر بشقه بشقه طرّه لنیر
نه داملر قوریبور ؟ زلف تارومار بزه

نصیبمز لب لعکدن اولمدی مادام
شراب نابده ایچسه‌ك ویرر خمار بزه

گونش یوزوکله گورردك جهانی سن گیتدك
سنکله بر گونی چوق گوردی روز گار بزه

خلاص اولمدیلر گریه‌دن گوزم، گوکلم
میسّر اولمدی «آصف» وصال یار بزه

فلك ! اومهوشی بزدن بورتبه ستر ایتمه
علیل گوزلرمه باقده غیری غدر ایتمه

خدای ذو الکرمك آستانیدر گوکلم
اوجایی ظاهرا ادنا گوروبده جور ایتمه

مسافرم سکا برقاچ گون ای فلك : لطف ایت
یدیردیکك ایکی اوچ لقمه نانی زهر ایتمه

بتون بتون بزی محکوم بخت شوم ایتدك
الهی بس!.. بوقدر اهل فقره مکر ایتمه

بلالرك چوغی «آصف» گوکل یوزوندندر
بتون بتون آنی اسناد قهر دهر ایتمه

خاك وسماده چشم جان، جنبش یاری گورمه‌ده،
جاذبه گیر حسن وآن ، شعله نثاری گورمه‌ده .

طنطنه زیب بیخبر ، هندسه کار پرهنر ،
باصره داربی حذر ، باشقه دیاری گورمه‌ده .

جملهٔ جان خروشـده ، قلزم روح جوشـده ،
شرذمه عیش و نوشده ، پوس کناری گورومه‌ده .
کار فلك نمیله‌در ، قافله‌یك قبیله‌در ،
جمله جهان وسیله‌در ، گوز او نگاری گورمه‌ده .
زار و نزاردر گوکل ، شعبده بازایمش بو گل ،
« آصف » نشئه‌یاب مل ، شمدی خماری گورمه .

گورولمز اولدی اومه ، دیده‌لر بصیر ایسه‌ده
کسیلدی خیر خبر ، گوشلر خبیر ایسـه‌ده
تزلزلات ، خراب ایتدی جلوه گاهمزی
درون دلده اولان نشئه ، بینظیر ایسـه‌ده
فضاـے لایتناهیده جرّ الاحرارز ،
اگرچه گردن دل زلفنه اسیر ایسه‌ده
بزه غنای مشخّص دینورسه لایقدر
غنی ، گوکل گوزومز ، نامنز فقیر ایسه‌ده

تزاید ایتمه‌ده «آصف» غریب مشکللر
بقول‌لم یزلی عسرلو یسیر ایسه‌ده
میسّر اولمیه‌جق چونکه : بزم یاره وصول
بو پرده طورمیه‌لم نامِمز وزیر ایسه‌ده

جور ایدر امّا اومه روح روانمدرینه
صاغ اولسون، وار اولسون طاتلی جانمدرینه
اختلاج واهتزاز چشم دلدن آکلادم
بزمی تشریف ایلین شوخ جهانمدرینه
حسن وآندن لکده کوپ جنوب اولدم فقط :
درد عشقی ، اسکی یار مهربانمدرینه
باقماز امّا : دیدهٔ گریانه اول آهو ـ نگاه
سودیکم ، ساحر بیانم ، نو جوانمدرینه
ناله‌لر، شکوای دللر برگون «آصف» کار ایدر
تسلیت بخشم بنم آه وفغانمدرینه

نظیره

بر بشقه روشله چرخ ، ادوار ـ گذار اولسه
دورنده صفا اولسه ، ذوقنده قرار اولسه
وادیٔ محبّتده ، هیچ اولمسه خمیازه
هر زمره نگار اولسه ، آنلرده شکار اولسه
بر عالم استغنا ، بر گلشن روح ـ افزا ،
مال اولسه ، منال اولسه ، هر کسده مسار اولسه
تکلیف وتکلّفدن ، واز گچسه شو انسانلر
دور اولسه کوچوکلکدن ، افراد ، کبار اولسه
اوغراشمسه وجدانم ، شو طالع لاعبله
بار اولمسه اندیشه‌م ، عقلم بکا یار اولسه
قلب اولسه بتون زرسیم ، هیچ اولمسه بر تقویم
نه شمس وقمر قالسه ، نه لیل ونهار اولسه

لاهوته قدر چیقسه‌م ، مجهوللی حال ایتسه‌م ،
بر یوف بوروسی چالسه‌م ، چالمقده ده کار اولسه

ییگانه ادا « آصف » دور کرهٔ سیّار
بر بشقه‌روشله چرخ ، ادوار ـ گذار اولسه

دملر اول دملر دکل ، عالم او عالم اولسه‌ده
نشئه سزدر سینه‌لر ، دملرده اول دم اولسه‌ده
ملتزم صورت دکل ، سیرتدر ای رسّام عشق
هر مشکَّل آدم اولماز اسمی آدم اولسه‌ده
اوّل وآخر مساویدر ، بو گرد شگاهده ،
وقعه‌لر ، سوزده مقدّم یامؤخر اولسه‌ده
وصلت وفرقت برابردر محبّت اهلنه
جان یاناردور اولسه‌ده ، جانانه محرم اولسه‌ده

سَر ویرد سِر ویرمم « آصف » آتشندن عشقمك
چاه سینه‌م حالت ـ افروز جهنّم اولسه‌ده

عاشقز! جان ویررز كاكل دلدارمزه
حق پرستز! طپارز حضرت غفّارمزه

بر تجلّی ایله ایتدك بزی پروانه مثال
نه فسون ایلدك ای مه دل بیمارمزه

اویله بر جام خرابات ایله مستزكه بوگون
روحمز بار اولیور جسم جفا كارمزه

گیده‌لم باشقه جهانده جولان ایلیه‌لم
تنكدر جوّ فلك اشهب افكاریمزه

بونده آلودهٔ چركاب غم اولدق «آصف»
نه دیمز واقف اولان عالم اسرارمزه

❁ نظیره ❁

دلده؛ استیلای ذات کردکار اندیشه‌سی
سرده؛ سودای سوا، سفلی‌شعار اندیشه‌سی

نرده چشمم، نرده حسنك بر خیال خامدر؟..
رؤیت دیدار، بزم سازوار اندیشه‌سی

شرق وغرب اولماز سکا، سنسك او مهر بی‌زوال
یوق جهان فیضنك لیل ونهار اندیشه‌سی

ابر-پوش اولمشسك اما مهر عالمسك مدام
عالم عشقکده یوقدر انحصار اندیشه‌سی

کوزلرم بزمکده در حضاری اغیار اولسه‌ده
خیره-چشم ایتمز اولوالابصاری خار اندیشه‌سی

منکسر! مرأت، قلبم مطلع یار اولسه ده
ناوك — انداز ستمدر جلوه کار اندیشه‌سی

آفتاب رویِنك، مرصادیدر چشمان تر
هر خیال صبح وشامم، انتظار اندیشه‌سی

چکمیور مرغوله — داران محبت گوکلی
کثرته باقدیرمیور توحید یار اندیشه‌سی

احتساساتم فدای نشئهٔ جاوید اولهـ
روح — بخشادر نکا «آصف» مزار اندیشه‌سی

باق نه حاله قویدی شعر بختیار خامه‌مى
حضرت .... اولمق یکعیار اندیشه‌سی

﴿ نظیره ﴾

بنی هلاك ایدیور، جسم و جان دوشونجه‌سی
غریب بیلمجه‌در، أنس و جان دوشونجه‌سی

باقار باقار طالرم اطلس مفصلنه
وله‌رسان اولیور، آسمان دوشونجه‌سی

باقینجه نا متناهی وجود ایله عدمه
کلال بخش اولیور آسمان دوشونجه‌سی؛

حقایق ملکوتی کیم ایلمش ادراك
عبث دکلمی؟.. دل ناتوان دوشونجه‌سی

ییغین ییغین غم هجران، آلو آلو لمعان،
یاقار ییقار بنی، حکم زمان دوشونجه‌سی

وجود؛ پنجهٔ زور ـ آور قضاده اسیر
زبون ایدر حکمایی جهان دوشونجه‌سی

تخیلمده کی دهشت ، مجالسوز زبان
لسانه گلمزایمش بیدلان دوشونجه سی
دوشوندورر بتون ارباب عقلی روز حساب
ألیم اولور صانیرم امتحان دوشونجه سی
ورم ایدرسنی بر گون نه شبهه در « آصف »
ضعیف مدرکه نك بیگران دوشونجه سی

﴿ نظیره ﴾

صانمه یك خاکیلگم ، سفلی ـ شعار ایلر بنی
نفخهٔ روز ازل ، عالی ـ تبار ایلر بنی
بی سبب ، بر چیده دامان اولمدم آمالدن
روزگاری ، آکلادم بن روزگار ایلر بنی
آرزو بر لفظ بی معنای ناهنجار ایمش
آرزولر سخرهٔ بزم نگار ایلر بنی

ماه وانجم، زینت چرخ برین اولدقجه آه!..
نور ذات کبریا، پروانه وار ایلر بنی

پردهٔ هستی، خیال نیستدر دیده مه
صورت وسیرت، سراپا دلفکار ایلر بنی

غمکسار اهل دل بر گریه‌در، بر احتراق
آب وآتش دیده ـ دوز انتظار ایلر بنی

هانکی بر مرآته باقسه‌م عجز اولور صورتنما
جلوهٔ طالع نه یاپسه‌م؟.. خوار وزار ایلر بنی

آه!.. کیم افتادگان عالمی گوردکجه زار
گردش چرخ ستمگر بی‌قرار ایلر بنی

سنك قبرم بر سکوتی ترجمانـدر بنم
روز حشر ونشره دك شب زنده دار ایلر

پیرو اولدم حضرت استاد ......
ذکر وفکری بویله «آصف» جذبه‌دار ایلر بنی

﴿ نظیره ﴾

محکمه، حضرت بیچون وچرا محکمه‌سی
غیریلر، ظلم وستم، جور وجفا محکمه‌سی

ارتشا ایتمك ایمش، عصرده قانون ونظام
سوزده وار هیئت تمییز وجزا محکمه‌سی

پاره‌در؛ ایش بتیرن عدل وشریعت آرامه
بونی یازمش، قپوسنده وکلا محکمه‌سی

صوصالم، صبر ایده‌لم برگون اولور البته
حق مظلومی چیقارمازمی خدا محکمه‌سی؛

وقفدر؛ ملك اوله‌ماز عرصهٔ پهنای جهان
بویله حکم ایتمش آنی ارض وسما محکمه‌سی

مرتکبلر نه قدر جمع نقود ایلسه‌لر
رد ایدر اهلنه قسّام قضا محکمه‌سی

کیمه فریاد ایده‌یم «آصف» دیار اولمدی یار؛
نرده‌در؟ عالم فانیده وفا محکمه‌سی

وارميدر سينهٔ صافم كبى سردن كچدى ؛
دشت سودا كبى برجاى خطردن كچدى

كورمدم مهر و وفا بحثنه دائر تفصيل
نظريات فلك جمله نظردن كچدى

جام اقبالكى وير طالبنه اى جمشيد
سينه چوقدن اوصولردن، اومردن كچدى

اوكچن بار كران غم جانان نه ايدى ؛
كچدى امّا او بلا نره لردن كچدى

اونه‌لى رابطه ـ بندل دلدار « آصف »
بو سبتون دغدغهٔ تاج وكمردن كچدى

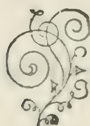
مهر عالمسوز حسنك آفت آفاق ایدی
آب و تاب عارضك آیینۂ عشّاق ایدی

بویله بر ویرانه تصویر ایلمزدی لوح روح
سینه معمور الجوانب، یارپر اشواق ایدی

بویله بیجا اولمشدم بستۂ دام قیود
جلوه گاه مرغ روحم عالم اطلاق ایدی

هر گونم آرایش افلاك ایدی اول مهر ایله
مشرق انوارمه حور وملك مشتاق ایدی

چیقمامشدی ساحل فرقه‌دل «آصف» هنوز
کارمز عمّان یکرنکیده استغراق ایدی

هوای عشقك ایله ایكلرم رباب گبی
دونر دونر یانارم روز و شب كباب گبی

چه ویر صحائف دورانی بر كتاب گبی
باقیك جهانده هپ ملزم و مجاب گبی

نه دولتنده بقا وار، نه نكبتنده ثبات
گچر بو عالم امكان خیال و خواب گبی

المده جام هلاهل، دلمده داغ فراق
بو حال ایله عدمه نیتّم شتاب گبی

شراب كهنه‌یی پیر مغانی چوق گوردك
جهانده عالم اولورمی دم شباب گبی؟

قارادی چشممز ای مهلقای اوج امیّد
فلكده گون گوردلم بر طوغ آفتاب گبی

بو ملكه كشمكشنده اولورمی پابرجا؟
فلك دینور دونر «آصف» بر آسیاب گبی

بلبل بو نه ؟ فریاد گلستان سکا قالدی
بز بزمه چکیلدك گل خندان سکا قالدی

گوکلم گبی بر سرکش وسرباز جهانسك
ای کوه گوزوم واله وحیران سکا قالدی

دردك نه در ؟ ای سیل شتابان بو نه سرعت ؟
عمرمله رقابتده می ادمان سکا قالدی ؟

بز عمریمزی یأس وملامتله گچیردك
ای دست اجل چاك گریبان سکا قالدی

صحرای خرابات تهیمش ینه «آصف»
سور خامهٔ شبدیزینی میدان سکا قالدی

ابر ایچنده ماه وش ستر ایلمش پرچم سنی
آچ جمالك طرّه‌لردن کیم گوره عالم سنی

گاه زلفك ، گاه حسنك مانع نظّاره‌در
هانکی برجك نجم گیسو داریسك بیلسه‌م سنی؟

صحن بزمکده نه‌در بو سر فرواز آهلر ؟
سجده‌گاه مذهب رندانمی ایتمش جم سنی ؟

بر فدایی عاشقم بردر غم وشادی بکا
سودیکم صاغ اول قیامت قوپسه ترك ایتم سنی

بر غضنفر شکانه قویمش دل مورانه‌می
عبرت آمیز ایلمش «آصف» هجوم غم سنی

ظلم ایتمه خلقه آصف ذیشان ایسه‌ك دخی
اینجتمه قلب موری سلیمان ایسه‌ك دخی

بیك مور وماره بر گون اولور جسم وجان نصیب
بیك نازوساز ایچنده خرامان ایسه‌ك دخی

بر شام اولور نشئه‌کی تکدیر ایدر افول
طاق فلکده مهر درخشان ایسه‌ك دخی

بر وقت اولورکه طلعتك آفت پذیر اولور
برمه جمال دلبر دوران ایسه‌ك دخی

جسبان اولان کمال متانت ، ثباتدر
فقر وفناده خاك ایله یکسان ایسه‌ك دخی

بر بابه گیتمه کیم قپو حقك قپوسیدر
حقسز ایسه‌ك نه فائده سلطان ایسه‌ك دخی

اقبال دولت فلکه اولماز اعتماد
«آصف» وزیر شاه جهانبان ایسه‌ك دخی

عيش وعشرتده در جهان صافی
ایشته گل ، ایشته بلبلان صافی

گلدی ساقیٔ نوبهار صفا
ایچه‌لم بزده بادهٔ صافی

سندن اکسیر احمر ایسته‌یورم
بکا ایسته‌تمه آب ونان صافی

بوس لعلك امید ایدوب گلدم
میه افتاده‌یم اینان صافی

جام سرشاری بندن ایتمه دریغ
«آصف» اولمتمده سرگران صافی

بلبل نهاله قوندی ، اوّل بهار گلدی
سنبل پیاله صوندی ، ساقیٔ زار گلدی

گللر تبسم ایتدی ، قوشلر ترنم ایتدی
مغموم روزگاره روی مسار گلدی

آهنگه باشلاسون جان ، گل گلستانه قارشو
فصل فرحفزادن صوت هزار گلدی

مبهوت ایکن دهانم ، بدأ ایلیور فغانم ،
بیماره باق طبیبم ، بر اقتدار گلدی

پیمانه آتش افشان ، رخساره‌لر فروزان
ایتمزمی یم بن افغان ؟ وجد خمار گلدی

صف صف چیچکلر آچمش ، قوشلر سلامه طورمش .
باقدم که کوهساره ، اول شهسوار گلدی

بیلمم نیچین بو دوران « آصف » ثباتسزدر ؟
گاهی دینور زمستان ، گاهی بهار گلدی .

یارب نه در هزارك گلشنده كی نواسی؛
گوكلم كبی اوزارك وارمی بر ابتلاسی؛
گه ذوق، گاه شورش هردمده بر نمایش
رشك ـ آور فلكدر دلخانه مك هواسی
دیدار یاره قارشو یا حق دیوب ده چاقدم
شوریدگان بزمك اولمازمی اتقاسی ؟
اب ـ تشنه‌یم ازلدن، ساقی گوكل می ایستر
قانون جمده میدر دردِ دلك دواسی ؟
ای مرغ سینه گوش ایت چالمقده كوس رحلت
عزم دیار یار ایت بسدر قفس جزاسی
زلف نگار اوزوندر، سینه‌م وعای خوندر
بر شیره دل زبوندر اولمكدر انتهاسی
«آصف» او چشم فتان بر آفت دل اما
اول كاكل پریشان بو سكوللی باش بلاسی
قیلسون خدا جمالك آیینهٔ تجلاً
ارباب وجد وعشقك دائم بودر دعاسی

تقدیس ایدر گوکل عدمك نام وشانی
چکدیکجه کارگاه وجودك زیانی

تك طورمیور او غمزهٔ بیداد فتنه ـ زاد
خاك ایتمینجه عاشقنك خانمانی

جان چیقمینجه چیقمیه جق عشق سینه‌دن
معشوقك آکلادم سبب امتنانی

آیینه وارده یوق رخ زیبا چه فائده
اسکندر اولسه ایستمم اویله جهانی

اول گلعذار آچیلمدی گیتدی بهارده
گورمك عجب محالمی گوللك زمانی :

قیش قارشیلا قارینجه لره دقت ایلدم
گوردم شو عالمك او کوچك کاردانی

« آصف » خطیب آئینه خوان جمالدر
نطقی طوتولسه قلبی اوقور داستانی

خمار بادۀ گلرنك سرده در شمدی
گورونمز اولدی عجب نشئه نره درشمدی :

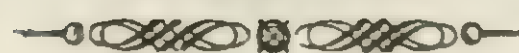
زمان امن وامان بر زمان ایمش گچمش
هنر مقاومت شور وشرده در شمدی

کرم فسانه ، شجاعت حکایه اولدی بوگون
زمانه حاتم وزالی جذرده در شمدی

ولیٔ تاج وکمر بیلك نمایش ایتسه دخی
ولی کرامت جدّی هنرده در شمدی

نه ایستسه‌ك انی امر ایله رام اولور « آصف »
گوکل مشیت شاه قدرده در شمدی

اعلای آسمان ایدرم حسن وآنکی
ای ماه‌دل یازار جیزه رم نام وشانکی
دیرسه‌م شراب وصلتك آلودهٔ سموم
خوش گورملی ملاحظهٔ عاشقانکی
اول غنچه زلفکك آرده سنده گیمك ایچین
تزیین ایدوب طوریبور گلستانکی
گوردجه گوز گوکل آقیور سلسبیل وش
رنك جمال ایله بویانان آسمانکی
« آصف » امید زنده سی محنتله جان ویرر
آیدین عباسیدر قیصه کس داستانکی

نظر؛ خیال محال اولدی، خرده کار اوله‌لی
صور؛ گوزومده دگل، سیرت آشکار اوله‌لی

بزم ایکی یاقه‌مز، بر آرایه گلدیگی یوق
سزڭ سیه صاچکز، بویله تارمار اوله لی

حضور دل کیمه‌ویرمش که بن امیدایده‌یم؛
شو روزگار ستمکار، روزگار اوله‌لی

خدابیلیر! نه قدر حادثات گورمشدر
سرادقات سموات استوار اوله لی

سنڭ، بنم گبی چوق شهسوار آشیرمشدر
شو گوهسار جهاندیده کوهسار اوله‌لی

صفای دل گبی آتش بها سنه مرأت
او گلعذار بو صورتله جلوه‌کار اوله لی

مدد رسیٔ طبیباندن ایتدی قطع امید
حضور یارده «آصف» جریحه‌دار اوله‌لی

دل آرار مجنون گبی طاغلرده لایعقل سنی
سن بر آهوسك فقط صید ایلمك مشكل سنی

نونهالم بكلمم سندن تعدی لكن آه
قدّ شوخكدر جفایه ایلین مائل سنی

عزمی بر عمّان بی پایانه درگشتی مزك
ای سفر بر دل هنوز قورقوتمسون ساحل سنی

وارمیدر شك بوندهای مسندنشین روزگار؛
رتبه‌لردر گوسترن غافل بنی ، عاقل سنی

ثابت اول عزمكده «آصف» وقت اولور توفیق حق
منتهای حدّ امكانه ایدر واصل بنی .

گلدی اول گل گنشنه آفت گبی
قالدی آلای چمن صورت گبی

اولدی ایّام صفا ظلّ وخیال
عالم رؤیاده‌کی رؤیت گبی

خلق عالم چاهده سن جاهده
دولتك یاد ایلدم نکبت گبی

دولت باقی‌یی یارب قیل نصیب
نجه ما باقیسیدر نقمت گبی

گردش چرخ آغلاتیر گولدورسه‌ده
عاجز اندن طوپلانان ثروت گبی

بختیاری وارمی بر انسان ایچون ؟
«آصف» استقلال وحریت گبی

هر عشق ، ادعا ایده‌نك اولمه نوکری
هرا شعر زمانه‌یی ظن ایتمه انوری

ضبط ایلسه‌ك ده عالمی لازمدر احتیاط
مغلوب ایدر غروری نهایت مظفری

اولماز گذاف ولاف ایله توفیق حق رفیق
لابد گرك سلوك طریق پیمبری

آلچاقده سیل قورقوسی ، یوکسکده خوف باد
راحتله عالمك یاته‌جق وارمی بریری ؟

دریا طوتوشدی دیرسه اگر فی المثل کباز
رسمی جوابی ایشته دخان ایشته اخکری

بر چشمه‌ساره تشنه گوکل کیم یوق آنده غیر
خلقك دکل گوزومده نه جنّت ، نه کوثری

بر التفات روحفزا یوقمی « آصفه » ؟
اولدوردی درد فرقتك ای غمزه بزلری

تا او دمدن که گوکل ظاهر و پیدا اولدی
بر جمال اوغرینه مجنون گبی شیدا اولدی

رحم ایدوب عاشقنه عرض جمال ایتدی نگار
سینه مز رشك تجلیگه سینا اولدی

دوشه لی یریوزینه گون یوزیکك شعله لری
هر طرف عاشقه بر طور تجلا اولدی

دل سبو گستر میخانهٔ عرفان اوله لی
نشئهٔ جام صفا سرده دوبالا اولدی

همت قلزمیدر حضرت فیض اللّهك
آبمز قطره ایکن گیت گیده دریا اولدی

باشقه در عالممز مصطبهٔ فیضنده
بزه دنیا بیله عقبا گبی اخرا اولدی

آصف اول پیرمزك حسن توجهلریدر
ولد قلبمزه باعث احیا اولدی

سنه ١٣٠٢

آشیلیر سعی ایله دهرڭ نیجه بیك كهساری
سدّ راه اولسه‌ده سیلابه‌سی، سنگی، خاری

هنرڭ قیمتنی اهل هنر فهم ایلر
نه بیلیر جوهری خر گزنده‌ده چار اقطاری؟

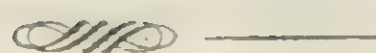
او یله مغبون شدهٔ رحمت رحمان اولمه
فلكڭ صاعقه‌بار اولمه‌ده‌در مدراری

كیمسه منصور اولمه‌ماز سوزله! بو میدان وغا!..
حق دینلرده جهانڭ اولیور بر داری

نادمم گلدیكمه چاره نه لكن «آصف»
آتیلان اوق گری دونمزدیه‌رڭ قیل زاری

بزمزده او نشئه‌لر نه ایدی ؟
طور سیناده جلوه ـ گرنه ایدی ؟
نه‌یدی مرآت پرصفای درون
متجلیّ اولان صور نه ایدی ؟
نشئه‌دن یاره قارشو آغلر ایدم
بنده دم ، دمده دمگذر نه ایدی ؟
چکیلان آه سوز — ناك لیال
اوقونان ورد هر سحر نه ایدی ؟
نه سریع الزوال ایمش ایّام
آه او گونلر ، او نشئه‌لر نه ایدی ؟

ویرمم جهانه بن بو ضرورت جهانمی
گوردوکجه گوزلرك گبی افسانه خوانمی

بر لحظه التفاتك ایچین ایلدم فدا
سرمایهٔ جهانمی ، روح روانمی

بر معنوی علاقه‌می وار بینمزده آه ؟
سنسز تصوّر ایتمیورم جسم وجانمی

سویلتمه ، صورمه حال پریشانی ای پری !..
زلفك بو ، آه اوزاتمه بنم داستانمی

هر شی اولور بو عالم کون وفساده
« آصف » قورارمیسك فلکه نردبانمی ؟

❁ رباعيات ❁

عروض جاميدن قسم اخرم : يعنى « مفعولن » ايله باشلايان اون ايكى رباعى وزنى .

مفعولن مفعولن مفعول وفعول	مى خواهم تا ريزم اى طرفه نكار
مفعولن مفعول ومفاعيل وفعول	هر ساعت در پاى توجان بهر نثار
مفعولن مفعولن مفعول وفعل	كى بارم بى علت از ديده كهر
مفعولن فاعلن مفاعيل وفعول	كر باشد لحظهٔ مرايش توپار

مفعولن مفعولن مفعولن فاع	در كلشن اشك افشانم كشتم دوش
مفعولن مفعول ومفاعيلن فاع	از كل آمد بوى تو رفتم از هوش
مفعولن مفعول ومفاعيل وفعل	چون كفتم با كل ز جمالت سخنى
مفعولن فاعلن مفاعيلن فاع	مرغان كردند سوى من يك يك كوش

مفعولن مفعولن مفعولن فع	كاهى دارد زلفت درهم مارا
مفعولن مفعول ومفاعيلن فع	كاهى بخشد لعل تو مرهم مارا
مفعولن فاعلن مفاعيل وفعل	مى‌دانستم چو دست خط كرد رخت
مفعولن فاعلن مفاعيلن فع	كاخر سوزد رخ تو از غم مارا

قسم اخرب : يعنى « مفعول » ايله باشلايان ديگر اون ايكى رباعى وزنى .

مفعول ومفاعيلن مفعولن فاع	چون قد تو بحر آمد اى سيم اندام
مفعول ومفاعلن مفاعيلن فاع	صد دل‌شده خاك ره شوددرهركام
مفعول ومفاعيلن مفعول وفعول	از جعد تو گر آيد يك شمه شمال
مفعول ومفاعيلن مفاعيلن فاع	از عاشق شوريده ربايد آرام

مفعول ومفاعيلن مفعولن فع	برخاك درت هر دم رخ مى سايم
مفعول ومفاعلن مفاعيلن فع	زان روشنىٔ بصر همى افزايم
مفعول ومفاعلن مفاعيل وفعول	باشد كه زدر درآيى از گوهر اشك
مفعول ومفاعيل ومفاعيلن فع	محنت كدهٔ خويش همى آرايم

مفعول ومفاعيلن مفعول وفَعَلْ	بيمار توأم جانا حالم بنگر
مفعول ومفاعلن مفاعيل وفَعَلْ	چون بهر توجان وهم بخاكم بگذر
مفعول ومفاعيل ومفاعيل وفعول	خواهى شوى آگاه زحال دل‌ريش
مفعول ومفاعيل ومفاعيل وفَعَلْ	بين چهرهٔ من غرقه بخون زآب جگر

بر خواب فنادر بو متاع دنیا
اولماز نه تصرّف، نه تملّك ، نه بقا
دریا گبی بالفرض اوکنه آقسه نقود
تعبیری کوپوك گبی اولور محو وهبا

هب حقّی آرار اهل فنا ، اهل بقا
حقگویی قوغارلرسه ده کویدن فرضا
هر حالده « النجاة فی الصدق » دینور
صارصیلسه دخی طوغری ییقلماز قطعا

قالماز یانکه نالهٔ مظلوم اصلا
اولسه‌ك بیله بر حاکم فرمان ـ فرما
ایللر قپوسین چالمه چالارلر قپوکی
ایتدم بولدم جهانیدر هفت آبا

عالمده مساوات اوله ماز پابرجا
برحكمت حق كيم متحيّر عقلا
دنیای دنی‌ده رایگان قاعده‌در
گولدورمك ايچون زنگينی آغلار فقرا

عاشقلره زلفكدن اسر باد صبا
عارفلره رويكدن اولور صبح صفا
بن سندن اميد لطف واحسان ايدرم
ای نازك ادا، ديده ربا، چاره رسا

دولت وكلاسی اشقيادن ده بلا
بونلرده نه عاروار، نه ده خوف خدا
بر دفعه صويارشقی برانسانی فقط
هر گون صويیور ملتی خرسز وكلا

معلوم دگل حکمت حقّك يا رب
گون باتدی فقط طوغمدی هیچ بر کوکب
صورتده وسیرتده سیاهیلر ایله
طولمش دولتسرای عالیلر هب

بر بحر محیطـه طالدم اولدم نایاب
کیم گورسه ایدرشو حالمی استغراب
دریای غنا کسیلدی درت برجهتم
چشم املم اولمدی امّا سـیراب

ای قلب کهن نرده در اول شوق وشتاب؟
معمورهٔ جسـمك گبی اولدکمی خراب؟
فانی یه گووه نمك گبی غفلت یوتمش
رؤیا گبی گلدی گچـدی ایام شباب

توفيقكی یارب بكا سن تقدیر ایت
هر عسرمه بر يسر ايله سن تدبير ايت
مخلوقكه رخصت ای ـ نیاز ایتمه بنی
استغنا كشورنده رایتگیر ایت

آق طاغلری صارمش شو دومانلر سیرایت
جوشمقده دكزلر ، دردلر پرشدّت
قوشلر گچیور برلك وچمنلر صوليور .
آثار خزانمیدر بو محزونیت ؟..

اقبال بنی آدمه ثروت صحّت
دیرلر ایسه ده بن ایده مم امنیّت
بر مصرع ايله تجربه مى عرض ایده یم
انسانه حضور قلبیدر تك دولت

اسلام دگلدر امرای دولت
کفّاره‌ده اویماز قرنای دولت
یتمش ایکی ملّتك ده خارجلریدر
بیلمم که نه ملّت وکلای دولت؟..

دنیاده عطالت گبی یوقمش بدبود
عاطل اولانه طالع ایدرمش بدرود
توفیق مع السعی دیورلر لکن
ویرمز ایسه معبود نه‌یاپسون محمود؟...

هر یرده جمال باکمالك درکار
آیینهٔ حسنکی بو مشهود آثار
هب ناظر ومنظور سراپا سنسك
بن گورمیورم وارمیدر اغیارای یار؟

گوکلم او چراغ عشقدر ایشلر آچار
چشمم دخی یاش یرینه ایسپیر طوصاچار
قالدم ایکی آتش ایچره کیم گورسه بنی
جبخانهٔ غم طوتوشدی ظنیله قاچار

بر بورج اودەمز بیك طاسا ای عاشق زار
تدبیرینه باق کیم گیدیور ألدن یار
سن لبلبی در دینجه بازار صاوار
سرمایه‌یی یوکلتمه کدی‌یه زنهار

ای نامه گیت اول همایه بندن یوز سور
اول شهپر اعتلایه بندن یوز سور
رخساری، چشمانی تعظیم ایله اوپ
او یدورمسه خاکپایه بندن یوز سور

گوندن گونه شدت بولیور یأس وفتور
دنیاده بکا قالمدی آرام وحضور
بندن اوله‌لی او زلف آشفته جدا
زنجیر جنون طوقمه اولدی مجبور

ذاتکدر او جنکیز جهانکیر هنر
سندن آلنور مژدهٔ آثار ظفر
بر خارقه پرداز جهانسک زیرا:
گشتیٔ فلک باتسه‌ده امرکله یوزر

هر مرد اولانک مشربی مردانه میدر؟
هر ماهوشک غمزه‌سی شاهانه میدر؟
کیمدن ایشیدیرسه‌ک سوزی تدقیق ایله
هر قولی حکیمک‌ده حکیمانه میدر؟

دانا ایله عیش ونوش؛ روح ـ افزادر
هر مشکله ، هر درده دوا ـ بخشادر
نادان ایله فردوس ـ نشین اولمقدن
عارفلر ایله طاش طاشیمق اولادر

ناموسی عقل ، دینی نقل حفظ ایلر
بر اچقلق ایلر کشی‌یی گاهی زر
دنیایی یقار شاه سرا یاپمق ایچون
داریی یاپار مرد الهی اکثر

شهراه حقیقتدن آزان ذرّه قدر
انواع فلاکتلره البتّه دوشر
صو داملیه داملیه مثلدر گول اولور
تشکیل ایدر انهار جسیمی دره‌لر

اصلاح اولنور عقل ایله ادبار بشر
اخلال ایدیلیر حمق ایله آثار ظفر
دنیالری تخریب ایلر احمق اولان
دنیالری ضبط ایدر فقط عقل ایله‌ار

عرفان گبی گنجینهٔ ثروت یوقدر
ثروت گبی ده بادیٔ وسعت یوقدر
عبرتگدهٔ جهانه باقسه‌ڭ لکن
مردانه قناعت گبی راحت یوقدر

بر کیمسه، کیاستله اولور عالمگیر
بر کیمسه، حماقتله اولور خوار و حقیر
ارسلان گبی گورلر عقلای امت
اوردك گبی واه، واه دیر ساده ـ ضمیر

باق تجربه جامنده نه‌لر حاصل اولور ؟
عبرت آله‌رق ناقص اولان کامل اولور
گوردم که غبی ؛ یار : رقیبی سودم
جان موتی گوروبجه صیتمه‌یه قائل اولور

آت سور فلك دنی‌یه بر یول گوستر
پارلات بر اوزنگی کیم تماشسون گوزلر
ناموسی بهای خونیدر انسانك
مردانه لك ایت ایلمه هیچ خوف وحذر

آفاق زمان ظلمته پك مائلدر
مغموم اوله‌رق شمس جهان آفلدر
ظنم مشهور بو گونش طوغمیه‌جق فورتنه‌سز
مشهور مثلدر ؛ گیجه‌لر حاملدر

محتاج، بولور کندینه بیك ذره وسپر
انسانی، کدر، اکثری تعلیم ایلر
اوز آغلمینجه، گوز یاشارماز دیرلر
اوکسوز گوبه گن کندی کسر کندی دیکر

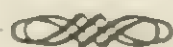
گوش ایلدیگك نغمه فغان دلدر
عاشقلره مخصوص، زبان دلدر
آهنکی شکایت - انگیز ایسه‌ده
پك چکمه قیرار سك بوکمان دلدر

پیك اولمغی تجویز ایده‌مز بالاتر
اولمشسه‌ده بالفرض فلکلرده قمر
گردونه گبی سورونمه‌آت اول اوکه گیت
بر گوکلك بکلمکدر دیرلر

بیچاره لرك چاره سی یوقدر اکثر
بویله یسه ده لکن ینه حقدر یاور
شهراه امید سدّ و بند اولسه دخی
آیریلمه توكّل قپوسندن دیرلر

باقسه لك دل مغمومه او ساعت شن اولور
گوزطوغسه همان چشم جهان روشن اولور
باقمزسه لك اگر گلشنه وحشی طاغ اولور
وحشی طاغه باقسه لك مثلا گلشن اولور

جهّال ایله الفت، قورو واویلادر
هر کسله مصاحبت دخی بیجادر
بیك دیكله ده بر سویله دیمشلر لكن
بو عصرده هیچ سویلمه مك اولادر

بزم ادبا مال غنیمت گبیدر
الفتلری شاهانه ضیافت گبیدر
نادان ایله صحبتده تلذّذ یوقدر
نادان اولانك صحبتی چیك أت گبیدر

درگاه باند دلربا منسکدر
امّا دل زار اوکعبه‌دن منفکدر
بیهوده دکل شکایتم عالمده
ایّام فراق آتشدن گوملکدر

یوقدر دیه جك جمله جهان زائلدر
بر امر عبث اولمامش امّا صادر
باشدن باشه آثار الهی حقدر
آنجق بو وجود ایچره عدم باطلدر

بیلمم نه یه بر بهار ، بر خزان اولمقلر؟
اوّل آچیلوب ده صوکره دن صولمقلر
هر دفعه نظام کون ، هر دفعه فساد
بیك دفعه بوشالمه ، بیك سفرطولمقلر

ظالملره خلق روز وشب لائم اولور
برگون گلیر البت کوتولر نادم اولور
أویاپ صقین أو یقمه مثلدر مشهور
حق أو یقه نك خانه سنی هادم اولور

تنبل لك چوق کیمسه لرك قاتلیدر
استقبالك هـلاهل هائلیدر
بوندن مهلك درد مؤلم اولهماز
ایشسزلك مشكللرك اك مشكلیدر

گوکلم بو گیجه عالمه سلطان اولیور
مهتابه بدل یار درخشان اولیور
ای بخت بدم سن گیری طور نشئه م وار
رغماً فلکه یر یوزی خندان اولیور

رشوت گبی دولتده فرائض یوقدر
فرض اولدیغنه شمدی صراحت چوقدر
رشوت یه مه ده بویله گیدرسه وکلا
پاکیزهٔ ملتك ایشی پك ....

مغربده بولوطلر ییغیلوب قالمشدر
مشرقلری غم باد هوا آلمشدر
خورشید یه مهتابه حسرت قالدق
دنیاینه بر بحر غمه طالمشدر

حسنك بو دل مرده می احیا ایدییور
عشقك ده فقط جسمی افنا ایدییور
سندن نصل اولمم متشکّی ظالم
سینه مده عدم وجود غوغا ایدییور

کهسار ؛ سر ـ افراز وفلك ـ پیمادر
افلاك ؛ جهاندار وجهان ـ پیرادر
عشقك اثری جهت جهت پیدادر
ایّام ایسه نوبهار روح افزادر

دولت ده نیله‌ن بر قوری آرایشدر
بر طنطنه ، بر دبدبهٔ فاحشدر
اول مسند سلطنت ، ده نیر معناسی
بر قومی صویوب صوکره ده فرمایشدر

میدان جهان ملعبهٔ صبیاندر
شایستهٔ مدّ نظر امعاندر
همواره دونر چرخ فلك بوش بوشنه
اول حالەده نظّاره کنان حیراندر

بر خسته دلم دردمه درمانمی ویر
بر محتضرم صبرمی ، سامانمی ویر
یارب ایکی دولتك نصیب ایت برینی
یا جانمی آل ، یا بکا جانانمی ویر

هر شب گوزومزدن دوکولن یاشلردر
باش اوردیغمز قاپ قره سرت طاشلردر
سن ذوقکه باق بزلر اسیرز قدره
قان آغلیور اورتالق گولن باشلردر

اشـّكاره صيرمه كسودلر بچهلی در

انسانلر ايسه زهر ستم ايچملی در

جهّاله كرم ، عارفه جور اويله ايسه

بر بويله جهانك ايچنه .... در

حرّيته مانند سعادت اولاماز

اونسز نه قدر اولسه ده غيرت اولاماز

بی غيرت وهمت دخی ثروت اولاماز

ثروت گبی ده بادیٔ وسعت اولاماز

دنياده كی اسرارنه دركار اولماز

عقباده كی احوالنه تذكار اولماز

مجموعه ده بحساب ايمش قيد امّا

غائبده كی جفر ايله بديدار اولماز

احکام الهی نه در؟ ادراك اولماز
هر قاضی بو مشکل ایشه صکاك اولماز
خاکی نه قدر اولسه‌ده بالا ـ پرواز
بیهوده بالونله سیر افلاك اولماز

ای جلوه ـ نما، دیده ـ ربا، بنده ـ نواز
میدان محبتده اولان طرّه طراز
بر شوخ فریدسك ایمان ایتدك
لکن بزه چوقدر بوقدر نازونیاز

یار ایستیورز، مهر ووفا ایستیورز
آغوشه آلوب ذوق وصفا ایستیورز
اوچ نعل ایله بر توسنه قالمش ایشمز
یاربّ دلی اولمدن دوا ایستیورز

هر ذرّه ده بر گنج محبّت مكنوز
هر گنج محبّتده جلی بر نوروز
انوار حقيقتله مجلاّ بو جهان
هر پرده بر آفتابدر بزم ـ افروز

يارب صفت وحدتی سنسك حائز
آثار جليله‌ك ابديّا فائز
اوصافكی آنجق يازا بيلدم شوقدر
مولی سكا ديرلر، بزه عبد عاجز

آفاقه باقينجه هپسی بی اصل واساس
بر بويله محلده ايتمه صرف انفاس
ای جان بو جهان يار دكل دشمندر
دشمندن ايسه ايتملی در خوف وهراس

بن چشم ترمدن نصل اولمام خونپاش؟
حالا نی اولدورمدی دهر دهاش
بر گون ایدی بندن بکا آغلار ایدی یار
گورمکدن ایسه اول کونی اولسه یدم کاش

طالع یوق ایسه باشکده بیتمز قورو، یاش
نی فائده هانکی طاش قاتیسه اورباش
بر کیمسه یه دوکمه آبرو کارك ایچون
ایل گوز چیقارر چونکه یاپارکن برقاش

زلفك گبی بردام فلاکت یوقمش
طرّه‌ك گبی بر ساحر فطرت یوقمش
آشفته سی اولمینجه درك ایلمدم
دنیاده مگر بویله بر آفت یوقمش

ناخوش گلیور طبعمه دهر دهاش
درك ایتمز اولیدم روش عالمی کاش
انقاض سلفمش بتون اخلافی یاپان
چرخ فلکه دیمك گر کدر نبّاش

سن ایلمدك ، وداع ! جان ایتدی وداع
ای جسمه روح ، چشمه نور وشعاع
سنسز ؛ بکا زندان بلادر بو جهان
ممکن دکل اما : سکا ایتمك اسماع

بر تشنه دلم ؛ ایلمه بر جامی دریغ
بر راهنوردم ؛ ایتمه اکرامی دریغ
سندن ، متحسرانه ، سفر بردر جان
بر فاتحه ، گوندر ایتمه ، انعامی دریغ

بیلمم نه دینك جهانده اسلاف ، اخلاف ؛
بیلمم نه ایمش فرقهٔ اجلاف ، اشراف ؛
یوق اصلی بو اختلاف وقتك ، صورك
گلمش ، گله جك بیوك کوچوك جمله سی لاف

نسیان حقوق ایدرمی بر مرد خلوق ؛
ناسیٔ حقوقك سوزی اولماز موثوق
احبابی ، نجیب اولان فراموش ایتمز
نسیان حقوق ایلمه‌در محض عقوق

فریاد وفغان ایلمه‌دن فائده یوق
مشربجه بو اقلیمده بر میکده یوق
رحلت ایده‌لم مصطبهٔ فانیدن
روح بدنی بسلیه‌جك مائده یوق

هر نیسه اولانلر اولدی حقّ وناحق
بر فائده یوق بوگون اسفدن آنجق
فیّاضده بخل اولورمی؟ سن سعی ایده گور
گنجینه بولان غیرت ایدندر مطلق

سینمز گوکه چیقسه‌م دیسه‌لر پیك فلك
دولتمی اولور متّصل اوچمقله أتك؛
عنوان وزارتله اسیر اولمقدن
حرّیت ایله أولادر اكمك، بیچمك

آت مشربنه گوره أشر راكبنك
کم سوز ایله قلب آقچه‌ایمش صاحبنك
ظن ایتمه رجال عصری دولتلودر
اصلا بری آدمی دکل قالبنك

هپ تربیهٔ بشر چوجقلقده گرك
قیزغین ده‌میری طاووندە ایستر دوكمك
اوّل اوقیوب ده یازمیانلر صوكره
شاه اولسه‌ده فرض ینه … ، …

برجای مشقّت گبیدر ، دار فلك
غایت متصلّفـدر دزدار فلك
جبراً گلینیر ارضنه ، جبراً گیدیلیر
قان قوصـدورر آدملره جبّار فلك

انسان ایكن اشرف خلایق لاشك
انسان گلدن نازكدر ، طاشدن پك
برگون اژدردر ، برگون مور ضعیف
برگون شاهیندر ، برگون كلَبَك

مشهوردر : آلتنده ایمش خوی جانك
طوپراق طویورورمش گوزینی انسانك
قارون گبی اولسه طویمیور چشم خسیس
بر پوله ویرر جوهرینی ایمانك

دلخانه‌می ، کاشانه‌می یاپدلك ، یقدلك
گوز حبسنه آلدك بنی صوکره یقدلك
سندن بو وفاسزلغی بن آوممز ایدم
ای چشم سیه سن ده گوزومدن چیقدلك

حقك نظرنده فرقی یوق اعیانك
بر فضله‌سی وارمی خاکدن انسانك
دولتلولرك عقلنه حیران اولورم
دیرلرکه بوگون اشرفی یز دنیانك

تك طورميور اسب نفس هر روز وليال
سير ايلديكى دشت ايسه دشت آمال
دنيا ايله جنك ايلمدن مشكل ايمش
نفسكله شو ميدان محبتده جدال

نيك وبدى بيلمز كه محبّ جاهل
قول وعملندن اوله عبرت حاصل
هر يرده بديهئ مجرّبدر بو
اولى دلى دوستدن عدوّ عاقل

عاقلسه‌ك اكر سن دخى بيهوش اول
قيمت طلب ايلرسه‌ك اكر مغشوش اول
بر آقچه لق ايتدى بزى شوكتلى . . .
چال ، اوينايه ، اور ، پاطلايه كيت ، مدهوش اول

اجناس ایله طولدی ینه آلت اوست، صاغ صول
جنلر ایله چارپیلدی سراپا باش قول
راحت یوزینه سن ده اگر حسرت ایسه‌ك
دیلسز لکه اورکندینی هم کور، صاغر اول

عاجز ایمش ادراکده عالم، جاهل
حکم أزلیدن بتون عالم غافل
برکیمسه تفهّم ایده‌مز تقدیری
بربیلدیکمز وارسه اجلدر عاجل

اصلا فیاضك بولماز فیضی زوال
می‌لازم، بردریکی یا اسکی سفال
ماضینك، استقبالك فرقی نه‌در؟
برسقف آلتنده صدر ایله صفّ نعال

ترسانه‌یی تجربه گوزل بولدك یول
آرتق گوزوك آیدین پاره‌طو پلا بول بول

بر موجب فرمان شهنشاه زمان
دولتلو حسن پاشا برخوردار اول

في ١ تشرين اول سنه ٣١٥ — بندك

علّامه صانیر کندینی جهّال کرام
اللّهه صیغین دوشرسه براویله مقام
گوجدر دوه یه خندقی آتلاتمقدن
عالم گچینن جاهله تفهیم مرام

تنظیم رباعیده بنم شمدی بنام
دستمده مسخّر گبی در ملك کلام
طرز قلمله، طور ایجادمله
شاداولسه گرك روح رفیع خیام

فکر مجه بنم، یك تنـه بکزر بو عموم
باق صورته سـیرت ایله لازم ملزوم
اشـیاده بر انجذاب وار بر برینـه
پروانه یانارمی؟ بوش یره یانمسه موم

آرایشـه حصر نظر ایلر آدم
آلایشه دابسته اولورلر هردم
ابنای زمان حقّی دکل خلقی طانیر
گنجینه ـ پرست اغنیادر عالم

بازار فلکده اویله مغبون اولدم
جانی گبی جانویرمکه مدیون اولدم
امیّد تجارت ایلمشکن بن حیف
طاحونهٔ چرخ ایچنده مطحون اولدم

مجهول دکل کمسه یه حاکم، محکوم
قاضی که دیدك قضیه البت معلوم
یوق حاجت تدقیق ! سکوت اولی‌در
مجلسده طورور یان یانه ظالم، مظلوم

بر سالك آزادهٔ شهراه ایمشم
جویان محبّان دل آگاه ایمشم
گوردم که چیقار بر یولی یوق جمله تباه
آخر بیلدم که بن ده گمراه ایمشم

غمم بادیه سنده بیکسم در بدرم
بر گون وار ایسه‌م بر گون یوغم، راهبرم
بن قالمغه گلمدم نه مجبوریت ؟
سن شهر حلب شن اول یارین بن گیدرم

شهراه قديمدن عدول ايتمز ايدم
بن بيلسه ايدم كونه دخول ايتمز ايدم
بر كونلك رزق ايچون چاليشمق ايكى كون
دنيايى باغيشلاسه لر قبول ايتمز ايدم

رأيم صوريله يدى عالمه كلمز ايدم
بر بويله بلا بار غمه كلمز ايدم
دستمده اولايدى آه ارادهٔ جزئى
دنياده نيله‌ن جهنّمه كلمز ايدم

سيّالهٔ برقيه يه بكزر ايّام
بر پارلامسيله رونمادر انجام
يا خواب وخيالدر بو كونلر ، كيجه لر
دنياى دنى‌ده ايتميور كمسه دوام

خورشید دیدم ، قمر دیدم ، نور دیدم ،
ذی روح دیدم ، ملك دیدم ، حور دیدم ؛
برپاره نلر دیدم ینه حق دیمدم ...
آخر سکا عالم نه یه مجبور دیدم ؟

ای روی نگار ! صانمه سندن دورم
هر پرده سنی گورمکه بن مجبورم
پروانهٔ انوار جمالك اولالی
سنسك دیر ایسه‌م جمله جهان معذورم

بر راهروم جانه ، جهانه باقامم
سیّار سریعم ملوانه باقامم
اندیشهٔ اشیایی گوکلدن سوردم
آرش ایلمشم ساعت و آنه باقامم

﴿ كتابهٔ سنك مزار ﴾

سر مايهٔ گنجينه مى يوقدن صاتدم
انديشهٔ اشيايى باشمدن آتدم
راحتجه بو گون قبره گيروب بر ياتدم
عمّان محيطه بن ده طالدم، باتدم

محروميت ايچونمى خلق اولندم بيلمم ؟
مغموميت ايچونمى خلق اولندم بيلمم ؟
اولدم اوله‌لى گورمدم احقاق حقوق
مظلوميت ايچونمى خلق اولندم بيلمم ؟

موضوع مدار چرخ دوّار اولدم
محكوم جفاى بخت غدّار اولدم
هم آغليورم هم يانيوردم گيجه گوندوز آه
سنسز نه بلالره گرفتار اولدم ؟!...

یارمدن اگرچه دور ومهجور اولدم
اغیاری ده گورمه مکله مسرور اولدم
گوکلم ینه قالدی اسکی طاس ، اسکی حمام
« آصف » نه خراب اولدم ، نه معمور اولدم

بر غمزه ایچین زلفنه مغبون اولدم
بر فتنه ایچین بیك یوزه مفتون اولدم
لیلالره توجیه نگاه ایتمز ایکن
بر چشم غزاله شمدی مجنون اولدم

می نوش ایده لم اولسه دخی کار ذمیم
تا قالمیه بزلرده دخی عقل سلیم
ارباب عقولك گمیسی یوزمز ایمش
امداده یتیش نرده سك ای فکر سقیم؟

غایتله گنیشدر شو سماوی طارم
امّا صیقیلیر ایچنده جان مردم
برکره باقینجه لوحهٔ بالایه
چارپار گوزه بیك باغری یانیق هپ انجم

ای فخر رسل امتکه اشفقسك
لولاك، سریرنده شه مطلقسك
لطف وکرمکدن نوله کسمزسه‌م امید
محبوب خدا، نور جناب حقسك

حسن نظرکدن دوشه‌لی بن محزون
دوشدی نظرمدن طبقات گردون
جانسك بدنمده، نورسك چشممده
سنسز بکا گونلر اولیور داغ درون

شهلر طوراماز ظلم وقتال ایلمه‌دن
مأمور اولاماز سرقت مال ایلمه‌دن
جاهل صاریلیر جهلنه درت اللہ ایله
عالم قاناماز کسب کمال ایلمه‌دن

بر مرد جبان ، اولسه دخی ، شاه ختن
انظارده فرقیمی اولور ؟ موشکدن !
ارککده شجاعتله متانت لازم
اولی صاییلیر ، مرد مخنّثدن ، زن

اوکرنمه ده مجهوللکی عار ایتمه امان
آدم یتیشیر کعبه‌یه پرسان ، پرسان
دیرلرکه دانیشمیان شاشارمش یولده
عیب اولسه بیله طاغلر آشارمش دانیشان

چوقدن گچدم دنیادن ، عقبادن
قورتولدم ، اندیشهٔ بی معنادن
سیّاندر نزدمده بوگون موت وحیات
خوف ایتمم پادشاهدن ، پاشادن

دارات جهان مقصدی ایتمز تأمین
اولورسه‌ده دنیای دنی اولمه أمین
بر گون وار ایسه دولتی بر گون یوقدر
رستملری ایلمش فلك ، سر بزمین

جیب وکلا مثل جهنّم طولسون
امّا اوته‌ده گلشن دولت صولسون
بونلر « هل من مزید » گویا درلر
مفت اولملی ایسترسه فقط زیفت اولسون

الله بیلیر خلقه نه‌در ؟ نافع اولان
قول بیلدیگی هپ واقع اولان . شایع اولان
دیرلر که خزینه‌در قناعت لکن
آچلقدن اولور امید ایله قانع اولان

جان بورجی دخی داخل ایمش بورجلر ایدن
البت آنی محکوم قیلار درد ومحن
مدیون ایسه‌ده جمله جهان سن حذر ایت
بورجسز کشی یکدر بورجلی دولتدن

هپ قد دوتا گورمه‌ده‌در اقعس اولان
جان یاقمغی درپیش ایلر عسعس اولان
درت گوزله باقار زوال عرفانه جهول
یونتار اوکنه کسر گبی ناکس اولان

اشکم گبی خونم دخی بر سیل اولسون
صاغ اول گوزلم سن، بکا تك ویل اولسون
بیچاره گوکللرله برابر اولهیم
افسانهٔ عشقه بوده بر ذیل اولسون

هر ذرّه ده بر شمس حقیقت رخشان
هر شمس حقیقتده جلی بر لمعان
بر پیغله یوق کیم اوله شب جای عدم
هر پرده بر آفتابدر نور ـ افشان

ای نشئهٔ عشق، ای رفقاے وجدان!
سزدن نه یه یوق؟ بنده بوگون نام و نشان!...
بن یار وفادار، صانیردم سزی حیف:
سز ایتدیکز اوّل بنی ترك ونسیان.

خوف ایتمیلیدر همدم و محرملردن
واز گچمیلیدر الفت و عالملردن
ساقی یه ملاقی بیله اولسه‌ك حذر ایت
پیمانه‌سی خالی‌می ؟! عجب سملردن

بر محکمه‌نك حجتیدر هر انسان
بر فابریقه‌نك آلتیدر هر حیوان
هر شیئی محیط ، چونکه : حقدر دیورز
غوغایه قالیرمی آره‌یرده امکان ؟!

گورسه‌م نه‌ره‌ده سیل سریع الجریان
بر لکده چیقارگیدر گوزومدن بو جهان
عمرم گذراندر ، ایکی چشمم نگران
سیر ایتمه‌ده‌یم عالمی حیران حیران

البتّه بولور حقّنی بر گون حقجو
بوش صانما که میدان حقیقتدر بو
بر گون دیه‌جك اولمازمی؛ که ای ابر عقیم!...
شمشك گبی چاق، گوك گبی گورله، هانی صو؟!

رجم ایتمکه لایق وکلای مرده‌یه!
جمع اولمه‌ده مجلسلرده مثل قرده‌ده!
شیطان رجیمه هر بری مظهر تام!
دولت نه‌رده؟! بویله دیلمز نه‌رده‌ده؟!

بیلمم نه آرار نفس خبیث اندیشه؟!
مردوزنی دائم دوشورور تشویشه
هپ خالق کل بیلدیگمز بر حقدر
سبابه - گزای حیرتم بن بو ایشه

* * *

هر ذرّه‌ده سنك حاضر و ناظر هرگاه
مرآت جمالكمی بو آثار اے ماه ؟
پیش نظرمده متجلّی هپ سنسك
« لا حول ولا قوّة الاّ باللّه »

مخفی نیجه اسرار فلك آلتنده
جان جوهری صاقلیدریلك آلتنده
هیچ او ممدیغك یرده ظهور ایلر گنج
أرلو بولنورمش كپنك آلتنده

بیلمم نه‌یه دوشدم بو محیط دهره ؟
بر حیرت ایچنده واصل اولدم غوره
باقدم نه امان وار، نه زمان جمله‌سی بوش
قاندم، لكن بعد خراب البصره

باقدقجه شو بحساب موجوداته
تشبیه ایدرم دولت پر داراته
بیك ایشجی یه بر باشجی گرك فی الواقع
حق گوستریور کندینی باق مرآته

اولی ده ئه که ن بچر ایمش اخراده
واربر برکت مزرعهٔ غبراده
درت آچ گوزینی تخم عمل زرع ایده گور
کیملر ییه، کیملر قازانه دنیاده ؟ !

بردام املدر بوجهان وار اولانه
تبریك ایدرم بوندن اوجوز قورتولانه
دوشدمسه بو ماسوایه؛ بن ! معذورم !!!
دریایه دوشنلر، صاریلیرمش یلانه !

کیمدن نه ایشتدك ایسه ویر صاحبنه
نردن اوقودوکسه علمی یاز کاتبنه
باقی نه قالیرسه معرفتدن اوسنك
مال ایتمه علومی کندینك قالبنه

پیش امراده گلمز استکباره ،
الله دخی دیرسه‌ك چکیلیرسك داره ،
هر بو کمدیکك ألی اوپوب قوی باشکه :
ناچاره تشکر ایمش اعلا چاره !!!

بر قحط رجاله برده باق شو صاتیشه !!!
یوق حبهٔ عقل، عقلم ایرمز بو ایشه !!!
بو خاکده ممکن دکل آدم بیتسون :!
بر بشقه زمین گرك که آدم یتیشه !

یار اولسه، وفا کار اولسه، اقبال اولسه
طالع دخی موجنجه فعّال اولسه
«محمود» اوزمان «آصف» اولوردم دهره
عقلم ایله فکرمده فقط مال اولسه

اوچسهم دخی افلاك ألست - آراده
یوق حسن قبول ساحهٔ غبراده
قورسهم: شاهینه، دام! قوزغون دوشیور
رغبت گوزله، زنگینه در دنیاده.

ای روی زمین، ای کرهٔ پر شعله !..
آفاقکی رنگا رنك ایدن کیم بویله ؟!!
بر لوحهٔ بی مثل وبهاسك لکن
اونجاق گبی دوشمکده سك اللردن آله!

اے بلبل زار ! گلعذارك نرده ؟
عشقیله دم اوردیغك نگارك نرده ؟
گوکلم گبی ، آه ایتمه‌ده سك ، شجرده ده !
محبوبهٔ ایام بهارك نرده ؟ !!

گوردم كه نه می ، نه جام وار میکده‌ده ؛
بر فائده یوق عربدهٔ بیهده ده !
گچدم بو سرا - پردهٔ انسیتدن
باقدم ، باقامم ده غیری : نیك و بدده !!!

گوردم سنی جستجوده هپ مردوزنی
دنیاده قولاے دکلمش ادراك سنی
ای مثل و نظیری اولمیان شوخ فرید :
یا حق دیه گلدم سکا رد ایتمه بنی

گوڭلر گوزومه بر شب دیجور اولدی
گوندن گونه عالم بكا منفور اولدی
گیسوی وطن بویله پریشان اوله لی
زنجیر جنون طوقمه مجبور اولدی

انسانه زمان اوگره تیور هر حالی؛
تعلیمده ایتمزسه ده استعجالی؛
فوت ایتمه ملی كه نقددر وقت عزیز!
تأمین ایده جك بر اودر استقبالی،

قیدمده دكل باتارسه دنیای دنی
صالدم اولو اورته بحره كشتیٔ تنی
یوق اصلی نه ساحلك، نه ده مرسانك
گوردم بو دكزده چوق سباحت ایدنی

آهنك حيات چرخدر ربانی
هر صوت وصدا بو پرده در رحمانی
گور قلب گوزوكله، دیكله جان گوشكله
قانون جهانی ، نغمهٔ انسانی

بیتمز قورو اشجار ونباتاتك فیلیزی
جانسز اولانك اولورمی؟ بر یولده ایزی
فعال گرك عالم آثارده مرد
عنین اولانك اولماز ایمش اوغلی ، قیزی

سوز آرلری بی صوت وصدادر شمدی
میدانده كی فرقه ژاژ خادر شمدی
اول طائفه كیم رشوتی فرض ایتدی حلال
آنلر قرنادر ، وكلا در شمدی

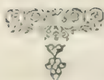
تازیلك ایدرمی؟ خردوان اولسه دخی
اعمانه گورور؟ یولده روان اولسه دخی
اوشت آکلامیان کردایتنه بکزرمش
ایش آکلامیان صدر جهان اولسه دخی

برگون گچیر همت ایله بحر وبری
یردن چیقارر غیرت ایدن سیم وزری
فردایه براقمه کار امروزی دهنیر
بردفعه‌کی اهمالك اولور بیك ضرری

قورتار بو فلکدن بو المدن دهبنی
بن قالدیره مام غیری بو باربدنی
گلدم قپوکه امانتك سینه‌مده
بکار طورورم شانکه یارب دوشه‌نی

پیمانۂ دل خون ایله لبریز اولدی
خلق آه وفغانم ایله تعجیز اولدی
بیهوده بو یرلرده اقامت، گوچه‌لم
اسب سفره ساعت تهزیز اولدی

بی‌کار اوله‌رق وقت گذار اولماملی
بار اولماملی کمسه‌یه، خار اولماملی
راحت گبی وارسه بر تمنّیٔ محال
هر دفعه‌ده مور اولملی، مار اولمامل

﴿ قطعه ﴾

طالع وطنمدن ينه دور ايتدى بنى
بيچاره و بيخواب وحضور ايتدى بنى
كولدورمدى بر كون بنى بر وفق مرام
بر هيكل كريان فتور ايتدى بنى

اوّلجه دوشون، طاشين ده بر مصلحتى
شهراه حقيقت ايسه وير تمشيتى
حق يوقسه اكر آدمى جنلر چارپار
حقسز اولانك اولماز ايمش عاقبتى

راحت يوزى كورمدم كه كلدم كله لى
واردر ديه يم زمانه نك راحت ايلى

حق بوقسه‌ده اشتکایه عجزم سویلر
الله بکا ویردی جمله دردوعللی

گوردیکه شو آسمان مینافامی
پارلاق، عظمتلی بیحساب اجرامی
بر لوحهٔ بینظیر ایمش دیردم لیك
هر شکلنك اولمسه‌یمش آه انجامی

گوکلمده حیات آرتیریور ایقانی
یا ربّی سنك وحدتکه ایمانی
اثبات وجودیکه نه لازم برهان
دریایه دوشنلر آراماز بارانی

دارای بلا ـ بار جهان اولماملی
یادیٔ خرابی وزیان اولماملی

راحت گبی بر تمنئ وارسه محال

مور اولملی در شیر ژیان اولماملی

أی چرخ دنی حسن مدارك یوقمی؟

بر برج سعادتده قرارك یوقمی؟

بونلر یوغیمش فرض ایده لم عالمده

أی نفس غریب انتحارك یوقمی؟

یاغمقده بکا تیر بلا پیدرپی

ساقی کدرم وار بکا لطف ایت بر می

گوردم ملك الموتی حضورمده طورور

ویر بر چکه یم جان وگوکلدن یاحی.

﴿ مرثیه ﴾

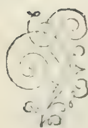
باق آلنم آچیق غلّ ایله غشدن خالی
خالص زر عرفان ایله سینه‌م مالی
خورشید منوّر گبی رخشان اولورم
یانمقده ایسه‌م ده همتمدر عالی

ایواه ! ! ! وطن گیتدی ، دیانت گیتدی !
امّتده کی ، اول اسکی صلابت گیتدی ! .
هرکسده فتور وار ، حکومتده قصور ؛
آخر ألیمزدن ؛ قوجه دولت گیتدی !..

فی ۳ کانون ثانی سنه ۱۹۰۰

عیوقه چیقارسه‌ڭ ده ، عبث : فریادی
ترك ایلیه‌مز ، ظلوم اولان ، بیدادی
ظالم اولانڭ زوالی مطلوب ایسه گر
تکثیر اولنه مگرکه استبدادی

فی ٤ کانون ثانی سنه ۱۹۰۰ — قاهره

﴿ قطعات ﴾

فارسیدن ترجمه‌لر

ایتمه تعجیل وصلت اولسه مرام
نقد همیان صبری قیل مکنوز
اسب تازی براز قوشارسه قالیر
گیدر اشتر یواش یواش شب وروز

کوتولرله رفاقت ایتمه صقین
کوتولر آدمی پلید ایلر
نه‌قدر روشن اولسه‌ده خورشید
بر کوچك ابر نا پدید ایلر

چهارشی که ایدر قدر آدمی برباد
مجاسر اولمیه‌سك بونلره صقین ای یار
برنجی کذب وایکنجی عوام ایله صحبت
اوچنجی لاغ وچهارم شراب لیل ونهار

بر گوندی سوی مقبردن ایلدم مرور
احوال مردکان ایله خاطردی منکسر
اسلاف نره‌در؟ دیه صوردم خطیره‌دن
عکس صدا چیقوب دیدی اسلاف نره‌در؟

[ختام]

﴿ قطعات ﴾

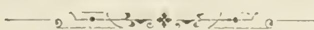
سندن بو جوابی بکلمز دم
بر بویله عتابی بکلمز دم
آیینه‌ می پاره پاره ایتدك
دلخانه‌ می پر شراره ایتدك
تقدیره نه چاره وار، نه تدبیر
اولماز قیریلان سفال تعمیر

در سعادت ایله جوارنده
طوغریلقدن بتر بلا یوقدر
استقامت، جنایت اولمشدر
حق گبی باعث جزا یوقدر

ای اهالی چیقلك تماشایه
بو جهان عالم تماشادر
آلمان پادشاهنی گوره رك
گوزوکز پادشاه گورسون بر

فی ٨ تشرین اول سنه ٣١٤ پنجشنبه ساعت ٥ بندکدن اثنای مروروده

روم ویهود وارمنی ، اسلام ایچنده هپ
مکتبلر آچدیلر ، چالیشوب آدم اولدیلر
اعلای رتبه ، رتبهٔ علم اولدیغن بیلوب
اسلامدن بو یولده دخی اقدم اولدیلر
اسلام اولان نصل متأسف بولنمسون
بر بز ، صنوف سائره هپ مکرم اولدیلر
غیرتمی یوق ، مساعدهٔ دینمزمی یوق ؛
اسلاف بویله درده نیچون اعلم اولدیلر ؛

فقدان معرفت نیجه بر مسلمین ایچین؟!!
اقوام چاره محترم عالم اولدیلر.

بو قبره غروب ایلدی خورشید حقیقت
بوندن دل عشاقه هویت متجلی
آداب ایله گیر ساحهٔ گلزارینه زیرا
بو روضه‌ده‌در فیض ولایت متجلی

ای شو بیت حرامه صاحب اولان
بن نه یوزله سکا نیاز ایده‌یم؟
سن علیم ورحیم ورحمانسك
بن نه بیهوده کشف راز ایده‌یم؟!

شرف ویره مز حسب له نسب
شرف ویره جك ادبدر ادب

نه وصفنه باق ، نه واصفه باق
بکم هنر و معارفه باق

فضای کونده بر گشته اولمیان کیمدر ؟
ویررمی فائده فانی یه احتشام رتب ؟
کمالی بواسه ده اقبالك اعتماد ایتمه
اولور زواله کهی بر صغیر ذلّه سبب

دکلدر چرخ بر حال اوزره باقی
دمادم دور ایدر اقبال وادبار
قیرینجه ساغر اقبالی دوران
کوکل صبر ایت که صبر ایتمز بو دوّار

قویویر بنی بر شان ویره یم عالم عشقه
بو مشکلمز حل اولاماز جانی فداسز

ادراك معالى يى قولايمى صانيورسك ؛
شهداب اولاماز اولمسه زنبور بلاسز

انسان اولان اولورمى جهانده قصورسز ؟
بيهوده قيرمه خاطرينى خلق عالمك
يا اختيار عزلت ايدوب ترك الفت ايت
يا باقما هر قصورينه ياران وهمدمك

كيمدر بتون محاسن اخلاقى جمع ايدن ؛
معدود ايسه معايبى كافيدر آدمك

ممكنمى مشربنجه بولنمق شراب ناب ؟
طولمش صانيرميسك عجبا ساغرى جمك ؛

معاملاتده يوقدر هيچ اعتدال گبى
موفقيتى تأمين ايدن گوزل مسلك

نگار مقصدی بر وفق دل ایدرسك رام
تغلّب ایتمه یه رك خلقه عدل ورفق ایدرك

یارب جهانده ایستدیگم ابتدا بودر
فوقمده خلق سایه سنی سایه أیلمه
اسعاف ایدر ایسه ك طلبم ثانیاً بودر
دنیا وآخرت بنی بیـوایه أیلمـه

بازیچه غالبا بو صور گاه کائنات
هردم هزار نقش ایله صورتنما اولور
لکن نه صورتنده، نه نقشنده وار بقا
اولکیلر نهایتی هپ برهوا اولور

﴿ نظملر ﴾

امیدی کسمه‌ده اسبابدن اولو الالباب
سن ایله خلق سبب یا مسبّب الاسباب
نجاتدن دل مأیوسم ایتدی قطع امید
در امیدی سن آچ یا مفتّح الابواب

چالیش متاعبه صبر ایت که کام عالیدر
آلنماز اویله قولای صیت و نام عالیدر
عروج هر کسه قابلمی مصعد شرفه ؟
قولای میدر چیقیویرمك ؛ بو بام عالیدر

ایلر جناب منعمه تحمید هر دبیر
هر حمده هر جهتله اودر لایق وجدیر

مستغرق مكارمى موجود كائنات
موجود آنك عبادى او معبود بى نظير

هجوم لشكر غمدن بدنده جان تيترر
نزول صاعقه‌دن كوه سر كران تيترر
بيانه ديلمى واررماجراى طالعمى؟
او دردنامه يى تقريردن زبان تيترر

ساغر وساقى يى ترك ايت كچدى ايام نشاط
احتياط ايت چيقمه‌دن الدن زمان احتياط
اختلال ايتدى بتون اعضاى اركان بدن
قالمامش حيفا كه ملكمده نظام وانضباط

تحسرك ايله ليل ونهار آغليورم
وطن دينيرسه‌ده بى اختيار آغليورم
باقيكدى مشكله كورسه‌مده كورمسه‌مده سنى
بلا سبب اوطوروب زار زار آغليورم

همای عالم لاهوتم آشیان بیلمم
أمین سدرهٔ عشقم زمان مکان بیلمم
فنا ، بقا دل هشیارمك لطایفیدر
او ترجمان خدایم فقط لسان بیلمم

مدح وذملردن تغیّر ایلمم دریا - دلم
پاککدر خاشاك وخسدن هر جهات ساحلم
جوهرم عالیدر ایتمم کیف وکمدن انفعال
نور انسانی سر مدن برق اوور بر کاملم

اوینانور عشّاق گاهی آغلاتور بیلمم نه‌دن ؛
زلفی هر تلدن چالار بر آفت گردن شکن
ظاهر وباطن مفیدو مستفید اولمقده‌در
داستان یار ایله مملو شو فانی انجمن

﴿ شرقیلر ﴾

وقتا که تمثل ایتـدی صورت
بدأ ایتدی گوکلده عشق و محنت
آندن برو ای مه ملاحت
هر گون گورورم نیجه فلاکت
هر دم چکرم نیجه ملامت

سن نازك ادایه مبتلایم
افتادهٔ دردبی دوایم
آماج سهام هر بلایم
هر گون گورورم نیجه فلاکت
هر دم چکرم نیجه ملامت

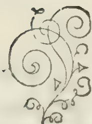
قصر دل عاشقان شن اولماز
کاشانهٔ عشق روشن اولماز
ویرانه ده ذوق گلشن اولماز
هر گون گورورم نیجه فلاکت
هردم چکرم نیجه ملامت

بر فورتنه‌در بویلک بیوکدر
دریایوزی‌یم بیاض کوپوکدر
آتشلری قلبمك سونوکدر
هر گون گورورم نیجه فلاکت
هردم چکرم نیجه ملامت

«آصف» گبی چکدیگم ستمدر
دنیاده کی قسمتم ألمدر
هر بر نفسم بلا وغمدر
هر گون گورورم نیجه فلاکت
هر دم چکرم نیجه فلاکت

دوکمه صاچك گردنکه
گل یاقیشیر گل تنکه
ویرمه کدر گلشنکه
گل یاقیشـیر گل تنکه.

اویونکه دلبسـته فلك
برکله بکسك کله بك
آل سکابر دسته چیچك
گل یاقیشـیر گل تنکه.

﴿ دیگر ﴾

او شوخ دلستان مهتابه چیقمش
مدد ماه جهان مهتابه چیقمش
آچیلمش سینه جان مهتابه چیقمش
مدد ماه جهان مهتابه چیقمش

جهانك رغمنه بر باده ساقی
گوکل هر محنته آماده ساقی
بو دملر اولدی فوق العاده ساقی
مدد ماه جهان مهتابه چیقمش

گوزل بر بردن گوزل هر یرك
گومو شدر تنك، صیرمه‌در صاچلرك

گولوب اوینا کیم اویناسون چاکرلك
گوموشدر تنك، صیرمه‌در صاچلرك

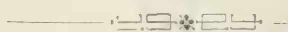
گوزللر سر افرازی ، سلطانیسین
پریلر ، ملکلر جهانبانیسین
جهانك گونش یوزلو جانانیسین
گوموشدر تنك، صیرمه‌در صاچلرك

سکا عاشقم باغلیدر گردنم
فدادر یولکده حیاتم تنم
سنکدر بو گوکلم، سنکدر تنم
گوموشدر تنك، صیرمه‌در صاچلرك

فلك ویرسه‌ده بیك ألم ، بیك کدر
گوزومدن آقتسه‌م‌ده خون جکر
بو « محمود » ه بر التفاتك یتر
گوموشدر تنك، صیرمه‌در صاچلرك

نزاکت ، ظرافتده فرد فلك
گونشدن منوّر او رنکین چیچك
نەدر صیرمه صاچلرله آلتون بیلك؛
بنم یوصمه یارم ملکدر ، ملك

سوزولدکجه گوزلر گوکلر یاقار
صانورسك كه اطرافه آهو باقار
هله بعض گونلر مجوهر طاقار
بنم یوصمه یارم ملکدر ، ملك

گولوب آچیلی گله گلزاره تازه رونق ویر
چیقار گوزل سسکی بزمه ، سازه رونق ویر
بهاره ، بلبله ، نازه ، نیازه رونق ویر
چیقار گوزل سسکی بزمه ، سازه رونق ویر

خزان اولور گل و گلشنده رنك و بو قالماز
چمنده کوکبه ، بابلده گفتگو قالماز
زمان گلیر که گوکللرده آرزو قالماز
چیقار گوزل سسکی بزمه، سازه رونق ویر

قدوم پاکك ایله بزمز مشرّفدر
غزل سرای جمالك بو شب بر آصفدر
ترحّم ایت که فراقك ایله مکلّفدر
چیقار گوزل سسکی بزمه، سازه رونق ویر

ای شوخ سرتاب ای درّ نایاب
رقص ایلمکدن اولدکمی بیتاب ؟
دور ایلیورسك مانند مهتاب
رقص ایلمکدن اولدکمی بیتاب ؟

گوزلر سوزولمش ، صاچلر چوزولمش
رخسارك آل آل ترلر سوزولمش
سرمست طبعك غايت اوزولمش
رقص ايلمكدن اولدكمى بيتاب ؟

اوصانديردى جاندن بنى افتراقك
نه بيتمز ، توكنمز بلادر فراقك ؟
ياقوب يقدى دلخانه‌مى اشتياقك
نه بيتمز ، توكنمز بلادر فراقك ؟

ألم سر نوشتم ، كدر سينه بندم
كرم قيل كه بر چاكر مستمندم
پرى سلك ، ملكسك ولكن افندم
نه بيتمز ، توكنمز بلادر فراقك ؟

﴿ تاریخلر ﴾

ای طالب کرامت وی رازجوی باری!
گیر مجمر دکانه یاق عود قلب زاری
تعطیر کام ایدرسك، تنویر جام ایدرسك،
گل دیکله پندمی طوت آل فیض کردگاری
بر عارف دل آگاه ایتمش بوجایی فرگاه
صاتمقده دسته، دسته عرفان وهوشیاری
کیمدر بو سویله تاریخ «آصف» معیندر الله = ٦٦
«صافیٔ پاك طینت عطار اسکدارے» ١٢٥٠
١٣١٦

فی ٩ کانون ثانی سنه ١٣١٤ — طوبخانه‌لی اوغلی

﴿ محمود پاشانك وفاتنه ﴾

دیدم سال رومیده تاریخ — «وفات ایتدی محمود پاشا»
فی ١٧ کانون ثانی سنه ١٣٢٤

﴿ مطالع ﴾

غرور پردهسی دارالری ایدر محجوب
غرور آفتی غالبلرے ایدر مغلوب

گوکل حریقنی قرق ییل در ایلیور ازبار
آنك ایچون قلمم اولدی آتشین گفتار

جمالنك بو گونلرینه جلالی واردر
خداپسند اولان حسننك کمالی واردر

بو چکدیگم زمانه‌دن پیاله صانمه زهردر
وجودمی خراب ایدن دکل شراب؛ دهردر

سوزم بر، اوزوم بردر، الله بر
بنم ملك قلبمده شهراه بر

صاچ آغاردی بن اسیر نفس خود ـ کامم هنوز
صبح صادقلر گوروندی بن می ـ آشامم هنوز

چشمکه جانمی فدا ایتدم
فرض عینی تمام ادا ایتدم

اس ای نسیم سحر ! روح جسم زار مسك
مدد ـ رس دل بیتاب و بیقرارمسك

چایر چایر یانار ، ایچم توتر ، گوزومده گوزلرك
دوا سیدر درونمك اوطاتلی ، طاتلی سوزلرك

داغ بر داغدر وجودم آه
اولدم آتش ایچنده محو و تباه

نیچین ایندك آ مرغ دل بو یره ؟
سکا هیچ آشیان اولور می دره ؟

فضای لایتناهیده زده موجودز
اگرچه ساحهٔ فطرتده نامی نابودز

شمشیر قضا دکلدر اول برق
بر صاعقه‌در ایدر یری خرق

روز وشب بیلمم نه در قصدك بو دوندکدن فلك !
دونه‌دن بر کون عجب دونمزمیسك هیچ ای دونك ؟

جان تنده، تنم جهانده مادام
البتّه ثناکی ایلرم تام

صوله طاوول چالیور شمدی طنبانز فلك
هوایه هپ کیدیور صرف اولان توز بو املك

بر پوله جملهٔ ارض وفلکاتی صاتارم
بر عبام وار آتارم، نرده بولنسه‌م یاتارم

مجهولنی اوکرنمکه باق ایستر ایسه‌ك جاه
سعی ایت سکا توفیقنی رهبر ایدر الله

ایتدیکندن کشی البت اوتأثیر
کوزصباح اولدیغی ساعت اویانیر

قرنادن هنری آکلاشیلیر سلطانك
رفقادن بیلنیر مرتبه‌سی انسانك

گوکل، نیچین آچیلمیور؟ هوا بو گون کشاده در
چولوق چولوق مسیره‌ده، گوچوك بیوك صفاده‌در

جمیع بلایه سپر در گوکل
یا نه‌قدر ایچیم، بوقدر نقل و مل ؟!

انسانه سعي منبع آب حیاتدر
امداده حضروش یتیشن سعی ذاتدر

مزاج آدمه مهلك مرض عطالتدر
جمیع دردوغمی جلب ایدن جهالتدر

وطن محبّتی عالمده امر شایعدر
محبّت وطنیه گوکلده واقعدر

کتاب، روحه غدا، جسمه آب وتاب ویرر
توکنمه بیلمین احسانی، هپ کتاب ویرر

آوارۀ گلزار وطن اولدی بو گوکلم
غربتزدۀ چین وختن اولدی بو گوکلم

حرام اولور بکا سنسز حلال اولان هر شی
حلال اولور بکا لکن سنکله حتّی می

بو قدر ثباتی صورت وسیرتده آدمك
بو قدر وفاسی ظاهر وباطنده عالمك

سن گندینه باق فلکه نه لازم
گوکلرده گزینمه ای منجّم

فلکدر قویمیور خلق جهانی بر قرار اوزره
دونر دولابۀ تقدیر هر بر روزگار اوزره

کان امید ایچنده مفقود در فوائد
بازار گفتگوده موجود در زوائد

او ماهرونی آلوب صندله شتاب ایده لم
سپهر کینه وره قارشو ماهتاب ایده لم

طبعمزده موافقت واردر
ازلی بر مطابقت واردر

رام اولسه ده چه فائده عشّاقه اول نگار
دلخانه لرده قالمدی آرتق خیال یار

صفای بزمکی تابنده مهرولرله اتمام ایت
سن ای مست دم اقبال؛ آی گوردکسه بیرام ایت

ظن ایلمدم بو ، بویله اولسون
قانلر ایله چشم وسینه طولسون

بو تصویرمی ایستدم یاره اعلا
فقط آه !.. این الثّرا والثّریّا

آتدن دوشه نه علاج اولورمش
فیلدن دوشه نه مزار اولورمش

خلقك نفسنده روح واردر
ساغرده گهی صبوح واردر

قامت ناپاکی موشکدن کوچوك
بورنی گوه قافدن امّا بیوك

هوشداران کائنات بزه
هپ دییورلرکه یوق نجات سزه

فلکدن شکایت اشارت دیمکدر
اولاندن، بیتندن حکایت دیمکدر

نه آلاندم ، نه صاتاندم طابم نگار ، املم شراب
سورم گوزل، سورم گوزل ایچرم شراب، ایچرم شراب

ذمیمك ذمّی مدح ایلر دیمکدر
گذلك وصفی قدح ایلر دیمکدر

هرشی چکرم جهانده امّا
«آصف» چکه مم حقارت اصلا

رقیب بد نهاددر : گلن گیدن بو مجلسه
وجود عاشقانه‌مز ، بوگون آتیلدی محبسه

﴿ ابيات ﴾

صاردی هر جانبنی بیت دلك آتش عشق
قالمدی عاشق بیچاره‌یه برجای خلاص

هوای نفس ایله محو اولدی راحت وجدان
میسّر اولمدی برگون حضور بال بكا

شو حسن وآنی سیرایت نمونهٔ نزاکت
موافق طبیعت فقط بقاسی یوقمش

صورمدك دلخستهٔ هجر انكی بركرّه جك
ای مروّتسز ، وفاسز! پك فنا كوسدم سكا

سنجیدهٔ معیار عقول ایت‌ده كورورسك
مجنونلغی عاشقلرك افسانه دكلدر

أی قلزم قضا کون، امواج ـ خیز شور اول
بر صرصر قیامت ، بر انقلاب گوستر

روادکل الـندن شکایتم شمدـی
اساس محنت عشق گوکل مؤسّسدر

دلده شوق وصل دلبر، جانده درد افتراق
هر جهتـدن اولدم آتشلرله محصور ومحاط

بنی سودایه دوشورمك سکا دوشمزدی صبا
بوی گیسوسنی یارك نه یه تأخیر ایتدك؟..

بزم شکایتمز کندی بختمز دندر
جهانده بر کشیدن یوقسه اشتکامز یوق

دامن آلودیٔ ذلّت یاده گلدجه قاچار
بزم دلدن نشـئه نوش جام صهبا ایتمه دن

اولمدق ذرّه قدر کامروا عالمـده
گچدی ایامّمز «آصف» هله خذلان اوزره

طالغه‌لر صانکه بر قویون سوروسی
گلیورلر کناره اوتلامغه

اویله بیتاب یاتیر خالك ملامتده گوکل
دونیور صانکه فلك چنبری جان اوستنده

یاری اغیار ایله هم بزم محبّت گوردك
ینه بر صاعقه ایندی دل سوزا نمزه

مسافرت یتیشیر عزم راه قیل ای جان
سفر تدارکی، فرض ایت که یوق، خدا واردر

شوق وشادی دیه بیهوده تکاپو ایدرم
بکا شادی یاقیشیر می؟ بو المخانه ده هیچ !!!

... مدد رحیق مفلفل ایچنده بن
غرق اولمق اوزره یم بکا برجام پاره بول

روامیدر بو قدر اختفا احبّادن ؟!
سزامیدر بو قدر احتجاب مرآته ؟!

علاج قالمدی درد درونه یاپمدیغم
فقط شوسینهٔ بیمارم اوکمدی گیتدی

دون طوغمش ایدی فرقه اول مهر منیر آه
طالع گبی چشمم دخی خوابیده بولندی

هر دلده پایداردر امّا اساس عشق :
هر کس بنم گبی سکا ایلرمی جان فدا ؟

تشنهٔ زلال مقالك اولان گوکل
گلزاریکی حدیقهٔ جنّت صانیر طورور

سومکه ، سومکه چهرهٔ عالم دکمز
نه قدر شوخ ایسه دە اوقدر فانیدر

محیط عالم اولان ذات حق تعالی یه
کمال صفوت وسرعتله التجا ایده‌لم

مستانه‌لر میخانه‌ده ، آواره‌لر ویرانه‌ده
هر کس بر افسانه‌ده دونمکده دولاب فلك

طار یرده بکم یملک یمکدن
بول یرده طیاق یمکدر اولی

بز لرده تل اهلی یز فلکده
امّا طوقوز حصیر عادی

اجانبك ، وکلانك خزینه یغما سی
کوپکله قورد آره سنده کیك محاربه سی

صوکره یه صالما فقیرك ایشنی
نه بیلیرسك نه اولور فرداده ؟!

صیرچه دن خانه ده اقامت ایدن
اولمه یه همجواره سنك انداز :.

خماری کیفنه دکمز پیالهٔ دهرك
دکلمی میکده سی دار امتحان عدم؟

هر کس بوگون یارین دیه رك انتظار ایدر
یارب بو سوزلو اسم جمالکمیدر ؟ نه در ؟!

حضور و خوابمی سلب ایلدك ، خراب ایتدك ..
بنی نه حاله قودك باق ؛ سنی خراب اوله سی !!!

عهـده وفاکی بکلمـدم ، بکلمم ینـه
بن کندی بختمی بیلیرم ، سن اوزولمه هیچ

یوق ساحل سلامتی باتمق نهایتی
بر بحر ایچنده یوزمه ده یز کیم کناری یوق

اوچماق دیلرسه جان قوشی ، اولماز بوخا کده ؛
کویك گبی مگر آکابر آسمان اوله !!!

یاندم بو یرده اویله که یکپاره آتشم
ایتمم بو کون زبانهٔ دوز خدن اجتناب

حسن اخلاق ایله سن سیرتکی تزیین ایت
حسن صورت براوفاق عارضه دن زائل اولور

ورای پرده ده بیلمم نه مستتر لکن
بو اوینی اوینا تان البت براوستاد گرك

حلقومه گلدی روح روان ای نگارجان
حالا حلول ایتمدیمی : وقت مرحمت !!

ای گلعذار بوسه‌کزی ایتمیك دریغ
ارزان ایدلكه بوی گلی گلستان قریب

وقتیله لألی دیزیلان رشته‌یی شمدی
دردست تصرّف دخی ایتسه‌ك نه‌یی مشعر ؟!!

قالمشدی جسم وجان آنی ده ایلدم فدا
باقمازمیسك ؛ فتاده‌که ! قربانك اولدیغم

ذوق ایلدکمی سن بوجهان ایچره ای گوکل ؛
بن برحیات اولدیغمه ماتم ایلدم

« آصف » بونشئه گاهده اول باده‌خوارسك
بن آغلادم حیاتمه ایل خنده ایلدی !

ای مروّتسزنه صاندك ؛ عاشق بیچاره‌کی !!
جوهر عشقکله ، حالا : سینه مالا مالدر !..

یاقدك بنی ای بارقهٔ عشق چکیل گیت
آرتق یاناجق قالمدی بر یر بدنمده

صانیر دم ظلم ایدندر ظالم وسفاك
مگر ظالم تظلّم ایلین مش ایلدم تحقیق

اصلنه رجعت ایدرمش بتون اشیا بو جهانده
نه اولور بن ده قارشسه‌م شو وجود ازلی یه

یار اولمدی دلبر بکا یار اولدی رقیبه
غمازی‌سه ورمش مگر اول غمزهٔ دلدار

شو میدان پرادمانی، جهانی سیر ایدوب «آصف»
زمینه گلمه مش ضیزتی بکا بر پهلوان گوستر

نگاه مرحمتندن کسرمی یم امید ؟
نیم طاپینـدیغم الله رؤف ویکتادر

نه آفت اولدیغکه بشقه ایستمز شاهد
بو گون جمالکی گوردی جهان قیرلدی بتون

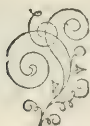
صبر ایت تحمّل ایت غم و اکداره مرد ایسه‌ك
دلخواه نفسه اویله زبون اولمه زن گبی

بیلدم نه وارسه متن کتاب صحیحده
عالمده بیل که بیلمدیکم بر فریبدر

چوکدورر دیواری نم ، انسانی غم
هر وجودك برخصوصی زهری وار

بن ده بیلمم هانکی بر دریاده سیر ایتمکده‌یم
ساحلی یوق موج وماهیلر ولکن بیعدد

چکدم عذاب قبری بوگون لایقیله بن
قورتارمام یارین سؤال وجواب نکیردن

﴿ مصرعلر وموزونه بعضى مثللر ﴾

يرده قالماز آهى مظلومك چيقار

نه قدر ياغسه‌ده چوق قار يازه قالماز ديرلر

قارون گبى زنگين قارا جاهلرمز وار

اصلا گووه نمه وارلغه تادوشمه طارلغه

دنيا حياتى لقلقه‌لرله گذار ايدر

مغرور جاهه خصم قويدر جناب حق

منّت قدر اولميور آغير يوك

گوكلم خطا سنى أله يو كاتمك ايستيور

گوچديسه كاروان طوريور كاروانسراى

ممسك غنیلرك فقرادن نه فرقی وار ؟

وقتیله لطف ایدیکك شخصدن صقین .

عمّم کیمی، دایم کیمی پای آلمشم بتون

حق سوز بدایةً آجیدر صوکره طاتلیدر

قالماز آچیقده حقّه توکّل ایدن کوکل

حقّی طانییان خلقه باش اکمز بو مثلدر

اوده سلطان دیشارده یاسبجان

هر عالمی آیاقلی کتبخانه صانمیك

حق کلدی ، کیتدی باطل علمك نقیضیدر جهل

مجنون اولان ده راضی اولور حق اولان سوزه

امید ایله یشایان کیمسه آجلغندن اولور .

اوکسوز کولرمی هیچ ؟ مگر سهو ایدوب کوله

اولورسه یر بگنسون . قالورسه ایل بگنسون

« آصف » امید زنده‌سی محنتله جان ویرر

باصقین باصانك ، آو اور انكدر بو جبلده

باغلی غضنفره طاووشانلر بیله صالار

آقشامسه یات ، صباح ایسه گیت یوجیلق گرك

دولت اومه اومه موبه دوندم زمانه ده

هر شی اولور بو عالم کون وفساد ده

شیطان قازیشیر بسمله سز ایشلره دیرلر

خدای ذوالکرمك آستانیدر گوگلم

هپ بر یولك یوجیسی یزك گوگل == مستفعلن مفتعلن فاعلن

بن بی خبر ایکن بنی سن آدم ایلدك

آلدانور آلداتیرم فکرینه ذاهب عقلا

آلدی فتیلی شمعه گبی صوفیٔ فلك

چیقار آهسته آهسته صقین مظلومك آهندن

اویمیور بونده دیلنمك ، اوته ده لطف ایتمك

حساب بللی ، ای آیدین ، گونش منوّر در

میدانده در شمس فلك اثباته برهان ایستمز

صاحبی قائل ، فقط دلاّل اولان قائل دکل

یار صادق اقربادن چوق یقیندر آدمه

ترجمان سینه در سیمای مرد

لاف بی معنادن اولادر سکوت

گیج اولور بزده صباح امّید

بزمله ماهتاب ایدر اوماه چهرهٔ فلك

ساعدی سیم گبی ، چهره‌سی بللور گبی

بریگیت قرق سنه ده ساحه و میدانه چیقار

بیلمك الویرمز بكا بیلسه م دخی

بر اسب غائب اولور میخ نعلدن اوتوری

بری باقار، بری یرمش قیامت اویله قوپارمش

طاشدن چیقار یو اكمكنی اركك اولانلر

طاتلی دیلدر دهلیكندن چیقاران افعی یی

ضرورت یاپدیرر هر شیئی انسانه مثلدر بو

ضایع اولماز بو میری مالی ایمش

عسل ایله طوتولور، سركه‌دن زیاده سینك

دستی قیرانله صو گتورن بر، زمانه ده

اگر سز آرسلانه بكزر آقار صو جوش ایتسه

صویی صویدن، كوپكی ماندیره‌دن آلملیدر

صورته باقمه سیرته باق سن

صویه، صابونه طوقونمقسزین گورودی ایشی

آقچه ایتمز صوك پشیمانلق ایشی اوّل دوشون

صوکره دن گورمه لر اولور شیماریق

آغلادیسه گوزوك، یوزوك گولدی

قاف طاغندن بورنی یوکسکدر رجال دولتك

بوگون دنیایارین اخرا، بوگون وارلق یارین یوقلق

هو الطیف، گوکل شن، امیدلو پارلاق

بگنمیه ن قیزینی ویرمسون گلین بولورز بز

بندن اوزاق اول تك دهجهنّمده دیرك اول

شجاعت قیافتله اولماز دینیر

صاغ اولان هر گون دوگون، بیرام ایدر

صاغلق وارلقدن یکدر عالمده [رباعی مصرعی]

صانکه کوچوك طاغلری خلق ایلمش

نرده حرکتدر، اورادہ بیك برکتدر

اقشام نرده اولسه اویرده صباح اولور

آیاق آیاق چیقیلیر نردبان بزم أمل

آیینه‌ده اولورسه اولور بر نظیریکز

بن ده بیلمم نه آلورسك بو تهی کیسه‌مدن

آت بینه نکدر، طاقانکدر قلیچ

بر وقتده همپا اولاماز آت ایله أشك

اوریپور آتدیغنی، پار چالیور طوتدیغنی

آتش اولسه جرمی مقداری محل آنجق یاقار

یانمشز بیك دفعه آتشدن اشدّ در انتظار

حسدی حاسدی محروم ایلر

دوشمز قالقماز جهانده بر خالقدر [رباعی مصرعی]

الله کریمدر دوشونمه

اوّل دوشون لقردی یی صوکره تفوه ایت

ذاتی ممدوح اولانك وصفنه حاجت یوقدر

بر عدو چوقدر فقط بیك دوست آز

بر قوش قناد قیملداتاماز ایستمزسه حق

سور گیت دیمزلر گور گچ دیمشلر

دوه شاهین ایله آولانماز ایمش

ابلیس عذاب ایچنده لایق

طوتسونمی تمل ؟ چوروك بنادر

چوروك بنا گبی طوتماز تمل محبّتکز

گوکلم گبی چوق گوله ن چوق آغلر

تجربه دن اوممق وفا : سمدن شفا اوممق دیمك

قدرك یاپد یغنی کیمسه فلکده بوزاماز

پنچهٔ زور قضایی بوکه مز رستملر

دعای جمله دعاخوانه دینیور آمین

عالم امکان ؛ دیکندن گل بیتر ، گلدن دیکن

دیده لر روشن گونش طوغدی ینه

دواسز درد یوقدر ، دردسز مرد

هر کسك حالنجه یوز بیك دردی وار ، درمانی وار

وقتنده دوگرسه لك دوگیلور کلچهٔ تیمور

سینه بر فوّارهٔ محنت که آتش پوسکورر

گیرمك محال جنّته دیرلر دلیلسز

طاغ قاووشماز طاغه انسان قاووشور انسانه

گزن طوپال ایله آقساقلق اوکره نوردیرلر

دیدهٔ آدمی طوپراق طویورورمش دیرلر

خسته اولمق خسته یه باقمقدن اولادر دینور

عاقبت گلدی قورقدیغم باشمه

هر سویلینی طوغرومی سویلر صانیورسك ؟

سوزدیکلمز گوکل اوده بر پادشاهدر

قطره قطره طوپلانوب دریا اولور آب حیات

قودورمشدن دادانمش بیك بتردر

افندیلك ایده مز ایتمدیسه خدمت اگر

افندینك یوزینی آق ایدن اوشاقدر دیرلر

خطاسز قول اولماز املسز گوکل

خستەلق ، صاغلق بتون انسان ایچون

خائن اولان قورقاق اولور

خانم قیرارسه قضا ، جاریه قیرارسه جزا

پك بلادر عذاب وجدانی

حیوانلغك محل تجلیسیدر جهان

صحیفه	سطر	خطاسی	صوابی
١٨	٦	یاقلاشمه‌ده	چالمشدر
٤٤	٩	اولیاء	اولیا
٥٣	١٢	سزا	سزه
٥٦	٣	وانلر	اونلر
٦١	٧	وایٔ	وادیٔ
٧١	٨	انوار	انواری ،
٨٠	٩	گورمدکسه	گورمدنسه
٩٢	٧	ساکن	ساکت
١٠٣	١٤	جزؤ	جوز
١١٣	٦	عباسوش	عباسی وش
١١٦	١٣	ویریلان	کوپکه‌ویریلان
١١٩	٦	هپ لاف وگذافلر	هرلاف وگذاف ایسه
١٣٧	٨	حقنی تختدن اسقاط ایتدیکی	ولی عهدلکدن اسقاط اولنان

صحیفه	سطر	خطاسی	صوابی
١٣٧	١٠	نه‌رونه	نه رون
١٤١	٨	بن ایتملی‌یم	بن بر ایده‌یم
١٤١	٩	بر دیكله	سن دیكله
١٤٥	١٠	یاتیردم	یاتوردم
١٦٤	٩	اولی‌ده	اولسه‌م ده
١٨٢	٨	بر اودر	بر اودر هم
١٩٢	٧	نه‌بارگاه‌ونه‌باب	نه بارگاه، نه باب
١٩٥	٨	كشی	كشی یی
٢٢١	١٠	پوسه‌گاه	بوسگاه
٢٤٠	٤	خمار	خماره
٢٤٠	١٣	شهبای	شهبال
٢٤١	٢	وجود	وجوه
٢٥٩	٢	دبستانده در	دبستانكده در
٢٥٩	١٠	بستهٔ	بسته

صحیفه	سطر	خطاسی	صوابی
٢٧٣	٩	ملامت وعشقز	ملامتز مادام
٢٧٤	٨	مضایقه‌یه	مضایقه
٢٧٧	١٠	اولسه ده	اولسه‌م ده
٢٧٩	١	زمرهٔ	یار ،
٢٨٨	١١	چونکه	طوتکه
٢٩١	١٢	دنیله‌ن	دینیله‌ن
٣١٠	١٠	بر	بن
٣١٢	١	جوابه	جواب
٣٢٥	٧	آه واه	آه وواه
٣٤٨	٢	اول	جان
٣٥١	٩	درودینه	ورودینه
٣٧٢	٢	یوس	بوسه
٣٩٢	١١	قارشیلا	قارشیلار
٤١٤	١١	ظنم مشهور	ظنم

صوابی	خطاسی	سطر	صحیفه
فرض ايت ينه	فرض ينه	٤	٤٢٩
منجلی	متجلّی	٣	٤٤٧
نباتك	نباتاتك	٥	٤٥٣
وارسه بر تمنیٔ	بر تمنیٔ وارسه	١	٤٥٨
مقبره دن	مقبردن	٥	٤٦٢
سوه لم	سورم	٨	٤٨٧
ايچه لم	ايچرم	٨	٤٨٧
بو يرده	فلكده	٣	٤٩٢

صحیفه	سطر	خطاسی	صوابی
۹٥	۸	گره اندر گر	گره اندر گره
۱۹٥	۸	کشی	کشی‌یی
۲٤۷	۱۳	سویلیور	سویلیور
۲۷٥	۹	بحر بر	بحر و بر
۲۸۷	٥	رسم	سیم
۳۰۱	۱	دیرلرکه	دیرلر
۳٦٤	٦	تغافللر	تغافللرله
۳۸۱	۳	نیستدر	نیستیلدر
۳۹۲	۱۱	قارشیلا	قارشیلار
٤۰۹	۱۰	حسنکی	حسنکمی
٤۲۹	٤	فرض بنه	فرض ایت بنه
٤٦۰	٥	۱۹۰۰	۱۹۰۱
٤٦۲	٥	مقبردن	مقبرددن
۲۹۹	۱٤	نشاو	نشاد و

